

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Troska_Jan
Matzal-Pistole_miru.pdb

PDB Name: Troska, Pistole Míru
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 7.9.2003
Modification Date: 7.9.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

KAPITOLA PRVNÍ FARINOVO MLÁDÍ

"A všichni ti četní bohové," končil přednášku profesor dějepisu na reálce v Černově, "měli od svého vládce Dia přidělen obor, který řídili: Lstivý, taškářský Hermes vedl, což nejlépe odpovídalo jeho povaze, obchod. Krásný, věčně mladý Hélios udržoval Slunce v pravidelném koloběhu. Zasmušilý Hádes vládl podsvětí, kam Zeus, hlava této velkolepé organizace, všemocný vládce světa i vesmíru, otec bohů i lidstva, poslal na nátlak své choti bohyně Héry také svého syna Hefaista, svěřiv mu pod moc oheň. Hefaistos byl ustanoven božským kovářem. Byl velký duchem, ale tělem byl mrzák od narození. Měl široké plece, ale byl přihrblý a kulhal."

Třídou zašuměl šepot a dušený smích. Profesorovy černé, pichlavé oči zatékaly po třídě, až utkvěly na sražené postavičce žáka v první lavici, na kterou se soustředily pohledy všech žáků. Coś jako úsměšek pohnulo profesorovými rty a současně zahučel v pozadí učebny hlas:

"Jako Farin!"

Hned potom zahlaholil třídou smích.

"Tiše! Kdo si to dovolil?" zahřměl profesor.

Třída okamžitě ztichla. Žáci znali přísnost profesora Duse, který pouhým pohledem dovedl zkrátit nejtroufalejší rozpustilce. Ale věděli také, že profesor Dus nemá žáka Farina nějak zvlášť v lásce. Bystří kvartáni vystihli, že přísný výraz v profesorově hubené, našloutlé tváři je přetvářkou, kterou se marně snažil zakrýt úsměšek, jež teď setřel kapesníkem, a suše odkašlav, rozhovořil se.

"Nestrpím nikomu drzosti! Ani vám, Kasko! Večer se sejdu s vaším otcem. Povím mu, jak nepřístojně se chováte. Pan obchodní rada jistě nebude mít radost z vaší neomalenosti."

Vtom se na chodbě rozlaholil školní zvon. Hodina dějepisu končila.

Profesor Dus vyšel ze třídy.

Sotva se však za ním zavřely dveře, zaburácel třídou pustý smích.

"Hefaistos! Chachachá! Nové jméno pro Farina! Camélus dromedárium je už tuze otřepané! Kasko! Křest! Pokřtíme Farina!" ozývaly se ječivé i hučící hlasy.

Senior třídy, osmnáctiletý krasavec Vilém Kaska, dvojnásobný repetent, přinesl z umyvadla džbán s vodou a stanul nad Farinem, sedícím klidně v lavici:

"Já tě křtím ve jménu Dia, vládce..."

"Co to tropíte?" třeskl do vřavy ostrý hlas ode dveří.

Rozdováděná mládež se změnila v sochy. Kaskova ruka s džbánem sklesla.

"Co to tropíte, táži se!" změnil otázku v rozkaz profesor fyziky Hálek, přistoupiv ke Kaskovi, který rozpačitě mlčel.

"Pouhý žert, pane profesore," odpovídal za Kasku s trpkým úsměvem Farin. "Pan profesor Dus nám přednášel o starořeckých bozích a dokonale vyličil přihrblého a kulhavého Hefaista, což se hochům tak líbilo, že mě právě křtili tím jménem, které je mně milejší než velbloud jednohrbý, jak mi říkali dosud," končil s otevřeným pohledem svých blankytně modrých očí a s mírným výrazem v dětské, bledé tváři.

Hálkova drobná postava jako by po těch slovech rostla. Šedé oči metaly blesky, obličej vroubený plnovousem zrudl.

Chvilí bylo napjaté ticho. Žáci čekali výbuch. Věděli, že jak není Farinovi nakloněn profesor dějepisu, tak si toho mrzáčka oblíbili profesori reálných věd, v nichž Farin velmi vynikal.

A zvlášť ve fyzice. Sám čert sem přivedl Hála, když podle rozvrhu hodin měla následovat čeština...

Konečně profesor promluvil:

"Podám o vašich darebáctvích podrobnou zprávu v dnešní konferenci, Kasko," začal mrazivě. "Je toho více, jak jsem zjistil," dodal významně. A k ostatním: "Místo češtiny máme dnes fyziku. Vezměte si své věci a jděte do fyzikální učebny."

Když profesor Hálek vyšel ze třídy, sklonil se Kaska k Farinovi:

"Skrčku," syčel mu do tváře, "budu-li potrestán, těš se!" zdůraznil svůj slib zaťatou pěstí.

Farin ani nehlesl. Jen se trpce usmál.

Co vše už vytrpěl! A nejen v době studií. Už jeho útlé mládí bylo řetězem ústrků a pošklebků, výsměchu a pohrdání.

Nikdy nepoznal lásku, neslyšel vlídná slova.

Jeho otec byl mistrem v tkalcovně. Přicházel domů unaven, ustarán, uštvan. Matka měla hokynářský krámk, kde trávila celé dny až do pozdních večerů. Malý Arnošt byl odkázán na sebe sama. Málo poznal blahé teplo, jakým hřeje

mateřská a otcovská láska. Ba, nepoznal ho vůbec. Oba jeho rodiče, statní, bezvadně urostlí, nemohli utajit trpkost při pohledu na své jediné dítě - mrzáka, jakého jim nadělal krutý osud.

A venku bylo ještě hůř. Co se naplakal, hledě závistivě na dovádějící a rejdicí děti, zatímco on bezmocně seděl na prahu domku, marně se snaže postavit na slabé nožky, jejichž kosti byly změkklé křivici. Nechtěly si s ním hrát, s mrzákem. Když pak začal chodit do školy na nožkách vyztužených železnými tyčkami, trpěl snad ještě víc. Jak rád by byl šplhal, cvičil na hrazdě, na bradlech! Nesměl. Směl se jen dívat...

Postupem doby se jeho neduh zlepšil. Kosti ztvrdly. Nemusel už vyztužovat nohy železnými tyčkami ani tuhými koženými pouzdry.

Když pak vychodil obecnou školu, ukázalo se, že následky křivice nejsou tak zlé. Hoch nebyl hrbatý. Jen poněkud sražený v ramenou. Jeho trup byl však nepoměrně silný a slabé nohy jej těžce nesly. Hrud' byla vyklenutá, orgány, zvláště plíce, zdravě vyvinuté. Trup tohoto dítěte sliboval vyvinout se ve vzorný útvar, který - až dospěje v muže - bude hýřit atletickou silou paží.

Zajímavá byla tklivá krása Arnoštova obličeje. Měl černé, kučeravé vlasy. Zpod černého, mírně klenutého obočí zářily přemoudřele blankytné oči a mezi rudými rty probleskovaly bílé, zdravé zuby. Krásný hoch, říkal, kdo pohlédl do jeho tváře. Škoda ho, politoval, kdo pohlédl na jeho slabé nohy.

Ale nejvš podivné, že příroda ve svém nevyzpytatelném rozmachu vložila do tohoto nesouměrného těla velikého ducha.

Už jako dítě jevil Farin vlohy a schopnosti, které budily u učitelů údiv. Nelze říci, že byl nějak zvlášť pilný, ale jeho paměť byla úžasná. Byl vždy prvním žákem. Proto jeho rodiče uposlechli důtklivé rady učitele a dali Arnošta na studie. Teď byl už v kvartě. Od primy studoval s vyznamenáním. Zvlášť fyzika a chemie byly jeho koníčkem. Jen z dějepisu má dobrou, ačkoli ví, že by si zasloužil lepší známku. Vždy se hlásí, ale pan profesor Dus ho nevyvolá. Snad ho nevidí... Ve třídě nebyl Farin neoblíben. Mnozí ho měli rádi. Jak by ne! Vždyť mnohým značně pomohl, zvlášť v chemii a fyzice, kdy jeho napovídání jako spásný dech strážného ducha vanulo třídou až k tabuli, kde se zkoušený často potil v bezradnosti...

Příběh, jehož jsme byli svědky, posuďme proto shovívavě! Vždyť známe z vlastní zkušenosti bujnost mládeže, jejíž podstatou z valné většiny není zlomyslnost.

Mezi Arnoštovými spolužáky měl nejméně citu Kaska. Ale to také nebylo jeho vinou. Byl to syn továrníka, milionáře. Jeho otec byl přetížen obchodními i jinými starostmi, jaké působí čestné funkce, kterých starý Kaska neměl málo. Byl starostou města, předsedou mnoha spolků, zasedal ve správní radě dvou peněžních ústavů a v kuratoriu obchodní akademie. Často také odjížděl z Černova do Prahy, aby se účastnil schůzí a porad v ministerstvu obchodu, v obchodní komoře a v jiných úřadech a institucích. Proto neměl kdy, aby se věnoval výchově svého syna. Tu obstarávala matka, která však byla tím slabší, čím více Vilík tělesně sílil, rostl a dospíval. Matčina výchova je pravidelně pochybná, zvláště miluje-li matka svého syna přílišnou opičí láskou, jako tomu bylo zde. Na chlapce platí spíš kázeň než něha. Proto se Vilík záhy vymkl z otěží...

* * *

Průběh konference profesorského sboru nikdo neznal. Třída vyslechla jen trest, který ředitel ústavu Kaskovi před celou třídou sdělil: Čtyři hodiny karcer, nezákonné mravy a po skončení školního roku zákaz dál studovat na černovské reálce.

Žáci strnuli nad tak přísným trestem za pouhý žert. A oni se domnívali, že je to pouze žert. Čekali také, že se Kaska Farinovi pomstí. Ale k jejich údivu byl Vilík podivně zkrotlý. Marně si však lámali hlavu nad touto změnou. Nedověděli se nic.

Copak bylo možné, aby se Kaska svěřil těm "capartům", že hlavní příčinou tohoto trestu nebyl onen žert s Farinem, ale noc proflámaná v baru? Mohl se přiznat ke krutým opatřením, jimiž otec znemožnil jeho další noční výlety, vykával mu pokojík, z něhož byl východ jen otcovou ložnicí, kam byl vždy večer sluhou zaveden a jako skutečný vězeň uzamčen? Měl snad také ukázat klukům svá modře a fialově pruhovaná záda jako důkaz malířských schopností svého táty?

Jistěže nikoli!

Vilík tedy zkroutil. A jeho zkroutnutí trvalo dál, po celé další tři měsíce, až do prázdnin. Ne snad z upřímné kajícínosti, ale prostě proto, že mu otec slíbil dvojnásobnou lekci pro sebemenší příčinu.

Uvážíme-li, že Vilík byl vášnivým plavcem, který všechny volné chvíle strávil na plovárně, pochopíme: několik dní by nesměl obnažit své urostlé tělo. Po posledním otcově "malování" zbyly stopy po celý týden. Počítá-li dvojnásob (a táta umí držet slovo), byl by v karanténě čtrnáct dní. Ne! Chraň ho pánbůh!

Konec školního roku přinesl zlikvidování Vilíkovy aféry: Po prázdninách půjde Kaska do obchodní akademie. Jeho otec tam má vliv, což jistě ulehčí Vilíkovy studie. Beztak jednou zdědí továrnu a odborná škola mu tedy jen prospěje.

Na počátku nového školního roku odešel z Černova profesor dějepisu Dus a jeho nástupce si svou nestranností a bodrostí brzy získal úctu a lásku žactva.

Farinovi, který studoval dál, byly tyto změny samozřejmě vhod.

* * *

Čas plynul.

Farinovi minula i kritická doba, která se skoro u všech jinochů projevuje chorobnou domýšlivostí a neurvalostí. Ale i tu byl Farin vzácnou výjimkou. Místo těchto nectností se jeho dospívání projevovalo mužnou rozvahou a zvýšenou pilí. Celou reálku i s maturitou absolvoval Farin s vyznamenáním.

Teď, když už začal studovat na technice v Praze, vzpomínal na své mládí jako na těžký sen, který však v posledních letech přece poněkud zvládněl. Po Kaskově odchodu z reálky se změnil duch třídy a hlavně její poměr k Farinovi.

Přezdívká Héfaistos mu sice zůstala, ale nebyla už nadávkou. Spíš zněla lichotivě. Po celá tři léta, od kvinty až k maturitě byl Héfaistos pro méně nadané žáky spolehlivou studnicí vědomostí, ze které zkoušení čerpali svou záchranu. Tak si Héfaistos nejen dobyl přátelství spolužáků, ale získal také hmotně na honorářích, které ovšem neodmítal. Hůř se však finančně protloukal na technice. Rodiče mohli ze svých skrovných příjmů platit jen jeho nejnutnější životní potřeby, a i tu se často nedostávalo.

Farin byl nucen dávat kondice. Vyučoval studenty v několika domácnostech a za tuto úmornou práci byl odměněn tu chudičkou večeří, jinde svačinou a někde almužnickým honorářem.

Nejhorší byl konec studií.

Hospodářská krize, která v té době hromadně rdousila obchod i průmysl, způsobila také zastavení provozu v tkalcovně, kde otec mistroval. Arnoštův otec ztratil zaměstnání. Jeho snaha, aby se uchýtil jinde, byla marná, neboť pro aktivní službu a práci už byl stár, ale pro starobní důchod mlád. Octl se bez příjmů a bez možnosti výdělků, odkázán se ženou na skrovnícký zisk ze skomírajícího hokynářského krámků.

Za těchto okolností nemohl ovšem na svého syna dál platit. Arnošt se svěřil rektorovi techniky se svým zoufalým stavem, hrozilo mu, že ztroskotá na dalších studiích teď, kdy k tomu, aby je dokončil, chybí pouze několik měsíců...

A tu se Farinova hrozná vidina rázem rozplynula. Rektor mu urychleně vymohl státní podporu a na účet podpůrného studentského fondu bezplatné obědy a večeře v akademické menze. Farin byl zachráněn.

Konečně pak přišel den, kdy byl Arnošt Farin ve slavnostně vyzdobené aule prohlášen inženýrem elektrotechniky a chemie.

Avšak jeho radost byla zkalena smutkem. Arnoštovi rodiče se nedočkali slavného úspěchu svého syna. Oba zemřeli o měsíc dřív při chřipkové epidemii. Smrt se ani nemusela mnoho namáhat, aby vyrvala duši z těl vysílených podvýživou. Kam teď? Těžká odpověď.

Nemá nejmenší naději na státní službu, dokud nepovolí krize. A nemůže čekat. Se svou hotovostí vystačí nejdéle měsíc. Zbývá mu jen, aby se pokusil v soukromé službě. Ale po čtrnácti dnech marného shánění a psaní nesčíslných žádostí a nabídek viděl, že se honí za přeludy.

S posledními drobnými penězi v kapse se odhodlal navštívit ještě jednou rektora, jemuž se upřímně svěřil. Rektor slíbil pomoc a svému slibu dostal.

Už druhého dne byl Farin zavolán generálním ředitelem továrny Elochem na návštěvu. Byla to velká továrna na Smíchově, která, jak už zkrácený titul ukazuje, vyráběla stroje pro elektrotechnický a chemický průmysl.

Farin jako inženýr chemie a elektrotechniky se v ní jistě bude moci dobře uplatnit.

Zmítán vlnami radostné naděje i mučivých pochybností, vstupoval do přepychové pracovny ředitele továrny.

Za několik minut se vracel - s přijímací listinou v kapse. Byl přijat sice jen za kresliče, na podřízené místo, ale s platem, který mu stačí na skrovné živobytí. Bůh zaplať i za to! Zvlášť výhodná byla jednoduchá frekvence, která mu umožní, aby pokračoval ve svém soukromém studiu.

KAPITOLA DRUHÁ

VZESTUP

Dva roky byl už Farin kresličem v Elochemě, v ohromném stroji velké továrny. Ztrácel se za kresličským stolem, jakých bylo ve velkém sále v pěti řadách po šesti celkem třicet.

V čele na stupni stál stůl šéfkonstruktéra a na stěně visela velká tabule. Toto zařízení mu připomínalo posluchárnu na technice.

Žil celkem spokojeně a v klidu. Přezdívká Héfaistos, která se i zde vynořila a uchytila, ho nijak nemrzela. Vystihl, že nemá jízlivý podklad. Bylo to zertovné, kolegiální oslovení.

Dospěl v muže a jeho postava se jaksi upravila. Seděl-li, byl krasavec. Trup dělal dojem statného muže a hlava mohla každému malíři posloužit za model mužské krásy. Husté černé vlasy se vlnily v přirozených kučerách, vysoké, mírně klenuté čelo svědčilo o inteligenci, jasný pohled blankytných očí budil důvěru a sympatie a hranatá brada ukazovala na energii a pevný charakter. Jen nohy byly poměrně slabé a rušily harmonii ostatního těla.

Farin se stýkal se všemi kolegy a vlastně s nikým z nich. To znamená, že s každým vlídně promluvil, ale neměl důvěrného přítele. Do společnosti nechodil. Volné chvíle trávil doma. Studoval...

Jednoho dne, když jeho kolegové už odešli, požádal šéfkonstruktéra o rozmluvu.

"Račte," vybídl ho suše přednosta.

Farin vyňal z aktovky několik výkresů a rozložil je na přednostově stole.

"Přemýšlel jsem," začal klidně, "o konstrukci některých našich přístrojů. Myslím, že by bylo vhodné uvážit některé změny. Prohlédněte si, prosím, mé výkresy."

Konstruktérovi zahrál naotech úsměv. Je sice chvályhodné, jeví-li mladý kreslič zájem. Ale kolik už viděl ve své dlouholeté praxi návrhů, které se šmahem ukázaly být utopií. S útrpným povzdechem se zahleděl do prvního výkresu. Uplynulo několik minut napjatého ticha.

Konečně přednosta promluvil:

"Hm," bručel, "tohle, zdá se... není špatné! Elektronové trubice pro rentgenovou lampu. Zde, tohle zařízení by značně zvýšilo citlivost relé. Mění to do jisté míry teorii Hallova i Zeemanovu. Vlastně ji doplňuje. Hm. Myslím, že je to dost dobrý objev." Odložil výkres a vzal druhý.

"Copak je tohle?" tázal se už s větším zájmem.

"Terapeutický postroj k léčení rentgenové dermatitidy," odpověděl klidně Farin.

"Cože? Snad se použítte trochu daleko. Milý kolego, úspěšně léčit tkáň, zachvácené rozkladem, považuje celý

odborný svět dosud za utopii. Vždyť je to nemoc horší než rakovina."

"Vím. Znamenalo by to nesmírné dobrodiní pro rentgenology, z nichž mnoho je obětí svého povolání. Ale také pro trpící rakovinou, lupusem a jinými nemocemi. Snad i malomocenství by pak bylo vyléčitelné."

"Utopie, kamaráde! Nemohu uvěřit."

"Račte si prohlédnout výkres."

"Z toho nezmoudřím. Chybí chemický rozbor."

"Ano, ale ten vám prozatím nemohu dát. Uznáte, prosím..."

"Uznávám. Autorské tajemství, pravda? Nu dobře, ale jak mně potom chcete dokázat...?"

"Chtěl bych, aby továrna zhotovila jeden kus na zkoušku. Stálo by to nějakou stovku, ovšem kromě chemického materiálu. Pokus by se jistě vyplatil."

"Zdaří-li se," usklíbl se konstruktér. "Konečně, můžeme věc předložit řediteli," rozhodl a odložil výkres.

Zahleděl se do třetího náčrtku.

"Zase rentgen. Chcete se specializovat na paprsky?"

"Ano."

"Inu, to je sice vděčné pole, ale... ó, počkat! Tohle je dobré. Ba velmi dobré! Výborné!! Kolego, tohle se vám podařilo! Vtipné rozřešení. Velký vzestup intenzity a skoro bez nákladů. Pojdte se mnou k řediteli!"

Technický ředitel, doktor technických věd Rudl byl právě na odchodu z kanceláře. Nervózně vyslechl konstruktérovu zprávu.

"Nechte mně zde ty výkresy," vpadl netrpělivě. "Teď nemám kdy. Musím na schůzi správní rady."

"Dovolím si vám tedy předložit výkresy zítra," řekl Farin.

"Bojíte se o ně? Nu dobře! Zítra si ty vaše zázraky prohlédnu."

Druhého dne Farin zvítězil.

Sice ne zcela, ale i to částečné vítězství mu stačilo. Léčebný přístroj ředitel nepřijal. Nedůvěřoval mu. Snad také ředitelova ješitost, že by on, doktor a technický šéf měl přiznat mladému kresličovi nesmírně důležitý objev, rozhodla o odmítnutí. Zato byl přijat třetí Farinův návrh, vědecky nepříliš významný, ale velmi výnosný obchodně.

Avšak, jak už to v podobných případech bývá, byl Farin za plod svého ducha odměněn poměrně chabě. Za autorské právo mu továrna vyplatila deset tisíc, jimiž byl odbyt. Jinak se v jeho postavení nic nezměnilo. Zůstal kresličem dál. Ale Farin byl spokojen. Deset tisíc byl v jeho rukou velký kapitál, který mu umožnil nákup nejnutnějších součástek a alespoň základní sestavení nového pokusného přístroje, na kterém už dlouho pracoval a s nímž se nikomu nesvěřil a nesvěřil. Zdaří-li se jeho předpoklady, pak...

* * *

Koncem července téhož roku dostal Farin dopis od rektora techniky, který ho zval k návštěvě.

Samozřejmě že neodkládal. Ještě téhož dne, pochopitelně zvědavý a plný jímavých vzpomínek, vstupoval do budovy, která položila teoretické základy pro jeho praktický život. Jak velkolepé, závratné byly jeho plány! A jak malicherně teď živoří...

Rektor ho přijal ve své pracovně velmi vlídně a srdečně.

"Jak se vám daří, milý inženýre?" tázal se a pokynul Farinovi do křesla.

"Uctivě děkuji, pane doktore. Jsem vám vděčen za vše, čím jste mi pomohl..."

"Ach, neděkujte mi!" přerušil ho rektor. "Vaše díky a vděčnost by mi zněly ironicky. Zasloužil jste si lepší existenci.

Ovšem, je zlá doba. Také jste částečně sám vinen. Vaše místo mělo být pouze prozatímní. Proč jste se nepřihlásil? V starostech a návalu běžných záležitostí jste mně vypadl z přehledu. Nevěděl jsem ani, že jste dosud v Elochemě.

Teprve včera jsem se náhodou sešel s generálním ředitelem, který mně vyprávěl o vašem pozoruhodném objevu. Tam není v dohledné době naděje na postup. Nu, ta praxe vám také nebyla na škodu. Ale k věci! Mám pro vás, milý příteli, pěkné místočko. Dostal jsem z ministerstva důvěrnou zprávu, že se uprázdnilo místo profesora fyziky a chemie v Černově."

"Moje rodiště!" zvolal Farin překvapeně.

"Tak? Snad jste tam také studoval?"

"Ano."

"Zajímavé! To byste teď na tomto ústavě učil. Zvláštní náhoda. Ministerstvo chce z úsporných důvodů sloučit oba obory a ptá se mne, mohu-li doporučit vhodnou sílu, která má pro fyziku i chemii náležitou kvalifikaci. Vzpomněl jsem si na vás. Chcete to vzít?"

"Pane doktore! Bylo by to pro mě štěstí!"

"Nu, hleďte na věc střízlivě. Práce tam bude mnoho."

"Uvítám ji!"

"Vím. Byl jste vždycky velmi pilný. Zato však je místo dobře placené. Napište si ihned žádost a přineste mně ji i s doklady. Další už zařídím sám. Ale budete muset nastoupit už prvního září."

"Mohu, neboť mám v Elochemě ujednanou měsíční výpověď."

"Dobře, máte tedy dost času."

Do týdne, právě dne prvního srpna, dostal Farin dekret a téhož dne dal výpověď v Elochemě.

* * *

Pochopíme Farinovo vzrušení, s jakým přijel do Černova a vstupoval do budovy reálky...

Bývalý ředitel ústavu byl už v penzi. Jeho místo zaujal inženýr Herold, Farinův bývalý učitel chemie, který ho uvítal velmi radostně a přátelsky. Z ostatních bývalých profesorů už zde nikdo nebyl.

Práce měl Farin mnoho.

Ale přece mu zbývalo dost času k soukromému studiu. Jeho příjmy byly takové, že by si mohl dopřát jiný blahobyť. Ale Farin žil skromně, zase tak v ústraní jako dříve. Neodepřel si pohodlné a účelné zařízení bytu a hlavně nelitoval peněz na vybavu své studovny, které věnoval veliký pokoj, jenž se brzy stal bohatě vybavenou elektrotechnickou a chemickou laboratoří.

Byl zcela spokojen.

S kolegy žil v přátelském poměru, zvláště s ředitelem Heroldem, ale důvěru nevěnoval nikomu.

Po nějakém čase se dověděl, že přezdívka Héfaistos zase oživila, ale to ho nemrzelo. Naopak, sám chytře změnil nadávku v poctu. V odborných vědeckých časopisech se objevovaly pod pseudonymem Héfaistos články, které budily zájem učeného světa...

Černov brzy zjistil autora těchto statí a Héfaistos se stal chloubou města.

KAPITOLA TŘETÍ BOHEM I ĎÁBLEM

Skoro tři roky učil už Farin na černovské reálce. Za tu dobu vyrostl v obra. Sice ne tělesně, tu se vůbec nezměnil, ale duševně. Vlastně to nebyl ani Farin, nýbrž Héfaistos, jehož sláva ořásala zastaralými kmeny, ba i kořeny vědeckých pravidel a zásad. Héfaistos byl znám po celém světě. Honoráře za jeho odborné literární práce se hrnuly do černovské banky.

Farin bohatl. A s bohatstvím rostlo jeho sebevědomí. Velikost ducha zastínila nesoulad jeho těla v očích veřejnosti i v jeho vlastních.

Některým rostlinám se daří na slunci, jiným ve stínu. V tajemném stínu tropických pralesů bují nejkrásnější, nejvzácnější orchideje, jejichž báječné květy dýší omamnou vůní.

V blahém stínu, který šetrně zahálil nesoulad Farinova těla, vzkvétala také taková orchidea: Láska!

Konečně, jaký div? Farinovi bylo právě třicet let. Měl úctyhodné, zajištěné postavení hmotné i mravní, tedy vše, co zaručovalo jeho budoucí ženě i rodině měšťanský blahobyť a společenskou úctu. Pohlédl-li do zrcadla, hleděla naň sličná mužská tvář...

S Vilíkem Kaskou se potkával dost často. Přátelské styky však mezi nimi nebyly. Vyměnili si jen povinné pozdravy. Vilík stěží dostudoval obchodní akademii a teď byl prokuristou v továrně svého otce.

* * *

Byl měsíc červen.

Už několikrát bylo vidět profesora Farina v lipové aleji parku s Martou, dcerou továrníka Kasky.

V každém malém městě platí totéž měřítko: Setká-li se mladý muž s dívkou poprvé, je to náhoda. A po třetím setkání už se šušká.

Marta je hezká. Nejhezčí z černovských děvčat. Farin je také hezký, až na ty nohy. Ale to konečně není tak zlé. Farin má krásnou existenci, je slavný, věhlasný člověk a není chudý. V černovské bance má prý už slušný kapitál. A Marta, ta má peněz, panečku! Milión věna dostane! Farin je o sedm let starší. Marta je, bohužel, zas o půl hlavy vyšší.

Kdo by v tom Héfaistovi hledal takovou mazanost! Inu, konečně, není to pro Martu špatná partie. Héfaistos bude rehabilitován na technice. Vysokoškolský profesor není špatná partie ani pro milionářovu dcerku.

Ale starý Kaska má s Martou jiné plány. Povídá se o velkostatkářii Bělském.

Inu, povídá se často a mnoho a všude...

Hlas lidu, hlas boží!

Tentokrát hlas lidu uhodl správně: Farin se zamiloval do Marty. Zbožňoval ji. Podle toho se také projevovala jeho láska: Učené statí, kterým Marta, jak byl alespoň ujištěn, naslouchala s napjatou pozorností, a vzletné, básnické hovory, jimiž sám sobě - a byl přesvědčen, že i Martě - překouzloval prostou lipovou alej v biblický ráj...

O svých citech se dosud Farin neodvážil ani v nejmenším zmínit. Tonul v blahu, že mu Marta naslouchá. To mu stačilo. Vždyť její jemná dívčí duše jistě vnímá jeho zbožňování.

Částečně měla Farinova poezie podklad prozaický: Nemohl se odvážit, aby svou lásku projevil přímými slovy dceři milionáře, společenského magnáta. Hrozil se, že by vzbudil zdání chtivosti po jejím věnu. Upřímně toužil, aby Marta zchudla, aby krize, denně ničící tak mnohé závody, zasáhla také továrnu jejího otce. Ale tu by se musel stát zázrak.

A přece se ten zázrak stal. Jednoho dne, jako by z čisté oblohy uhodil blesk, rozlétna se městem zpráva: Kaskova továrna ohlásila neschopnost platit dluhy. Zvěst způsobila ve městě ohromný poplach. Vždyť Kaskův závod slavil loni padesátileté trvání! Byl to tedy starý, neomezené důvěry požívající závod a starý Kaska, jak už víme, zastával řadu čestných funkcí. Je tedy pochopitelné, že úpadek této veliké továrny, která zaměstnávala skoro pět set lidí, působil katastrofálně nejen zastavením provozu, čímž se octlo mnoho jednotlivců i rodin bez chleba, ale také jinak.

Několik místních živnostníků, kterým továrna značně dluhovala, bylo strženo do úpadku s sebou. Také městská spořitelna, kde měla Kaskova továrna vysoký úvěr, byla v dosti trapném stavu, i řada dodavatelů v Praze, v Brně a jinde.

Mnohem horší byly pro Kasku společenské následky, jak aspoň soudili ti, kdo znali jeho hrdost. A nezklamali se.

Kaska se vzdal starostenství a všech funkcí.

Zmatek a zděšení zachvátily město.

Snad jediný přijal tuto zprávu s pocitem ulehčení, ba skryté radosti: Farin. Ne však ze škodolibosti.

Teď bude Marta jeho! Padla hradba miliónů, která ji činila nedostižnou, zamykala mu ústa. Teď je jí roven! Teď promluví, vyzná jí vřelou, čistou lásku...

Byla neděle. Jako obvykle přišel Farin do lipové aleje.

Jak je tu dnes krásně! Z mohutných korun rozkvetlých lip, dýšících medovou vůní, zní jásavá píseň včelích rojů a čtveračivé trylky sedmihlásků...

Čekal marně. Marta nepřišla.

Rozhodnut, že zítra - dnes už je pozdě - požádá rodiče o její ruku, vrátil se domů. Jakmile vstoupil do své laboratoře, zmizelo z jeho mysli všechno světské. Celá jeho duše splynula se strojem, který stál na jeho pracovním stole. Několik let už pracoval na jeho konstrukci.

Základní vnuknutí mu dal jeho vynález přístroje, který podle jeho výpočtů měl léčit rentgenovou dermatitidu čili počáteční rozklad vaziva, nevyléčitelnou nemoc. Zpočátku se projeví bolestivými ranami a vředy, později se vazivo rozkládá a konečně úplně odumře.

Jak víme, odmítl ředitel Elochemy přijmout Farinův vynález a Farinova hrdost způsobila, že se nepokoušel uplatnit svůj objev jinde. Tenkrát ho odmítnutí mrzelo. Dnes tomu byl vděčný, protože mohl spojit tento objev s jinými plody své duše.

Přes tři roky pilně hloubal a pracoval, než dospěl k teoretickým výsledkům. Dnes vyzkouší, nemýlil-li se.

Na pracovním stole stojí výsledek jeho výpočtů a plánů: skříňka podobná rádiovému přijímači. Na prvý pohled by nikdo neřekl, že tenhle malý přístroj pohltil celé jmění. Teprve kdyby mohl nahlédnout do útrob, žasl by nad jeho složitostí. Ale ani tu by nezmoudřel. Byla to zdobnělá elektrotechnická i lučební továrna.

Je nezbytné, abychom čtenáři vysvětlili podklad: Slavný německý fyzik, univerzitní profesor ve Würzburgu, Vilém Roentgen, zesnulý v roce 1923, objevil paprsky X, nazvané Roentgenovy paprsky. Vznikají při dopadu paprsků katodových (elektroda, vodivá tyčinka, spojená se záporným pólem) na antikatodu, čili vodivou desku z platiny nebo wolframu v rentgenové lampě. Tyto paprsky se šíří přímočaře. Neodrážejí se, nelámou, ale procházejí všemi hmotami, které je částečně pohlcují. Jsou neviditelné, neboť nepůsobí na sítnici oka, ale působí na fotografickou desku, kde vzbuzují fluorescenci čili změnu světla na jinou barvu. Například: petrolej fluoreskuje modře. Těchto vlastností X-paprsků bylo využito k prosvěcování rentgenovou lampou, což se blahodárně uplatnilo zvlášť v lékařství, neboť se tím zjistí stav zlomenin kostí, cizí tělesa vniklá do těla, například střely uvízlé v mase, svalstvu i vnitřnostech, nádory, vnitřní vředy, rakovina a také komatom cév. Toto zjištění pak velmi usnadňuje zákrok. Kromě toho v malém množství podporují X-paprsky růst rostlin. Ale naopak ve větším množství ničí různé bakterie. Proto může s rentgenovou lampou zacházet jen odborník. Avšak i odborník bývá napaden dermatitidou a stává se obětí svého povolání. Je-li X-paprsků správně používáno, je účinek blahodárný, léčivý na tuberkulózu kůže, rakovinu a jiné choroby. V poslední době slouží X-paprsky také jako zvidavé oko, které v kovových výrobcích pod bezvadným povrchem objeví kazy. V tabákových továrnách se jimi zkoumají krabičky kuřiva, jsou-li správně plněny. Slouží dokonce také policii, neboť spolehlivě odhalí zfalšování listin. Rentgenovým paprskům jsou příbuzné paprsky Becquerelovy, nazvané po jejich objeviteli, slavném francouzském fyzikovi, který je objevil koncem minulého století v uranu. Jsou to paprsky vycházející z rádia.

Becquerelovy paprsky se dělí na alfa, které zadrží už lístek papíru, beta, zadržitelné teprve tři milimetry silnou olověnou deskou, a gama, které proniknou i několik centimetrů silnou olověnou plotnou. Při pronikání hmotami se část paprsků pohltí, částečně se rozptýlí a změní směr. Pak vzniknou sekundární paprsky, jejichž energie se změní hlavně v teplo.

Jinak jsou jejich účinky shodné s působením rentgenových paprsků: léčí, ale také ničí. Podporují vývoj, dávají život, ale také vraždí, dávají smrt. Roentgenovy i Becquerelovy paprsky jsou tedy paprsky života i smrti.

To by tak asi byla kostra vědeckého podkladu k Farinovu bádání. Proto nebyl přístroj, jenž po několikaleté práci na papíře sestavil, žádným novým objevem v užším slova smyslu, nýbrž jen doplňkem, využitím a zdokonalením dosavadních vědeckých objevů.

Přece však, ukáže-li praktická zkouška správnost jeho teoretických výpočtů a předpokladů, bude to nesmírný výsledek...

* * *

Slunce zapadalo, když Farin přikročil k dílu.

K pokusům měl připravené tři předměty: hlízu odkvetlého hyacintu, spící v zaschlé hlíně květináče, slepičí vejce a ve skleněné míse obyčejnou živou myšku.

Nejprve zkusí účinek paprsků na rostlinstvo.

Postavil květináč na malý stolek u otevřeného okna, z něhož byla vyhlídka přes nízké protějšší domy do širého, rovinatého kraje. Bydlel ve třetím poschodí. Právě tato vysoká poloha se mu zamlouvala, neboť nemohl být obtěžován žádným zvědavým protějškem.

Přistoupil k přístroji ležícímu na stole uprostřed pokoje a zapojil elektrické akumulátory.

Na boku skříňky byla páčka od reostatu, jehož stupnice kovových zápojek byla označena I, II a III. Zapojení na I působilo na rostlinstvo, II na veškeré živočišstvo a III na všechny mrtvé hmoty. Na druhém boku skříňky byly dva kulaté knoflíky: červený a bílý. Stiskne-li bílý, vycházejí vývojové paprsky. Stisknutím červeného knoflíku se uvedou v činnost paprsky ničivé.

Na temeni skříňky bylo umístěno cosi velmi podobného browningu s poněkud delší hlavní a jemnou muškou: objektiv, který bylo možné otáčet a sklánět, což umožňovalo přesné zamíření na pokusný předmět.

Pochopitelně rozrušen, namířil Farin na hyacintovou hlízu a stiskl bílý knoflík.

Stroj vydechl jemnou vůni ozónu.

Farin pohleděl na své hodinky: 7.48. Upřel oči na květináč. S údivem viděl, jak ze zaschlého zbytku odříznutého stvolu vyrůstají zelené odnože, kvapem rostou, mohutní... Mezi nimi v pravém slova smyslu leze do výše svěže zelený stvol s paličkou na konci, která se třepí. Zelené válečky kolem stvolu pukají a z nich vyšlehávají jako živé plamínky jasné červené svitky květů...

A celý tento zázrak mohutní, roste do výšky i šířky.

Ted už tvoří listy trs zelených šavlí, mohutnějších než kosatce se stvolem uprostřed silným jako dětská ruka, který stále roste, leze do výše... Přes metr už je vysoký. Na jeho temeni se skví koruna červených květů, velkých jako lilie. Sladká, omamná vůně naplnila pokoj. Avšak pojednou celý zjev ztemněl. Svěží zeleň listů zežloutla, stvol se naklonil a i s květináčem se těžce zvrátil na stolní plochu.

Farin vypnul proud a pohlédl na hodinky: 8.12. Trval tedy celý zázračný vývoj čtyřadvacet minut. Úžasné zrychlený život, ale také rychlá, mrtvičná smrt, neboť obrovský hyacint s posledním omamným dechem vydechl také svou rostlinnou duši.

Co to zavinilo? Vždyť použil pouze vývojových paprsků. Je to omyl jeho výpočtů? Není! Zcela přirozený výsledek: Přestoupení lhůty o dvě minuty. Podle výpočtu měly vývojové paprsky působit nejvýše dvaadvacet minut. Další dvě minuty sežehly životní organismus.

Prvá stupnice tedy dokázala správnost Farinových předpokladů.

Dále! Druhý pokus!

Postavil na stůl velkou klec po hrdličkách, kterou zanechal na pavlači předešlý nájemník, položil do ní slepičí vejce, a přesunuv páčku reostatu na II, stiskl bílý knoflík.

Tentokrát se účinek neobjevil tak rychle. Teprve ve dvanácté minutě bílá skořápka šedla. Po dalších čtyřech minutách - je to sluchový klam? V napjatém tichu slyší jemný ťukot. Jeho hodinky? Ne! Tenhle ťukot je nepravidelný. A hle! Ted se vajíčko pohnulo. Z jeho hrotu se odloupila štěpinka, dírkou vyklouzl zobáček...

V několika okamžicích se prodrala zvětšeným otvorem hlavička a už se z rozlétlého obalu netrpělivě vybatolilo kuřátko, žluté jako kanárek. Pípajíc, batolilo se po dně klece. Od minuty k minutě rostlo, načechrávalo své jemné chmýří, které se měnilo v ostnaté pápeří...

Ve třicáté minutě byl v kleci netvor: pták, veliký jako dospělá slepice, ale porostlý pernatými ostny. Vzrůst peří nestačil rychlému růstu těla. Tu se jevil jakýsi nesouměr. Také ostatní tělo nebylo souladné. Nejvíce vyrostly nohy a hlava, z níž zíraly vyboulené oči. Nesoulad způsobil jistě neklid ptáka, pro který tělo unikalo stejnoměrnému působení paprsků. Po dalších několika minutách vyplnil tvor celý vnitřek klece. Byl už jako mládě pohádkového Noha.

Pojednou rozevřel zoban a do ticha pokoje se ozval zvuk jako štěknutí psa. Náhle jeho nohy poklesly.

Farin přerušil proud. Zase přeexponoval! V kleci seděl starý pták, vyrážející z hrdla chraplavý štěkot. V soumraku, který se zatím snesl, působilo jeho ježaté tělo příšerně.

Co s tímhle netvorem? Nemůže ho nechat naživu. A nemůže ho také nikomu ukázat. Tvor ani nevydrží. Ubývá mu zřejmě životních sil. Stárne. Vyzkouší na něm účinek paprsků smrti.

Farin stiskl červený knoflík a tvor okamžitě sklesl na dno klece jakoby zasažen bleskem. Byl mrtev.

Poslední pokus s myškou skončil stejně. Když ji paprsky usmrtil, leželo na stole spoutané tělo tvora, který se spíše podobal bobru než domácí myšce.

Mezitím se setmělo.

Nad obzor vyplul měsíc, jehož úplňková tvář jako by v úžasu hleděla na zázraky, které provádí člověk s nepatrnou skříňkou.

Farinovi se zdálo, že na něho volá věkovitý, mrtvý obíhatel Země: "Co to děláš? Do čeho se to pouštíš? Znáš-li tu přírodu, lidský červe. Kam chceš dospět?"

"K nejvyšší metě!" vydechl Farin pevně.

"Zadrž, nešťastníku! Chceš snad být bohem?"

"Ano, chci být bohem!"

"Rouháš se! Jsi jen člověk! Nikdy nedosáhneš božské dokonalosti. Dosáhneš-li své nejvyšší mety, zvrhnou se tvé šlechetnější cíle a snahy v lidskou hamižnost! Nebudeš spásou lidstva. Budeš jeho zkázou. Dáblem budeš! A ne-li ty, pak jistě jiný lidský tvor, jemuž se tvůj pekelný vynález dostane do rukou. Tvé božské snahy se jednou stanou nástrojem Satana!"

"Nikdo se nezmocní mého vynálezu! Zemru-li, zemře se mnou. Vidiš příliš černě, noční poutníku!"

Mýlíš se! Mluvím z vlastní zkušenosti. Věz mé tajemství! Také já jsem kdysi žil. Též já jsem hostil lidstvo v době, kdy Země byla ještě molekulí. Mnoho miliónů let už znám tvůj vynález, který po jeden lidský věk byl mému lidstvu požehnáním a po milióny věků je mou kletbou! V jediném dni zabil na mně všechno živé a zabil také mne! Milióny věků kroužím mrtev ve vesmíru, po myriády let budu kroužit dál jako němá, bohužel, pozemšťany nepochopená výstraha! Marně se snaží má mrtvá tvář naznačit ubohé Zemi konec, k němuž neodvratně spěje. A nemám hlas, abych ze své výše křičel: Kam se řítíš, člověče! Ustaň! Vrať se!"

S vytřeštěnými očima zíral Farin do měsíční tváře.

"Neboj se, ubohý," šeptal dojatě. "Žádný lidský tvor se nezmocní mého vynálezu. Raději jej zničím!"

Náhle však vzkřičil ve Farinově hlavě nápad...

Ano, to udělá! Zkusí, bude-li možné použít ozářené měsíční plochy k pokusu s ničivými paprsky III. stupně.

Zdaří-li se pokus, a podle výpočtů se zdařit musí, pak - ano, pak oživne mrtvá zemská družice! Nevzkřísí se sice její příroda, ale výstražný hlas, jenž zahřmí, až toho bude třeba!

A Farin přinesl přístroj k oknu, postavil jej na okenní desku, usedl k velikému dalekohledu, a když se mu objevila jasná měsíční plocha, stiskl červený knoflík.

KAPITOLA ČTVRTÁ
ZLOM

Rozčilení nedalo Farinovi té noci spát.

Usnul teprve k ránu.

Vzbudilo ho zařinčení zvonku v předsíni. Pohlédl na hodinky; devět! Jistě je to listonoš, který mu obvykle v tuto dobu přináší poštu a ranní noviny.

Hádal správně. Nalezl ve schránce dopis od banky, dva vědecké časopisy a denní noviny, které odebíral. Zcela proti obvyklému pořadí dnes uchopil nejdříve noviny:

"Je-li v nich už něco?" hučel.

"Ach, zde!" vykřikl, spatřiv nadpis článku na druhé straně listu.

Četl:

Katastrofa na Měsíci.

Včera večer hlásila státní hvězdárna v Praze událost tak úžasnou, že bychom ji nebyli otiskli a vyčkali písemného úředního potvrzení, kdyby nám nebyla o hodinu později rovněž shodně líčena odjinud, zejména z několika soukromých observatoří.

K desáté hodině večer se na jihozápadní končině Měsíce, právě v oblasti nazvané Maře Serenitatis, udála katastrofa. Na dně tohoto vyschlého moře se otevřel kráter, od něhož pak postupovala trhлина v měsíční kůře přímo k jihu. Od této propasti, jejíž délka je odhadována na 300 kilometrů a šířka asi na 10 kilometrů, se pak řítily vrstvy měsíční kůry, a to právě středem této trhliny kolmo na východ do dálky asi 150 kilometrů, kde se průlom zastavil. Avšak na sever odtud se utvořil nový kráter, od něhož zase postupovala trhлина k jihu, až skončila v těchže rozměrech jako první. Takto se utvořilo písmeno H, které se prostírá skoro přes celou plochu Mare Serenitatis.

Celý průběh trval sotva pět minut a byl v obrovském astrokopu jasně viditelný. Hvězdářští pozorovatelé líčí děj katastrofy velmi živě.

Byl prý to příšerný dojem.

Příčina je však nejvyšší záhadná. V dějinách Měsíce nejsou od dávnověku zmínky, které by hlásily sebemenší změny na mrtvém tělese naší družice. Také podivná pravidelnost postupu a konečné utvoření písmene H dávají podnět k domněnkám, o nichž nechceme psát, neboť jsme jako vážený časopis daleci utopii.

Před uzávěrkou nám hlásila ještě pražská státní hvězdárna, že obdržela telegrafické dotazy o katastrofě od observatoří z Paříže, Berlína i Říma, kde byl jev také pozorován a vyvolal pochopitelný rozruch.

* * *

S vítězným úsměvem Farin odložil noviny.

Ano, tak to bylo. Správně to zpravodaj líčí. A hlavně - střízlivě. Tak si to přál: odbýt "utopii", nemožností všechno, co se vymyká lidským pojmům. Děkuji ti, střízlivá vědo! Znáš svou omezenost. A právě jen proto jsem si ten výstřední pokus dovolil, jsa si předem jist, že rázně zakřikneš a udusíš lidskou fantazii, která by mohla vést na správnou stopu. Byl to přírodní jev...

Co by následovalo, kdyby se svět dopátral pravdy?

Hrůza pomyslet!

Teď teprve začíná chápat nesmírný význam svého vynálezu. Vždyť je pánem nejen světa, ale celého vesmíru! Může stvořit novou přírodu, nové rostlinstvo, živočišstvo i lidstvo. A také všechny nerostné hmoty. Může změnit tvárnost Země. Zvrátit a na zcela nový základ postavit vzájemný poměr všech států i národů, jejich hospodářství, všechno! Ze Sahary a jiných pouští může vytvořit úrodné kraje. Z oblasti věčného ledu vlidné, obyvatelné země. Stvořit ráj na celé zeměkouli svými paprsky života! Avšak jejich působnost je omezena. Jeho paprsky života působí jen na okraj obzoru. Ale to zatím stačí. Je s počátečním výsledkem své práce více než spokojen. Později se mu jistě podaří zdokonalit jejich působnost, aby účinkovaly donekonečna jako jeho paprsky smrti. Pak bude moci vzkřísit Měsíc, vrátit teplo do jeho vychladlého těla, stvořit na něm novou přírodu, živočišstvo i lidstvo. Bude-li chtít, může z Měsíce vytvořit nové slunce, které pak bude střídavě hrát Zemi s dosavadním zdrojem tepla. Ba, bude pak moci změnit celou sluneční soustavu.

Zato jeho paprsky smrti?

Hrůza! Ty působí už teď donekonečna.

Jimi může podmanit své libovůli celý svět. Každý odpor zlomit! Největší velmoci jsou hračkou v jeho rukou. V několika okamžicích změni města v rozvaliny, žírné kraje v pouště, miliónové armády v hromady mrtvol.

Ale to je... ano, to znamená - konec válek! Zajištění věčného míru! Bez jeho svolení se nesmí žádný stát odvážit k válce, nechce-li být vyhlazen.

A proto: co by se stalo, kdyby svůj vynález prozradil? Lehká odpověď: Bylo by vynaloženo vše, aby se vynálezu zmocnil ten který stát. Po dobrém či po zlém. Penězi, milióny, ba miliardami, a nešlo-li by to, tedy násilím, loupeží, vraždou.

Ani za babku by nestál jeho život.

A proto se měj na pozoru, Farine! Ústa na sto zámek a vystříhej se společnosti víc než dosud!

Jsi nesmírně bohat. Mohl by ses topit v miliardách. Ale nesmíš, nechceš-li vydat svět zkáze. Stejně tak je nesmírná tvá sláva, ale jen pro tebe sama. Je nekonečná jako vesmír, jehož jsi pánem, nepochopitelná pro lidské mozky.

Proto musíš - mlčet.

Nikomu se nesmíš svěřit! Ani Martě.

Marta! Nuže, on, vládce vesmíru, má se teď ostýchat, když chce požádat o Martinu ruku?

Farin se ustrojil a hrdě vztyčen vyšel na ulici.

"Pan továrník..."

"...je v písmně, pane profesore," odpověděl vrátný. "Ale má návštěvu."

"Dlouho bude...?"

"Myslím, že celý den. Obchodní záležitosti, víte?"

"Hm, potřeboval bych s ním pohovořit."

"Soukromě?"

"Ano."

Vrátný přelétl očima Farinův černý žaket a dovtípl se: "Milostivá paní se slečnou Martou jsou ve vile. Přejete-li si, ohlásím vás."

Farin zaváhal.

"Nevím, mám-li..., ale už se rozhodl: "Ohlaste mě"

Nevrátí se bez výsledku. Náhodou je dnes svátek a na školách se nevyučuje. Musel by to pak odložit na příští neděli. Nejistota by mu byla trýzní. Taxi čeká před branou a možná že také Marta ho vidí z některého okna vily...

"Milostivá paní je ochotna vás přijmout, pane profesore," hlásil vrátný, odkládaje sluchátko.

Oheň a mráz se střídaly v jeho srdci, když kráčet k vile. Ve vestibulu ho očekávala panská, která ho uvedla do salónu. Chvilí čekal.

Konečně se odhrnul těžký závěs na pobočných dveřích a vstoupila továrníkova choť. Hluboce se jí uklonil.

"Dobrý den, pane profesore. Čemu mám děkovat za vaši návštěvu?"

Ačkoli to byla prostá fráze, zněla Farinově optimismu vlídně a povzbudivě.

"Milostivá paní," začal s odvahou, "bylo mým úmyslem přednést svou prosbu také panu továrníkovi. Bohužel je zaneprázdněn."

"Snad stačím sama?"

"Jistě, milostivá..."

"Račte," pokynula mu do křesla.

Farin však zůstal stát.

"Milostivá paní," vplul rychle do proudu, "přišel jsem poprosit o ruku vaší dcery, slečny Marty."

Nedala najevo nejmenší překvapení. Její úsměv a němě při kývnutí hlavy pravilo: Vždyť jsem to věděla!

"Miluji slečnu Martu celým srdcem, celou svou duší! Svou, láskou jí stvořím ráj, jaký si zaslouží její andělská bytost," řekl vřele.

"Kdepak jste poznal mou dceru?" tázala se, hledíc kamsi přes jeho hlavu.

"Měl jsem štěstí a čest několikrát hovořit se slečnou v parku."

"Vyznal jste se jí snad už?"

"Neodvážil jsem se."

"Marta tedy snad ani netuší?"

"N-nevím. Nemohu říct..."

"Bude jistě překvapena!"

"Milostivá paní, smím?"

"Já ani můj choť," vpadla, "nebudeme nikdy Martě klást překážky. Může volit podle svého srdce. Sdílí-li vaše city, pak... Ostatně její věno jí zaručuje blahobyt. To přece víte?"

"Nežádám věno! Nepotřebuje peněz. Jsem sám dost bohatý!" vybuchl, dotčen ve svých citech.

"Učeností, vím a plně uznávám," odpálila s jemnou ironií.

Už otvíral ústa, aby řekl této hrdé ženě o své závažné budoucnosti, když vpadla jaksi suše:

"Nemělo by smysl, milý pane profesore, abychom spolu déle hovořili o záležitosti, která se přece týká jen Marty."

Zavolám ji. Jsem sama zvědavá na odpověď své dcery."

Avšak vtom se zavlínil závěs na dveřích a vysoká štíhlá dívčí postava stanula na prahu salónu.

"Pan profesor přišel požádat o tvou ruku," pravila matka.

"Vím," přerušila ji Marta. "Slyšela jsem všechno. Byla jsem vedle v knihovně."

"Nuže, co odpovíš?"

"Odpovím panu profesorovi upřímně, jak si to jistě přeje. Ráda jsem se procházela v lipové aleji, zvláště teď, kdy lípy stojí v květu. Miluji jejich medovou vůni. Potkali jsme se a vy jste mě oslovil. Jako řádně vychované děvče jsem vás nemohla odbýt. Choval jste se bezvadně a neměla jsem příčinu, abych odmítla vaši společnost. Ale také jsem vám, jak alespoň doufám, nezavdala podnět k citům, o nichž jste se zmínil mé matce. Z vašich učených hovorů, jimiž jste mě bavil, jsem přece nemohla vystihnout vaši lásku."

"Neodvážil jsem se."

"Ale odvážil jste se dnes k rozhodnému kroku, aniž jste se dřív alespoň zeptal mě na mé city!"

"Myslel jsem..."

"Povím vám, nač jste myslel," přerušila ho břitce. "Na stav otcovy továrny, jehož jste chtěl využít k působení na mé rodiče! A to byla první chyba ve vašich výpočtech, první, co mě uráží! Myslel jste si: teď je to chudé děvče, které lehce získám svou slávou, věhlasem a profesorskou hodností. Druhé vaše provinění je právě vaše bohatství, které jste před chvílí tak hrdě zdůraznil, chytře se snaživ zastítl pravý smysl prohlášením, že nežádáte věno. Obvyklá fráze v podobných případech. Obě tyto okolnosti mě utvrdily v přesvědčení, že jste zesnoval útok na svobodnou volbu mého srdce. A to je nízké jednání. Nedám se koupit. Kdybyste měl všechny poklady světa a vaše sláva trásla oblohou, nechci vás."

Hrdě vztyčena, kráčela Marta zpět ke dveřím knihovny. Na prahu stanula a neohlédnuvši se, dodala ve zřejném záchvatu zlosti nad domnělou urážkou své dívčí cti:

"Jestliže chcete vědět poslední důvod mého odmítnutí, doporučuji vám..."

"Do-po-vězte!" zasípal, duše se bolesti.
"Pohled do zrcadla!" vyrazila z hrdla a zmizela za portiérou.
* * *

Jako v mátohách se Farin vypoťácel z vily, jako v hrozném snu vkročil do svého bytu a klesl do křesla. Jeho duše byla zničena, srdce zlomeno.
"Doporučovala bych vám pohled do zrcadla!" řval dá v jeho zpleněném nitru jedovatá slova...
Co úsměšků už vyslechl ve svém životě, ale žádný ho tak krutě nezranil.
To byla tedy Marta. Jemná, vnímavá duše! Andělská bytost. Zachechtal se v divoké bolesti, zaryl prsty do vlasů a sklonil hlavu na desku stolu.
Dlouho seděl nehybně, s tělem jakoby zmrtvělým, zatímco jeho duši zmítaly celé smršťe...
Rval se o ni ďábel s bohem.
Kdo zvítězí?
* * *

Po Farinově odchodu vešla Martina matka do knihovny.
"Správně jsi mi to řekla," pochválila svou dceru, sedící v křesle u okna. "Proč pláčeš?" vyjela udiveně.
"Nevím, mami, jednala-li jsem správně. Myslím spíš, že jsem se chovala surově. Dala jsem se strhnout hněvem nad domněnkami, které jsem si sama vštípila. Ne, mami, nebylo to slušné. Farin není zlý člověk! Ach, bylo to surové, maminko. A řeknu ti upřímně, zavinilas to nejvíce ty svými postranními úsměšky a němým popichováním!"
"Marto! Jak to mluvíš ke své matce?"
"Upřímně, jako k Farinovi. Ale ten si to nezasloužil."
"Nechceš ho snad odprosit?" tázala se matka jízlivě.
"Ráda bych, kdyby to bylo možné. Ale nemohu přece za ním jít do bytu. Vyřídím to jinak!"
Marta vstala a odešla do svého pokoje. Napsala Farinovi dopis:
"Vážený pane profesore,
odpusťte mi, prosím, má tvrdá slova, k nimž jsem se dala a mám pocit, že neoprávněně, strhnout! Lituji, že jsem nemohla přijmout Vaši nabídku, neboť jsem už zasnoubena statkáři Bělskému. Prosím, abyste zapomněl na mé nevhodné jednání a choval mně přátelskou vzpomínku, s jakou také já budu vzpomínat na Vás!
Marta"
Téhož dne dala dopis do poštovní schránky. Zítra jej Farin dostane. Tím bude věc napravena.
* * *

Druhý den nepřišel Farin do reálky. Školník, kterého ředitel vyslal do jeho bytu, se vrátil se zprávou, že se na pana profesora nemůže dozvonit.
Byt byl úředně otevřen. Všechno shledáno v pořádku, ale Farina nenašli.
Týž den dostala Marta svůj dopis zpět jako nedoručitelný.
Farin zmizel beze stopy.

KAPITOLA PÁTÁ ROALD HAMAR

V nádherné jídelně pražského grandhotelu Kosmopol bývaly vždycky všechny stoly obsazeny. Dnes byl tento ohromný sál přeplněn. Ale tato mimořádná návštěva dnes byla nejen v Kosmopolu, ale skoro ve všech lepších restauracích.
Příčinou návalu byl mnohatisícový sjezd Evropského svazu průmyslníků, obchodníků a živnostníků čili zkráceně ESPOŽ, jak se zvala odbočka světové ústředny se sídlem v Praze. Účelem sjezdu bylo za řízení věhlasných národohospodářských učenců ze všech evropských států bádat o prostředku, který by učinil konec krizi, jež rdousila průmysl i obchod.
Majitel hotelu s ředitelem a štábem vrchních číšníků byli už bezradní ve snaze, aby umístili alespoň ještě řadu hostů, kteří procházeli mezi stoly, marně pátrajíc po prázdné židli. A přece seděl u malého stolu v rohu jídelny jediný host samotný.
"Co kdybych se přece odvážil požádat toho Švéda o dovolení?" obrátil se hoteliér na svého ředitele.
"Není možné, pane šéfe! Má vyhrazený stůl pro sebe. Je ti podivín, mrzout. Ale je už několik měsíců naším stálým hostem. Nebylo by prozíravé rozhněvat si ho pro nějakého cizince kterého jsme dosud neviděli a snad už zítra zase neuvidíme."
Hoteliér přikývl. Ředitelovo stanovisko bylo rozhodně správné.
Ale vtom spatřili, že se u švédova stolu zastavil pán s krásnou mladou blondýnkou. A jelikož hoteliér s ředitelem stáli jen několik kroků opodál, slyšeli zřetelně slova, která s výrazem údivu pronesl pán ke Švédovi:
"Arnošte? Tohle je shledání!"
Několika rychlými kroky se octl ředitel u skupiny. Švéd zvedl oči od své večeře. Jeho obličejem šlehl výraz překvapení, který však v příštím okamžiku zmizel, a jeho mužně sličná tvář, vroubená černým, tupě přistříženým plnovousem, jakoby zkameněla. Safírové modré oči hleděly chladně a ústa pronesla čistou švédštinou:
"Mýlíte se, pane!"
"Ano, rozhodně se mýlíte," vložil se do rozpaků přichozícího ředitele hotelu. "Pán hovoří pouze švédsky. A rače prominout, ale tento stůl je vyhrazen!"
Snad skandinávec vystihl smysl ředitelových českých slov a snad také v něm procitlo gentlemanství, zvláště vůči

mladé dámě, hledící jaksi vyjeveně do jeho tváře: vstal a s mírnou úklonou řekl německy:

"Libo-li, račte přísednout!"

"Děkuji," poděkoval nový host a pokračoval německy: "Dovolte, abych se představil. Jsem továrník Vilém Kaska z Černova. To je moje sestra, Marta Bělská, choť velkostatkáře."

"Roald Hamar," uklonil se cizinec.

Usedli. Když pak byl odbyt číšník, netrpělivě očekávající rozkazy, rozhovořil se továrník Kaska:

"Promiňte, prosím, můj omyl, ale ve tváři jste velmi podoben mému bývalému spolužákovi, Arnoštu Farinovi. Ani váš plnovous valně nezměnil podobu s Farinem, který býval vždy vyholen. Tytéž rysy tváře, vlasy a hlavně modré oči. Vidí, Marto?"

"Ano," hlesla zasněně.

"Teprve když jste vstal, poznal jsem rozdíl v postavě. Farin byl mnohem menší. Měl nepoměrně slabší nohy."

"Mohl vyrůst," namítl Hamar.

"Nemožné! Viděli jsme ho naposled před rokem. To mu bylo už třicet let. V tom věku už člověk neroste. Kromě toho měl též vadnou šíji."

"Hrbáček?"

"N-ne zcela. Jen sražený v ramenou. Přezdívali jsme Héfaistos. Byl to proslulý učenec. Před rokem zmizel z Černova a od té doby po něm není ani stopy. Také jeho literární práce ustaly. Pátralo se i úředně. Všechno marné. Snad odjel někam do ciziny nebo..."

"...je mrtev," dodal Hamar suše.

"Ne! Není mrtev! Nesmí být! Ach, nemluvte tak."

Modré oči udiveně utkvěly na tváři Marty, která vykřikla tato slova s přízvukem hrůzy a bolesti...

"Pardon, madame," omlouval se Hamar s účastí, které podivně odporoval záblesk úsměšku, jež ve zlomku vteřiny zakryl jeho černý plnovous.

"Zajisté jste v Praze jako člen sjezdu?" obrátil Kaska šetrně směr hovoru.

"Ne. Jsem v Praze už delší čas."

"A zdržíte se?"

"Nevím. Snad už jen několik dnů."

"My jsme přijeli včera."

"Na sjezd?"

"Částečně v obchodní záležitosti. Převzal jsem továrnu po otci, který nedávno zemřel. Krize nás přivedla do zlého stavu. Ale doufám, že po mých dnešních jednáních se mi ji podaří udržet. Je strašná doba. U vás ve Švédsku je jistě lépe?"

"Ano."

"To je ale podivné, také váš hlas se podobá Farinovu. Pravda, Marto?"

"Ano," vydechla jako ve snu.

"Milostivá paní churaví?"

"Rodinné poměry," odpovídal hovorný Kaska.

"Odpusťte, nechťel jsem...", omlouval se Hamar.

"Není co odpouštět," hovořil Kaska dál, "je to celkem všední případ. Vdala se před půl rokem. Bělský je mladý člověk, hýčkaný. Pěstuje drahé sporty. Má také několik závodních koní. Je příliš temperamentní, někdy neomalený. Sestra je jemně vychovaná a scény působí zle na její citlivé nervy. Matka sice naléhá, aby se Marta dala rozvést, ale ta nechce ani slyšet. Říká, že musí nést svůj osud."

Ano!" zaznělo ostře z cizincových úst. "Totiž, to dokazuje pevný charakter," snažil se zmírnit dojem. "A vy jste svobodný?" obrátil se s otázkou na Kasku.

"Bohudíky! Mám podobnou povahu jako Bělský, jen s tím rozdílem, že jsem si vědom svých slabostí. Manželství by nebylo šťastné ani pro mě, ani pro mou ženu."

"Nikdo neví, co ho čeká," linulo se tíše z Hamarových úst. "Chybný krok, nevhodná pýcha, zlá slova... eh, mstí se to pak!"

"Nuže," vstal Kaska ze židle, "bylo nám ctí!"

"Bydlíte v tomto hotelu?" tázal se Hamar.

"Nikoli."

Vešli do šatny, provázeni Hamarem, který pomáhal Martě galantně do pláště. Nemůže to být Farin! Marta vidí v zrcadle jeho statnou postavu...

"Doporučovala bych vám pohled do zrcadla!"

Co to bylo? Sluchový klam? Kdo vyřkl česky tato slova, která ona před rokem...

"Co... co jste... pravil?" zajekla česky. "Bitte?"

"Slyšela jsem... zdálo se mi...", koktala, třesouc se jako v zimnici.

"Zdálo se vám? Pak to byl přelud, madame. Chraňte se přeludu. Jsou knutou na lidskou duši," hovořil klidně s žertovným nádechem.

A Martě bylo, jako by kapal do jejího srdce žíravinu.

"Dobrou noc, madame!"

Dlouhou chvíli poté, co taxi s Kaskou a Martou zmizelo, stál Hamar v hale hotelu jako socha. Z jeho kamenné tváře by nikdo nevyčetl, jaký vítr zmítal jeho duší...

Jeho hlavou táhly vzpomínky. Jejich počátek byl jako žhavý řetěz, který sevřel jeho srdce. Ani italský básník Dante

nevyličil ve svém slavném "Pekle" muka, v nichž se právě před rokem svíjelo jeho srdce po dobu... Jak dlouho? Copak to ví? Ztratil v těch mukách úplně pojem o čase! Trýzeň polevila teprve, když žhavý řetěz vstřebal z jeho srdce všechny city a život je změnil v kus mrtvé lávy, která tuhla jak zvolna chladlo žhavé pouto, chladla, až konečně...

Vychladlo skutečně jeho srdce? Ještě před dvěma hodinami, kdy seděl sám u večeře, si tím byl jist. Ale teď? Ach, ano vychladlo. Musí tak být. Lepší je mít v hrudi kus ledu než pekelný žár. Marta patří navždy jinému! Jemu zbývá jen zapomenout. A za tím cílem přece jde už rok.

A dále letí před jeho očima vzpomínky jako fantastický film, horečný sen:

Vidí se v dřevěném srubu, v temném zátiší zbraslavských lesů, v poustevnické samotě. Jeho jediným druhem je černá skříňka, v níž je skryt bůh i ďábel! Tvůrce i ničitel! Všemohoucnost!

V této poustevně prožil dva měsíce. Přerod své duše: z trpného snílka v energického muže. Ale také změnu svého těla. Žal jedinou noc vyléčily vývojové paprsky z jeho zázračného přístroje nesouměrnost jeho těla. Nebyla bezbolestná tato operace. Žárlivá příroda těžce trpěla svou porážku od člověka!

A tak vyšel jednoho jitra z lesní poustevny zcela jiný muž, než jaký stál večer na jejím prahu.

Arnošt Farin té noci zemřel. Jeho tělo se rozplynulo do vesmíru. Nový muž statného vzrůstu, který toho jitra kráčel ku Praze, nesa s sebou kufík, neměl jméno. I kdyby se v Praze setkal s některým z bývalých známých, v nové postavě ho nikdo nepozná. A to bylo jediným účelem jeho tělesné proměny, nikoli snad ješitnost. Té byl teď vzdálenější než kdy dřív.

Teprve v Praze si pod vypůjčeným jménem najal skrovný byt. Žil jako soukromník. Nepátralo se po jeho minulosti. Pilně navštěvoval jazykovou školu. Učil se francouzštině a švédštině. Při jeho nadprůměrných schopnostech to šlo rychle vpřed.

Deset měsíců stačilo, aby byl tak daleko, že mohl změnit soukromý byt za hotel Kosmopol, kde byl zapsán jako Roald Hamar, tedy Švéd. Osvědčení dosáhl pomocí vlivného úředníka, s nímž se spřátelil.

Sdílný úředník mu vyprávěl o svých zážitcích v Orientě, kde sloužil dříve u švédských konzulátů. Byl to celý soubor příhod, které zněly jako nanejvýš dobrodružný román. Nepochyboval o jejich pravdivosti. Věděl, že Orient má své záhady a taje, které střízlivému Evropanovi znějí jako pohádky a báje.

Před měsícem se s ním švédský úředník rozloučil. Odjel do Japonska, kam byl dosazen za konzula.

Roald Hamar, vlastně Arnošt Farin (nemusíme snad čtenáři napovídat, že to byl týž člověk), setřel bílou rukou z čela zasnění a přistoupil k řediteli hotelu:

"Pošlete mně, prosím, ihned účet do pokoje! Odjíždím ráno!"

"Ó, přece jste se neurazil? Odpusťte nám. Nejsme vinni."

"Uklidněte se, pane," vpadl Hamar chlácholivě. "Nejsem nijak uražen. Naopak, výborně jsem se pobavil. Odjíždím jen proto, že mě volají neodkladné záležitosti do ciziny."

Ředitel se uklonil a odešel do účtárny.

Hamar zmizel ve zdviží. Od tohoto okamžiku mizí také stopa po Roaldu Hamarovi.

KAPITOLA ŠESTÁ SANSNOM

Za hluboké noční tmy kráčel liduprázdnými ulicemi města Kelapuru východně od Bombaje slon. Nesl na zádech sedátko s baldachýnem. V Indii všední zjev. Indičtí boháči si dosud líbují v tomto tradičním způsobu cestování, jemuž přes zdoluhavost cesty dávají přednost před moderními automobily. Na čas se v Orientě nehledí. Víc na důstojný dojem. Evropský chvat budí i v Orientě odpor. Proto by cestující na slonu ani ve dne nikoho nevzrušil. Avšak tohle zvíře by jistě každého ohromilo. Jednak svou obrovitostí, která si nezdala s mamutem, a také přepychovou výbavou. Už sama čelenka, posetá drahokamy, tvořila jmění. Takový přepych si mohl dopřát jen některý z indických knížat. Ale všemocný mahárádža by necestoval sám, tím méně v noci.

A co teprve kdyby bylo vidět za denního světla tohoto obra? Slon není sice v Indii velkou zvláštností, ale toto zvíře bylo na rozdíl od všech ostatních chobotnatců porostlé srstí jemnou jako hedvábí a bílou jako padlý sníh. Nebyl to siamský bílý slon, jehož bělost je ostatně pochybná.

Jako přízrak z báje kráčel zjev ulici spícího města, bez průvodu, s jediným cestujícím na sedátku z ebenového dřeva, bohatě zdobeném tepaným zlatem, pod baldachýnem z těžkého brokátu. Tiše jako prelud prošel ulicí, až se konečně octl kus od města na pusté cestě. Tma tropické noci zde zhoustla v tušovou čern. Slon kráčel klidně a bezpečně dál.

Zelená světýlka dravčích očí, vynořující se ze tmy a malomocně kroužící kolem, nijak nevzrušovala obra, vědomého si své síly a nezdolnosti.

Po několika hodinách tma zřídla. Na obzoru se objevily obrysy rozsáhlé ohrady a za ní se tyčila význačná skupina kopulovitých věží.

"Blížíme se k cíli, milý Mamu," ozval se tichý hlas zpod baldachýnu. "Brzy se rozloučíme."

Slon jako by rozuměl. Zvedl chobot a hluboce povzdychl.

"Nu, nu! Nemusíš litovat. Známe se sotva tři dny, kdy jsem tě koupil v Bombaji. Ještě včera večer jsi byl tuctovým slonem. Teď jsi zázrak! Na celém světě ti není rovného! S božskou úctou k tobě bude vzhlížet celá Indie a do celého světa se rozlétne tvá sláva. Sám rádža Rámájan nad tebou užasne. Jako obr nad trpaslíky, král nad plebejci budeš vévodit nad jeho slony. A ačkoli je Rámájan nejbohatší z indických knížat, jistě nepohrdne tvou královskou výbavou, jež odpovídá tvému majestátu. Budeš mít jiného pána. Nejmocnějšího knížete, o jehož královském rodu vypráví už pravěká indická báje, proslulá Mahábhárata. Kdo jsem proti němu já? Žebrák, dobrodruh a tulák."

Rozednívalo se, když slon dospěl k bráně ohrady. Chobotem odsunul kládovou závoru, vešel do ohrady, zavřel za

sebou bránu a kráčel ke stájím.

Sotva vstoupil, vztyčila se za přepážkou řada sloních chobotů. Obvyklým troubením chtěli uvítat nového druhá. Nedošlo však k tomuto obřadu. Zvířata oněměla údivem nad mohutností a krásou nového rádžova slona, který majestátně kráčel až do průčelí stáje, kde bylo prázdné oddělení. Zde stanul.

Zazněl tichý povol, zvíře pokleklo a z jeho hřbetu svižně seskočil muž statné postavy.

"Vstaň, Mamu!"

Slon se vzchopil. Jeho chobot se jako obrovský bílý had ovinul kolem plece muže.

"Dobře, Mamu," hovořil tiše jeho dosavadní velitel. "Vím, že mě máš rád. Já se s tebou také loučím nerad, ale nic jiného nezbývá. Je to pro tvé dobro. Buď tichý, Mamu, aby ses neprozradil, dokud se k tobě nevrátím. Nebudeš dlouho čekat."

Cizinec vyšel ze stáje a z ohrady nikým nespátrěn. V Orientě lidé nevstávají časné.

Zřejmě byl Evropan. Byl oblečen v nažloutlý oděv ze surového hedvábí s tropickou helmou na hlavě. Obvyklý úbor cestovatele. Podivné však bylo, že neměl zavazadla ani obvyklé zbraně. Jeho jedinou zbraní byl revolver či pistole v koženém pouzdru za pasem, od něhož se vinula šňůra k malé skřínce, jež vypadala jako nábojnice.

Muž odešel smaragdovou zelení palmového a cypřišového háje, v němž zmizel, právě když se první šípky slunečních paprsků rozlétly po obzoru.

Po půlhodině se objevil zase, jenže teď jel na koni. Klusem se blížil k maharádžově zámku, jehož nádherná stavba byla vzorem indického architektonického umění.

Už zdálky upozoroval, že se před zámkem kupí dav lidí. Zostřil klus, znepokojen myšlenkou, že jeho tajemství už bylo rádžovi prozrazeno. Jeho neklid vzrostl, když se přiblížil tak, že mohl vidět rozechvění a úžas davu.

Cvalem se přihnul na nádvoří, projel rozčileným zástupem a zarazil koně v sloupovém podjezdu. Statný Ind v malebném kroji k němu přistoupil a hluboce se uklonil s rukama zkříženými přes prsa.

Cizinec seskočil z koně:

"Ohlas mě ihned maharádžovi!" poručil vrátnému.

"Poněkud časně, sahibe. Jeho výsost..."

"Mě přijme," vpadl návštěvník netrpělivě. "Zde je moje navštívenka."

"Sansnom," četl vrátný jediné slovo, které stálo na navštívence. Udiveně pohlédl na cizince. Byl zvyklý na dlouhé tituly a řady návštěvníků svého mocného pána, a teď čte jediné slovo:

Sansnom, které podle jeho sice chabé, ale přece dostatečné znalosti francouzštiny znamená Bezejmenný.

"Proč váháš? Nezdržuj mě! Nemám času nazbyt."

Tato řízná cizincova slova zapůsobila. Vrátný se uklonil:

"Sečkejte okamžik, sire. Odevzdám vaši navštívenku osobnímu komorníkovi jeho výsosti," řekl uctivě a zmizel za dveřmi paláce.

Jen kurýr britské vlády si mohl dovolit tak rázné vystoupení. A tenhle sahib je snad nejen kurýr, ale dokonce vyslanec proslulé Intelligence-Service, britské tajné služby. S takovými pány nejsou žerty. Francouzské jméno neoslabuje, naopak potvrzuje tuto domněnku. Je to pseudonym, za kterým se skrývá hodnostář anglické vlády, která mocně chrání své orgány...

Za několik minut se Ind vrátil s rádžovým komorníkem, který zval návštěvníka do paláce.

Sansnom byl veden vestibulem po mramorovém schodišti do prvního patra s dlouhou chodbou do průčelních dveří.

Octl se v salóne, jehož orientální nádhera se vyrovnala pohádce z Tisíce a jedné noci.

Komorník pokynul Sansnomovi do křesla a vyšel na chodbu.

Sansnom osaměl. Za několik minut vstoupil pobočními dveřmi maharádža. Cizinec byl zjevem tohoto nejmocnějšího knížete, potomka indických králů, v jistém smyslu zklamán. Místo královského majestátu, který očekával, viděl mladého muže oděného v evropský šat z bílého hedvábí a jen typický turban, z něhož zářil na čele veliký rubín, připomínal orientálce.

"Anglický kurýr?" tázal se kníže jaksi suše.

"Nikoli, výsosti," odpovídal Sansnom s úklonou. "Jsem Čech."

"Hm. Ale to podivné jméno... Není to pseudonym?"

"Ano, výsosti."

"Proč se skrýváte, pane?" vytkl rádža dosti ostře. "Pardon, nechci být vtíravý. Uznáte však..."

"Promiňte, výsosti. Račte si toto prohlédnout," podával knížeti složený papír.

Rádža četl:

Majitel této listiny je učenec, cestovatel Sansnom. Vláda za něj bere výhradní odpovědnost a prosí, aby mu úřady všech civilizovaných států, vycházely vstříc. Účel jeho cestování je ryze vědecký a nemá nejmenší politické pozadí. Ministerstvo zahraničních věcí

Potvrzení:

Ohlášen k badatelské cestě do nitra Přední Indie

Generální konzulát v Bombaji

"Vy jste tedy Čech?" hovořil rádža s poněkud vyjasněnou tváří, vracaje Sansnomovi listinu. "Ale vysvětlíte mi," pokračoval, "smysl svého pseudonymu, ač-li...", odmlčel se.

"Prosím vás, výsosti, abyste upustil od tohoto přání. Mohu vám jen prohlásit jménem své cti, že moje cestování na zapřenou má čistě osobní podklad."

"Nuže, věřím vám. Chci šetřit vaše osobní city. Jste mi vítán. Studoval jsem v Evropě na univerzitě," skončil, podav Sansnomovi ruku. "A účel vaší návštěvy?"

"Dovolíte-li, výsosti, vysvětlím později. Musím vás poprosit o pohostinství na několik dnů."

"S radostí, milý příteli. Budete mým hostem. Posnídáme spolu."

Rádža uvedl Sansnoma do jídelny.

Po snídani začal mahárádža:

"Vstal jsem dnes o hodinu dřív. Komorník mně hlásil jakousi zázračnou událost v mých stájích, kam prý sám Buddha seslal bílého slona božské krásy. Zdejší lid věří zázrakům. Je to následek fakířských kejklů. Já jsem napolo Evropan. Mám na zázraky jiné náhledy. Nebylo by moudré brát tomuto prostému lidu dojmy. V jistých věcech jsou jako malé děti."

"Máte zcela pravdu, výsosti. Budiž lidu posvátnou báji, co vzdělanému muži je prosté. Jsem velmi povděčen vašemu vzdělání, kníže. Usnadní mně prosbu, abyste vlídně přijal můj nepatrný dárek."

"Dárek? Jak tomu mám rozumět?"

"Prosím, abyste ode mě přijal darem bílého slona."

"Mám ve svém průvodu šest krásných bílých slonů," usmál se rádža.

"Ale jistě žádný z nich nevyvolal takové vzrušení," namítl Sansnom.

"To je pravda," potvrdil rádža váhavě. "Nuže, jsem zvědav. Pojdme!"

Vyšli z paláce.

"Prosím, výsosti, abyste počkal zde. Předvedu vám svůj dárek," řekl Sansnom tiše k rádžovi a vykročil ke stáji.

Rádža stanul na stupních podjezdu a před ním se v uctivé vzdálenosti seskupila čeleď, jejíž počet byl zvýšen obyvateli vesnice. Nádvoří bylo vyplněno několika sty lidí. V zástupu to hučelo jako v úle. Ihned však nastalo hrobové ticho, když se objevil Sansnom, následován majestátním zvířetem.

Slon kráčel vážně blíže, nevšímaje si davu, který klesl na kolena. Obrovské bílé tělo se na slunci lesklo jako hlazený mramor a z drahokamů na čelence sršely v duhových barvách oslnivé blesky.

Za ticha, jaké působí nejvyšší úžas, stanul slon před mahárádžou, stejně oněmělým údivem.

"Pozdrav, Mamu, svého nového pána," řekl tiše Sansnom.

Zvíře pokleklo a hluboce sklonilo hlavu. Poté se vzchopilo, zvedlo vysoko chobot a už se rozlehlo jásavé zatroubení tak silné, že je ozvěna vrátila zpět.

"Tohle je skutečný zázrak!" promluvil konečně rádža.

"Buddhův dar!" šumělo v davu. A pojednou vybuchl jásot: "Sláva mahárádžovi Rámájanovi, miláčkovi všemocného Buddhy, který mu na důkaz své přízně poslal božského slona!"

V hřimavém jásotu zanikla rádžova otázka:

"A toho nádherného slona mně darujete?"

"Bude pro mě ctí, přijmete-li jej. Ale sám jste řekl, výsosti, že není radno brát lidu jeho báje. Slyšíte, co volají. Nechte je v tom dojmu, který může jen utužit kázeň ve vaší zemi."

"Ano. Jsem Buddhův miláček. Ani netušíte, jak to zvedá mou vážnost. Ale povězte mi..."

"Až budeme sami, kníže," přerušil Sansnom rádžu.

V Rámájanově pracovně doplnil rádža své otázky:

"Řekněte mně, jak je možné, abyste vy, pouhý cestovatel, dával takové dary? Kde jste získal tohle skutečně zázračné zvíře? A tu výbavu, která tvoří veliké jmění?"

"Lituji, výsosti, že vám nemohu dát přesnou odpověď. Prosím, abyste mi dovolil, abych měl do jisté míry své tajemství. Cena výbavy u mě nepadá příliš na váhu. Nejsem chudý. A jsem poctivý muž. Ujišťuji vás svou ctí, že zvíře i jeho výbava byly nabyty naprosto čestným způsobem. Věříte mi?"

"Nemám důvod pochybovat."

"Vaše slova, kníže, neznají sice zcela přesvědčivě, ale nedivím se vám. Neznáte mě. Jsem si však jist, že si získám vaši důvěru během dnů, co zde pobudu."

"Mluvíte upřímně, pane, a to je mi milé."

"Krok kupředu, výsosti," usmál se Sansnom. "Začínáte mě poznávat. Ano, nenávidím lež a přetvářku."

"Výborně, příteli! Já též miluji upřímnost, která mě nutí k otázce: čím se vám odměním?"

"Prednesu vám svou prosbu později, kníže Rámájane, až budete utvrzen o mé čestnosti."

"Splním každé vaše přání. Kníže Rámájan nesmí zůstat nikomu dlužníkem!"

KAPITOLA SEDMÁ HRAD KRÁLE NÁKULA

Už týden byl Sansnom hostem knížete Rámájana, jehož věhlas za tu krátkou dobu závratně vzrostl. Širým krajem letěla pověst o božské přízni, kterou prokázal všemocný Buddha potomku staroslavného královského rodu, mahárádžovi Rámájanovi. Proudů pravověrných buddhistů putovaly k rádžovu sídlu, aby prokázaly božskou úctu Buddhovu oblíbenci a jeho zázračnému slonovi.

Jednoho dne položil rádža před Sansnoma nejnovější výtisk anglických novin. Z dosti obšírného článku upoutaly Sansnoma některé věty, které ohlašovaly brzkou návštěvu anglických přírodovědců, kteří se chtěli osobně přesvědčit, kolik je na pověstech skutečnosti.

To Sansnoma zneklidnilo. Nechtěl se v paláci knížete setkat s těmito všetečnými učenici. Je čas, aby svůj pobyt zde ukončil.

Jeho poměr ke knížeti se vyvinul v upřímné přátelství. Sansnomovi bude těžko se odloučit od tohoto vzdělaného a milého rádži, od pohodlí a blahobytu, ale nelze jinak. Musí dále do pustin širého světa, kam je štván svým chorým

srdcem, za cílem - zapomnění...

Téhož dne po večeri začal Sansnom:

"Můj milý kníže, nabídl jste mi úsluhu."

"Těším se na vaše přání, milý příteli!"

"Asi dvě stě čtyřicet kilometrů odtud na sever je prý pravěká zřícenina hradu, který býval sídlem krále Nákula?"

"Správně. Je to na severní hranici mé země, kterou tam tvoří levý břeh řeky Godavari."

"Chtěl byste mně říci něco bližšího?"

"Milerád. Zřícenina stojí na skalnatém ostrohu, který strmě spadá do řeky Godavari. Z té strany je přístup do zříceniny nemožný, ale z mého území, od jihu, vede až k ní poměrně mírné návrší. Hrad byl zbudován v šerém dávnověku. Už v Mahábháratě lze číst o králi Nákulovi, nejmocnějším a nejbohatším panovníku v té době."

"Byl to váš předek, rádžo?"

"Ano. Totiž, nepřímý. Byl to přísný, ba krutý vladař. Přečiny proti svým zákonům trestal smrtí. Provinilci byli spuštěni do hladomorny, kde zahynuli hladem a žízni. Navštívil jsem loni to místo a mohu vám podat přesný popis: Zříceninu je vidět už zdaleka. Vypíná se na vysokém pahorku nad krajem, který je daleko a široko pustý a bez živočišstva. Ba i ptáci jako by se tomuto místu vyhýbali. Těsně u zříceniny je druhý, nižší pahorek s troskami okrouhlé hladomorny na temeni. Podle tradice byl hrad dobyt při vzbouření poddaných, dynastie Nákulova vyvražděna a hrad zničen ohněm. Kam se podělo nesmírné bohatství Nákulovo, není známo. Tak mluví dějiny. Avšak, jak víte, Indie je kolébkou pověstí a bájí. Vznikla také báje o těchto zříceninách. Nesmírný poklad je prý ukryt v hlubokých sklepeních pod hradními troskami, ale není dosažitelný, protože je hlídán demony a draky, které tam usídlila kletba umučených obětí a vítězných poddaných. A nejen trosky hradu, ale celý širý kraj je navěky proklet. Proto se všechno tvorstvo tomu území zdaleka vyhýbá. Žádná moc světa by nedonutila domorodce, aby se byť i jen na dohled přiblížil ke zřícenině. Spíše by se podvolil smrti."

Já ovšem této báji nevěřím, což jsem dokázal loni, kdy jsem si sám prohlédl to zajímavé místo. Zjistil jsem, že kraj je skutečně bez všeho živočišstva, což, musím přiznat, působí podivně. Ale lze to vysvětlit tím, že právě vylištěním tam způsobilo, že rozsáhlé území leží úhorem. Trávě se tam nedaří, přirozeně, protože půda je velmi kamenitá a vyprahlá sluncem. Jediná věc, která je zajímavá a do jisté míry záhadná: Pahorek pod hladomornou pod kročejemi duní. Tam je jistě sklepení. Avšak to chápu. Pod každou hladomornou je dutina. Ale je otázka, není-li snad přece kostnice pod hladomornou nějak spojena se sklepy pod troskami hradu. Náhlé přepadení Nákulova sídla by při troše obrazotvornosti dávalo jakýsi důvod k domněnce, že nesmírné bohatství Nákulovo zůstalo někde ukryto. Ale zjištění této domněnky zůstane asi navždy nemožné. Jak jsem už řekl, nelze přinutit domorodce, aby se přiblížili, tím méně, aby tam kopali. Vira v demony a následky z porušení věčného klidu tohoto prokletého místa jsou mimoto tak silné, že by jistě vyvolalo vzbouření v celé Indii, kdyby se některý evropský badatel odvážil pod troskami ke kutacímu podniku, jehož výsledek není zaručen, ale byla by zaručena badatelova smrt. Vzbouření domorodci by ho rozsápali. To je vše, milý příteli, co vám mohu říci," končil rádža.

"Vřele vám děkuji, kníže. Vaše vyprávění se shoduje s pověstí, kterou jsem slyšel od jistého hodnostáře. Nepocestuji tedy naplano."

"Co tím myslíte?"

"Prosím vaši výsost o dovolení k návštěvě toho místa."

"Podivné přání! Jak se tam chcete vydat? Řekl jsem vám přece, že domorodci..."

"Nepotřebuji průvod, kníže. Půjdu sám."

"Odvážný podnik," hučel rádža. "Nevím, mám-li svolit..."

"Vaše výsost jistě dodrží svůj slib, podle něhož splní každé mé přání."

"Žádejte, co chcete, s radostí vám..."

"Děkuji vám, výsosti. Nemohu přijmout za svůj dárek peníze. Pak by to nebyl dar, ale prodej."

"Jde o vaši bezpečnost! Já jsem rádža, vládce ve své zemi. Mohl jsem si dovolit návštěvu toho místa. Ale vy?"

"Beru zcela odpovědnost na sebe. Zařídím vše tak, že můj příchod do zříceniny nebude nikým zpozorován. Kraj je pustý, půjde to lehce."

"A co zamýšlíte?"

"Jsem archeolog, výsosti. Všecky starožitnosti jsou mou vášní," odpověděl Sansnom vyhýbavě.

"Rozumím vám. Nicméně... Nu, konečně, kraj je pustý, liduprázdný. Doufám, že vaše prohlídka zříceniny nebude mít zlé následky. Musíte být velmi opatrný a dbát, abyste nebyl nikým zpozorován. Pro každý případ vám vydám ochranný list. Kdy chcete vyjet?"

"Zítra časně ráno."

"A vrátíte se...?"

"Myslím, že už pozítří."

"Nuže - budiž."

* * *

Skoro ještě za tmy vyjel Sansnom na svém koni k severu. Jel sám. Klusal stepmi a jel krokem mezi hustými tropickými křovisky a palmovými háji. Slunce nemělo daleko k západu, když se před ním otevřel rovinatý kraj, jehož obzor končil dvěma homolovitými kopci. Na temeni vyššího se rýsovaly rozvaliny hradu, na nižším pak stála troska okrouhlé věže. Širý kraj budil tísnivý dojem, jako by se zde bylo před krátkou dobou sneslo mračno zhoubných kobylek. V šir i dál se prostíraly kamenité plochy, připomínající svou nažloutlou bělostí rozseté kosti. Mezi těmito plochami mrtvě ležely vyschlé, zšedlé a zhnědlé trsy trávy, mechu a lišejníků. A nikde živý tvor...

"Podivné území," hučel Sansnom. "Vyhlíží jako tělo mrtvol, zachvácené rozkladem. A přece myslím, že je to přirozené: Kamenitá půda, ve které se ani trávě nemůže dařit. Ted' je léto na sklonku. Za několik týdnů nastanou tropické deště."

To jistě vyhlíží tahle poušť vlídněji. Ale i pak je tráva dušena mechy a lišejníky. Je to tedy zcela přirozený úkaz. Že zde nejsou lidé ani zvířata, je také samozřejmé. Co by dělali v téhle poušti?"

Za těchto úvah dospěl k úpatí kopce. Pobídl koně a vystoupil ke zřícenině, právě když zapadající slunce zalilo divoce rozeklané zdi rudou září. V tomto osvětlení jako by rozvaliny zvládněly.

Zahlédl ještě hluboko pod kolmým severním srázem hladinu řeky Godavari, valící se jako mocný proud krve k západu - a pak náhle celý obzor zmizel v noční tmě.

Zřícenina vydechla ze svých tajemných koutů proud chladného zatuchlého vzduchu. Ztemnělá, pravěká masa rozvaliny, jejíž části byly hrozivě vykloněny, na něj teď působila tísnivě.

Avšak Sansnom se brzy vzpamatoval. Musí si vyhledat vhodné místo k přenocování, kde by byl chráněn před zimou, neboť noci jsou v této roční době chladné. A také se musí mít na pozoru před brejlovci, kterých je všude v Indii dost. Svitě si kapesní elektrickou lucernou, vjel do zříceniny. Octl se na nádvoří. Zastavil koně a rozhlížel se. Kužel světla objevil vlevo těsný průchod mezi zdmi. Sestoupil z koně. Přiblíživ se viděl, že je zde čtyřhranná místnost, dost velká, aby pojala jej i koně. Také strop byl z valné části zachován.

"Skvělá ložnice," hučel spokojeně. "Zde budu v bezpečí a v teple. Jen nejsou-li zde brejlovci."

Ale brzy se přesvědčil, že tato obava je lichá. A co by zde také dělali? Čím by se živili, nejsou-li zde, jak je vidět, ani myši?

Na rumišti ve stínu rozvalin bujelo dost trávy a křoví. Jeho kůň nebude hladovět. A také on se řádně navečeří. Nanosil suché klestí a po chvíli se v zřícenině šířila vůně opékané slaniny.

Poté, vklouznuv do spacího vaku, Sansnom spokojeně a klidně usnul.

* * *

Probudil se při východu slunce. Cítil se svěží a v radostné náladě; měl chuť do práce, jež ho očekávala. Posnídal a vyšel do nádvoří. Jeho kůň ho uvítal veselým zařčením.

"Zůstaňte zde Lysáku," hovořil, plácaje oře po šíji. "Není ti, jak vidím, zle. Přijdu pro tebe až po práci."

Sansnom se opásal svou jedinou zbraní a vydal se na obhlídku zřícenin.

V rozvalinách hradu nenašel nic, co by stálo za úvahu. Sestoupil z návrší a vystupoval na nižší pahorek, na jehož temeni stál půlkruhovitý zbytek hladomorny. Jeho pozornost vzbudil dunivý ohlas kročejů. Tohle návrší je rozhodně duté.

Jak dovnitř? Samozřejmě z úpatí. Nemělo by smysl, aby otevřel temeno a musel se pak po laně spouštět dolů, když může pohodlně vstoupit po rovině.

Sešel dolů a obešel kopec. Hledal, najde-li někde příhodné místo. Našel. V jednom místě byl svah sotva znatelně prohlouben, jako by se zde země poněkud slehla. Zasutý vchod? Možná. Rozhodně zde začne.

Sansnom vyňal z pouzdra pistoli a odstoupil na několik kroků. Na skřínce za pasem přesunul páčku a namířil hlaveň pistole na prohlubinu svahu.

Podivná pistole! Podobala se k nerozeznání brownigu, jenže měla na boku dvě tlačítka: červené a bílé.

Sansnomův prst stiskl červené.

Nebylo slyšet výbuch. Také nebylo vidět vyšlehnutí ohně a kouře jako u každé střelné zbraně. Zato se jevil podivný účinek na svahu kopce.

Za temného praskotu se drtila hlína i kamení, které se měnilo v drobounký prach, nejprve v jednom bodu, pak se krouživě tvořila díra, rychle postupovala do hloubi... Oblaka prachu a popela halila drčené místo, které se rychle rozšiřovalo... Větrík vanoucí od řeky ani nestačil odnášet proudy prachu, který čpěl jako pálená hlína a křemen ve sklářské peci.

Pojednou praskot ustal a z otvoru, kterým by mohl proklouznout sehnutý člověk, se vyvalil kotouč zažloutlého dýmu. "Hotovo," hlesl Sansnom a vložil záhadnou zbraň do pouzdra. Kotouče dýmu se těžce plazily při zemi, jen zvolna ustupující vzdušnému proudu.

"Musím počkat," hučel Sansnom, "až vyvanou otravné plyny, od věků nahromaděné uvnitř hladomorny."

Dobrou hodinu trvalo, než žlutý dým zřídil, až konečně chrlení jedovatých plynů ustalo. Z opatrnosti však hodil Sansnom, co mohl nejdále, do otvoru chuchvalec trávy, zabalený do hořícího papíru. Viděl, že plamen je jasný a podporován průvanem zevnitř.

"Musí tam být někde jiný otvor," usoudil Sansnom. "to je pro mě důležitý a radostný poznatek," dodal s úsměvem. Teď už se může odvážit dovnitř. Nemusí se bát otravných plynů.

Odhodlaně se vsoukal do otvoru. Po několika metrech se mu objevilo příšerné divadlo. Stál na prahu okrouhlé, rozsáhlé kobky s vysokým klenutím a zdmi z velkých, kamenných kvádrů. Dno kobky pokrývaly kupy kostí a koster; jejich poloha, rozšklebené čelisti a křečovitě zkroucené údy ještě teď, po tisíciletích, svědčily o strašlivých mukách, v nichž zahynuli tyto ubožáci...

Avšak Sansnom se nemohl zdržovat úvahami, které byly beztak bezúčelné.

Zakroužil září lucerny po zdivu hladomorny. Nemohl však spatřit nic, co by mu vysvětlilo průvan, který čísel z vnitřku kobky.

Obešel kruhovitou místnost. A tu pojednou spatřil díru, ze které vanul svěží vzduch. Vsoukal se dovnitř. Svitě si, viděl, že je to nedohledná, čtyřhranná těsná chodba jako stoka. Po kolenou se plížil vpřed. Chodba se mu zdála nekonečná. Pojednou spatřil před sebou světlý bod a po chvíli byla záhada rozřešena: Chodba vyústila vysoko nad řekou, do výklenku nad kolmým skalním srázem.

Pekelný výmysl mučitelův: Ubožáci, mučeni hladem a žizní, mohli před smrtí pást své oči pohledem na žirný kraj na druhém břehu řeky, kde končila Nákulova vláda, a měli na vůli: zemřít hladem a žizní, krmení a napájení jen klamným papskem naděje na smilování, anebo vzdát se této naděje a skončit své strašné umírání skokem do propasti, kde se o

jejich roztržštěná těla rozdělí ještěři, slunící se mezi skalisky na písčitém břehu.

Rozechvřen hrůzou, vrátil se Sansnom do hladomorny. Zase pátralo jeho světlo po kvádrech - marně. Nikde neviděl nejmenší známku nějakého východu z tohoto hromadného hrobu.

Až pojednou se mu zdálo, že jeden z kvádrů je sotva znatelně vypouklější. Také jeho rozměr byl více obdélníkový. Kvádr byl asi metr nad zemí. Zkusí to. Zamířil pistolí. Po chvilce ostrého praskotu se kvádr rozlétl na několik menších kusů, které se sesuly k zemi, a za ním zel otvor.

Světlo lucerny ozářilo kamennou chodbu. V kročil do ní. Ušel asi dvacet kroků a stanul jako socha.

Byl ve veliké klenuté místnosti, naplněné kovovými truhlami a skříněmi. Pozvedl víko nejbližší truhlice. Oslnivě duhovéblesky zahrály ve světle lucerny.

"Drahokamy!" vydechl vzrušením.

A když pak nahlédl do ostatních, tajil se mu dech. Nelze vypsát, co vše zde bylo. Šperky oslňující krásy, nádherná, dosti zachovalá roucha posetá drahokamy a perlami, krunýře z tepaného zlata a jiné mnohé věci, jejichž skutečná cena činila jistě mnoho miliónů, a což teprve cena archeologická, muzejní! Tu nelze odhadnout ani miliardami!

Objevil poklad krále Nákula.

Avšak Sansnom se ničeho nedotkne. Ani tenhle rubín, za který by získal několik miliónů, odtud nevezme.

Zpět k rádzovi! Rámájan je jediným oprávněným dědicem tohoto pohádkového pokladu. Poctivě mu odevzdá svůj nález a přijme odměnu. Tomu se nebude vzpírat. Sansnom vyběhl z podzemí, kamením a hlinou zakryl otvor, vsedl na koně a cvalem se hnál k jihu.

* * *

Čtyři dni poté vidíme Sansnoma, jak jede na koni na západ, směrem k Bombaji. Jeho oči, modré jako obloha nad ním, hledí jasně na pruh bílé cesty, která se před ním vine, až mizí za návrším obzoru, za nímž je našemu zraku ukryt další svět, jako je nám ukryt Sansnomův cíl další pouti.

Kdybychom mohli číst jeho myšlenky, četli bychom tohle: Není nad poctivost! Královsky se mi odměnil rádz Rámájan. Kromě skvostného náhrdelníku, jehož cenu ani nelze vyjádřit číslicí, který jsem si vybral za odměnu a jenž kdysi, před několika tisíci lety, zdobil šiji Nákulovy choti, vnutil mně pečetní prsten stejně nesmírné ceny. Prsten na památku vám, řekl rádz při loučení, náhrdelník pro tu, jejíž vzdálený obraz vás šťve do dalších dobrodružství. Nezapírejte, milý příteli! Uhodl jsem vaše city. Bloudíte světem, abyste zapomněl. Všemocný Buddha dej, abyste nezapomněl, neboť jsem si jist, že se všecko utrpení vašeho ryzího srdce nakonec k dobrému obrátí a vy dojdete svého cíle. A konečně mně rádz vnutil šek na 100 000 liber šterlinků. To je asi čtrnáct miliónů. Měl jsem odmítnout? Byla by to hloupost! Vždyť to byla poctivě získaná odměna a poměrně nepatrná částka proti báječné ceně pokladu, jenž jsem mu odevzdal. Sansnomův zjev zmizel za pahorkem.

KAPITOLA OSMÁ

MARTIN OSUD

Jdeme-li po silnici z Černova na východ, dospějeme asi za půl hodiny k lesnímu chobotu, který vybíhá až k silničnímu příkopu. Jako okraj rozhrnuté opony, jež nám vlevo odhaluje širokou rovinu žírných polních lánů, vpravo nám pak halí pohled na to, co za sebou skrývá.

Nevíme, byla-li to příroda anebo chytrý nápad člověka, který zde postavil tuto lesní oponu. Jisté je, že každý, kdo pokročí po silnici o několik kroků dál, kde lesní chobot končí, užasne nad nádherným obrazem, který se mu objeví po pravé straně silnice. Smaragdově zelená lučina zde stoupá do mírného svahu. Na jejím konci se bělá jednopatrová vila či zámek se sloupovým podjezdem z narůžovělého mramoru, k němuž ze silnice odbočuje asfaltová cesta, která se o něco dál ladnou křivkou vrací k silnici. Lučina je protkána širokými chodníky, které se sbíhají uprostřed u oválného záhonu. Ten zde leží jako veliký perský koberec, v jehož středu tryská do výše a zdá se, že zpívá o lásce a míru, štěstí a blahobytu, vodotrysk, svažující ladné tvary bohyně Venuše. Socha je vytesána z bílého mramoru a stojí uprostřed vodojemu, v němž laškují zlaté a stříbrné rybky.

Pozadí tohoto obrazu tvoří pravidelný polokruh statného smrčkového lesa. A v průčelí vily, nad rozsáhlou terasou, čteme zlatý nápis: VILA MARTA.

Zde tedy žije Marta. V přepychu, klidu a rozkoši. V ráji.

Klam a šálení! Všechn ten zevní i vnitřní přepych není nic jiného než zlatá klec. Mnohem, mnohem horší pro Martinu duši než podzemní kobka středověkého vězení. Přepychové salóny jsou Martině duši nejděsnějšími mučírny.

A vodotrysk nechrlí osvěžující křišťálové proudy, ale čirý jed. Nezpívá o štěstí a míru a lásce. Lká, pláče a žaluje o podvodu a lži, klamu a zradě. Slyšme jen, co vypráví:

Kratičké bylo Martino štěstí. Už za týden po sňatku zmizelo jako přelud, dva dny poté, kdy Martin otec vyplatil zeti dceřino věno. Tu rázem spadla škraboška ze sličné tváře mladého velkostatkáře. S děsem viděla ubohá žena, jak se po druhé či třetí vyprázdňené láhvi vína mění rysy v Karlově tváři v masku satana, slyšela slova, po nichž jí tuhla v žilách krev...

A ještě téhož večera byla nucena uprchnout do své ložnice, kde ji jen dobrý zámek a pevné dveře uchránily od dalších násilností zpitého muže.

A pak se na ni hrnuly hrůzy a děsy jako lavina. Karel Bělský, drážděn štitivostí své ženy, nastoupil cestu obvyklou všem mělkým povahám. Idylická vila se změnila v doupě hazardních hráčů a zhyralců.

Za dusných letních nocí zabedňovala Marta roletami okna své ložnice a těžkými závěsy se snažila zdusit chraplavý zpěv zpitých mužů a ječivý ženský smích, rozléhající se domem a surově řezající lesní noční ticho...

Teprve k ránu dům ztichl a Marta, třesouc se hrůzou a žalem, upadala do mdlobného spánku na poduškách zmáčených

slzami. A přece se ani slovem nezminila, nepožalovala svým rodičům. Naopak, popřela pověsti, které se donesly k sluchu jejího otce. Ostatně ty zprávy zněly dost kuse. A v její duši žhnulo peklo výčitek. Spravedlivý trest za tvou pýchu. Bezohlednými slovy jsi odmítla muže, který tě zbožňoval. Pýcha tvé matky ti byla vzorem. A pýcha předchází pád. Ted' trp! Musíš trpět až do skonání! Až do dna musíš vypít nápoj, který sis sama připravila. Není tak velký tvůj trest za vraždu. Ano, zabila jsi Arnošta Farina. A ne-li jeho tělo, jemuž je kdovídkde konec, tedy jistě jeho duši, což je tím horší. Copak by jinak byly mrtvé jeho další duševní plody, kdyby byl živ? Snad jsi tedy zabila duši i tělo!

A ztlumiv hlas, šeptá vodotrysk důvěrně dál: Dnes je právě výročí sňatku. Ve vile je ticho. Je však obydlena. Je tu Marta se služebnými. Jen Karel Bělský chybí. Je daleko. Až v Monte Carlu na Riviéře. Hraje. Sází na poslední kartu. Doufá v ďáblovo štěstí, které má zachránit velkostatek před krachem. Ano, Bělský se oženil s Martou, poněvadž počítal nejen s jejím věnem - ten miliónek byl jen splátkou na jeho dluhy - ale počítal s dalšími milióny starého Kasky. Soudní vyrovnání, k němuž došlo před půldruhým rokem, přijal Bělský s úsměvem v domněnce, že je to chytrý trik starého Kasky, kterým - jak se často stává - získá nové milióny.

Osud však zatočil s oběma, s tchánem i zetěm. Udělal jim strašný škrt přes rozpočet. Továrna se octla na pokraji zkázy a na Bělského se sesypala lavina exekucí. Jak Bělský dopadne? Kdo to může předvídat? Já nejsem vševědoucí, jsem jen - voda.

Tak vodotrysk dozpíval svou strašnou píseň nikoli o blahobytu, ale o bídě. Lesklé bídě.

* * *

Nebylo to poprvé, co Bělský odjel z Černova a vracel se až za několik dní, když prohrál peníze, které pracně sehnal správce jeho statku. V té době, kdy počínáme líčit děj této kapitoly, byl také stav Kaskovy továrny velmi smutný. Závod se po skončeném soudním vyrovnání nemohl vzpamatovat. Živořil. Z pěti set dělníků zaměstnával nyní sotva pětinu. Ztratil úvěr u dodavatelů a důvěru zákazníků.

Obchodní starosti změnily Vilíkovi povahu. Z lehkomyslného hejska se stal rozvážný, opatrný muž a dosti zdatný obchodník. Zdálo se však, že tento obrat přišel pozdě. Továrně chyběl provozní kapitál. Kde jej vzít? Banky šmahem odmítaly jeho žádosti o úvěr.

Vilík neviděl jiné východisko než bohatou ženitbu. Jen tak mohl zachránit závod, který byl jedinou možností jeho existence.

Avšak dosažení tohoto cíle se ukázalo obtížné, neboť Vilíkova pověst v Černově i v dalekém okolí byla příliš výstražná. A mladý továrník nemohl čekat, až doba smyje černé skvrny z jeho minulosti a on bude moci dokázat svou nápravu. Musí mít kapitál co nejdřív, má-li závod zachránit před úplným úpadkem a exekucním prodejem. Co tedy dělat? Inzerovat v novinách. A Vilík právě v té době inzeroval.

Martina matka na tom byla poměrně nejlépe. Uchránila své původní věno, jehož úroky jí stačily k živobytí. Ale stárnoucí žena na svých penězích "seděla". Byla víc než opatrná. Byla lakotná.

Nejubožejší byla Marta. Kromě duševních útrap a strádání byla oloupena o své věno, které pohltily Bělského dluhy. Kdyby od něho odešla, zůstane jí jen bedna s výbavou.

Nebyla vychovaná k žádné práci. Uměla průměrně hrát na klavír a znala dost dobře francouzštinu a angličtinu, jak ji jí naučila v mládí vychovatelka. Ted', bude-li přece přinucena k rozluce s Bělským, bude snad také vychovatelkou. Vidí v tom jedinou možnost k živobytí. Nebo by se měla vyznat matce a vrátit se k ní?

Hrozila se pomyslet...

* * *

Marta stála u okna, když se od Černova přihnalo auto, odbočilo ze silnice na cestu k vile a stanulo pod sloupovým podjezdem. Marta znala tenhle vůz.

"Někdo z černovské banky. Co to zase bude?" šeptala ulekaně.

"Pan ředitel z banky," hlásila služka.

"Uved'te pána do salónu," řekla Marta stísněně, a sebravši všechnu duchapřítomnost, prošla zvolna jídelnou a vstoupila do salónu, kde ji již očekával návštěvník.

"Milostivá paní, přicházím..."

"Můj muž není doma," vpadla.

"Vím," přikývl finanční magnát. "A to je mi vhod. Přicházím k vám."

"Ke mně? Co já zmožu v jeho záležitostech...?"

"Nejde o jeho záležitosti. Moje návštěva se týká pouze vás."

Pokynula mu do křesla. Usedli.

"Milostivá paní," začal ředitel, "konzulát poslal našemu ústavu tento balíček s příkazem, abychom jej doručili do vašich rukou na potvrzení," podával Martě balíček, opatřený velkými pečeti a stvrzenkou k podpisu.

"Co obsahuje?" vydechla.

"Nevím. Mohu vám jen říci, že úředník z konzulátu čeká na potvrzení v naší bance. Způsob této záсылky mě přiměl, abych osobně obstaral doručení. Jistě je obsah velmi důležitý."

Chvatně podepsala a vrátila papír řediteli, který s úklonou vyšel z komnaty.

Auto už zmizelo za lesním výběžkem a Marta stála s balíčkem v ruce... Jak je podivně těžký.

Nemůže to být omyl: Paní Marta Bělská, choť velkostatkáře v Černově, čte strojem psanou adresu. A pečete? Z podivného znaku, kolem něhož jsou jakési záhadné hieroglyfy, nemohla nic vyčíst.

Přestříhla motouz a opatrně, aby nepoškodila pečeti, rozvinula pergamenový obal.

"A-ach!" vydechla, užasle hledíc na podlouhlou zlatou skříňku s vyrytým nápisem MARTA na víku.

A když otevřela kazetu, zatajil se jí dech. Z nitra kazety, vyložené bílým aksamitem, zářily v duhových barvách

démanty, rubíny, safíry a smaragdy. Jako nezdolnou silou přitahována, vztáhla se její ruka po šperku, jako na přelud z pohádky hleděla Marta na náhrdelník, v jehož středu se skvěla hvězda z rubínů, smaragdů a safírů. Od ní se vinuly šňůry velkých démantů, ukončené spojkou z lesklého zlata. Uprostřed hvězdy zaujal Martu týž znak i s hieroglyfy jako na pečeti, vyrytý do zlaté plošinky.

Martin pohled sklouzl do skříňky: Hle! Na dně je jakýsi papír! Avšak Martina naděje, že zví alespoň jméno zasílatele, byla zklamána: Byla to jen navštívenka, na které bylo vytištěno jediné slovo: SANSNOM.

"Bezejmenný! Anonym!" zašeptala.

Mlčky uložila šperk do kazety. Copak může takový mnohatisícový dar přijmout počestná žena od anonyma? Vždyť je to vlastně urážka!

Ale její vzbouřené city se záhy uklidnily. Začala uvažovat. Je snad dárce její muž? Bělský je na Riviéře, Vyhral snad a posílá jí dárek? Nesmysl. Bělský není schopen takové pozornosti a štědrosti. Mezi ním a Martou je už dávno konec. Kdo jiný? Nemá žádného přítele. Nesetkala se s nikým. Ale což... asi před půlrokem, tehdy v Praze, jak se jmenoval ten Švéd...? Harold, ne, Ha-Hamar! Ano, Hamar! Ale to byl přece Švéd! Mluvil sice německy, ale proč by posílal zásilku prostřednictvím konzulátu? A proč by se kryl pseudonymem? A jaký by mělo smysl, aby cizinec, se kterým se jednou, poprvé a naposled, čirou náhodou setkala v restauraci, který promluvil sotva několik slov v přítomnosti jejího bratra, posílal šperk snad stotisícové ceny - vdané ženě?

Pošetilý nápad! Je jí úplně lhostejný. Lhostejný? Ano, svou osobou. Ale - často na něj vzpomíná. Na něho? Ne! Vzpomíná na jeho úžasnou podobnost s Farinem. Na záhadnou sluchovou halucinaci, když jí pomáhal do pláště, na hrozná slova, která byla poslední, jež pronesla k Farinovi v nepochopitelném záchvatu bezpodstatné zloby a která, ach věru, jsou teď knutou pro její duši, jak řekl tehdy Hamar.

Vzpomíná na Farina, na jeho velkou duši, čisté srdce, jeho tiché zbožňování, jež jí tak něžně projevoval a jemuž odplatila zlými, pohrdavými a jedovatými slovy.

Míluje ho? - Ano. Dnes ano. Chtěla by ho úpěnlivě prosit o odpuštění, útěchu a ochranu. Tato touha není zpronevěrou Bělskému, který už před půlrohem rokem sám zničil posvátné manželské pouto. Její duše má přece právo na život! A což - je-li dárce Farin? Při této myšlence zalila radostná vlna celou Martinu bytost. Pak by byl tedy živ! Ustala by trýzeň, muka domněnek, že je jeho vražednicí...

Ale v nejbližším okamžiku tonula už zase v temnu pochybností. Po Farinovi není ani stopy! Alespoň v literatuře by se objevil jeho pseudonym a o tom by se Černov ihned dozvěděl. Farin také nebyl tak bohatý, aby mohl dávat takové dary. Marné, všechno je marné...

Avšak, proč zde tak bezúčelně rozjímá? Proč neodejde do banky, kde je jistě dosud konzulární úředník, který jediný by ji mohl dát nějaké vysvětlení?

Stiskla zvonek.

"Rychle, vůz. Pojedu do města!" rozechvěle poručila služce. Po chvíli vstoupila Marta do auta se skříňkou v ruce. Vpadla do pracovny ředitele jako vítr, odstrčivši sluhu, který jí v předsíni bránil vstoupit. S úlevou viděla, že v křesle proti řediteli sedí starší pán. Přistoupila přímo k němu.

"Jsem Marta Bělská. Vy jste, prosím, přivezl pro mě balíček?" tázala se.

"Ano! Jsem konzulární tajemník, prosím," uklonil se dvorně tázaný.

"Přicházím vás poprosit, pane tajemníku, o nějaké objasnění."

"Obávám se, že nebudu moci vašemu přání vyhovět."

"Musíte!"

"Velmi lituji, že nemohu, poněvadž nic nevím."

"Diplomatická výmluva," řekla poněkud ostře.

"Nikoli, madame! Zaručuji se svou ctí, že vám povím vše, co vím sám, a upřímně mohu prohlásit, že vám sdělím také všechno, co je známo našemu konzulátu. V tom případě není diplomatické tajemství. Konzulát obdržel kurýrní poštou váš balíček přímo od našeho ministerstva zahraničí s písemným příkazem, aby zásilka byla osobně doručena černovské bance. Víc ani mně ani komukoli jinému z konzulátu není známo. Snad by vám něco bližšího mohlo sdělit ministerstvo."

"Musela bych tam tedy zajet?"

"Nákladná cesta, madame. A výsledek není zaručen. Uklidněte se, prosím. Pokusím se dotázat telefonicky," hovořil úředník, zaujat soucitem nad Martiným rozčilením. Vyžádal si telefonické spojení, přisedl k Martě.

"Byl snad obsah balíčku nějak závadný?" tázal se účastně.

"Ne! Naopak. Je to obdivuhodný šperk. Pohleďte!" položila na stůl kazetu.

"Báječné!" vydechli oba pánové, prohlížeje náhrdelník.

"Královský dárek! Myslím, že nepřečenuji, vyslovím-li cenu půl miliónu," hučel tajemník.

"Naše banka má odborného odhadce. Zavolám ho," řekl ředitel a stiskl zvonítko. "Prosím pana prokuristu Bauera," nařídil sluhovi.

"Pane prokuristo," oslovil ředitel úředníka, "jak oceňujete tento šperk?"

"Dáma prodává?" tázal se Bauer s významným pohledem na ředitele.

"Ne. Vyslovte správnou částku."

Bauer se chopil náhrdelníku. Bylo vidět, že je zvyklý na klenoty. Ale v nejbližším okamžiku jevil obličej tohoto znalce nejvyšší údiv.

"Nuže?" pobídl ředitel.

"Promiňte, jsem tak ušaslý, že jsem zaponměl... Musím šperk zvážít."

Přistoupil ke skleněné skříni, kde byly vážky. Chvilí trvalo, než se citlivý přístroj ustálil. Prokurista pak počítal do bloku. Konečně promluvil:

"Skutečná cena kamenů činí podle dnešního kursu karátu nejméně milion osm set šedesát tisíc. Ale to je maličkost..."

"Maličkost?" vpadl ředitel.

"Maličkost," pokračoval znalec, "proti ceně archeologické. Tenhle náhrdelník je starý několik tisíc let a podle rytiny ve hvězdě pochází z dalekého Orientu. Tuším, že z Indie, Siamu nebo Číny. Značky kolem znaku jsou písmo, které by snad rozřešil znalec pradávných orientálních jazyků, zrovna jako znak," končil svůj posudek.

"Jak by mohl být šperk tak starý, když balíček byl zapečetěn stejným znakem?" zapochybovala Marta.

"Tak? Hm, podivné. Ale to konečně nic nepovídá. Zásilatel si mohl podle znaku ve hvězdě zhotovit pečetičko. Ručím však za správnost svého odhadu."

"A jak ceníte šperk archeologicky?" tázal se ředitel.

"Nemohu se vyslovit. Je to jen částečně můj obor. Mohu jen říci, že cena jde jistě do desítek milionů. Možná i do set milionů. Zvlášť u tohoto skvostu je těžké, ba myslím nemožné klást hranice. Musela by se zjistit jeho historie a původ." Zařinčel telefon. Tajemník převzal sluchátko. Výsledek rozmluvy byl pro Martu chabý: Ministerstvo dostalo balíček po diplomatickém kurýru z Bombaje. Víc není známo. Stopa zmizela. A s ní i naděje Marty, že vypátrá záhadného dárce. Sansnom zůstal bezejmenným...

KAPITOLA DEVÁTÁ

ROBERT ERSAND

Do přístavu města Mombasy připlul veliký parník, který obstarával pravidelné spojení mezi Asií, Afrikou a Austrálií. Mombasa leží na čtvrtém stupni jižní šířky a třicátém devátém stupni východní délky. Je to čistě přístavní město a je sídlem guvernéra Keni.

Mezi několika sty cestujícími, kteří vystoupili z lodi, nijak nevynikal muž v bílém oděvu a s tropickou helmou na hlavě, což je obvyklý úbor všech cestujících v horkém pásmu.

Byl to statný, asi třicetiletý muž. Sličnou tvář zdobil černý, tupě přistřížený plnovous a zpod mírně klenutého obočí vážně hleděly blankytně modré oči.

Proud cestujících se pozvolna rozplýval na nábřeží; jen tento muž zůstal na přístavním molu. Po chvíli byl z parníku vyložen krásný arabský hřebec, který, sotva zhlédl tohoto cestovatele, radostně zařičel, a vytrhnuv mocným škubnutím uzdu z ruky lodníka, octl se několika skoky u svého pána.

"Krásný kůň, ale hotový ďábel," hučel lodník, pomáhaje připevnit k sedlu dvě nevelká zavazadla.

Cestovatel vtiskl do lodníkovy dlaně peněžitou odměnu, vyhoupl se do sedla a jel krokem po molu na nábřeží. Mírným klusem projel město a octl se na travnaté stepi, zalité zlatými paprsky vycházejícího slunce.

Pobídl koně, který vyrazil cvalem přímo k severu, kde se nad lesnatý hřeben obzoru tyčil v dálce homolovitý hrot hory, jejíž příkré svahy, pokryté věčným ledem, činily dojem hojně pocukrované bábovky. V hustém oblaku ranních par mizelo temeno hory.

Náš cestovatel si vytkl tento krkolomný cíl. Musí vystoupit do těch závratných výšek, do oblastí ledu, má-li splnit svůj úkol. Je si plně vědom obtíží a nebezpečí, jež ho očekávají. Výstup na nejvyšší africkou horu Kilimandžáro, do výše šesti tisíc metrů, není hračkou. Tento obr byl kdysi v pravěku činnou sopkou. Dnes už je mrtev. Vychrlil své žhavé nitro před tisíci lety. Ale jeho mrtvé tělo je ve výši rozbrázděno hlubokými rozsedlinami a propastmi se zrádnými stěnami sypké, drolivé lávy a pemzy a mohutné bloky věčného ledu v sobě skrývají mrazivá bludiště a bezedné jícny ledových tůní a dravých bystrin. Stačí jediný chybný krok a odvážlivcovo roztráštěné tělo navěky spočine na dně nedostupné propasti nebo zmizí beze stopy v hlubinách ledového hrobu.

Úpatí Kilimandžára není obydleno, ačkoli zde bují pralesy obrovských blahovičníků s mohutnými, až sto metrů vysokými kmeny, z nichž splývají girlandy lián a plazivých, omamně vonících orchidejí. V těžkém, vlhkém vzduchu bují obrovské kapradí, filodendrony, divoké banány, různé druhy nízkých palem a jiné stín milující rostlinstvo, tvořící namnoze neprůchodné houští, jež je rájem pro paviany, kočkodany, bílé chocholaté papoušky a jinou zvěř i ptactvo. Ráj pro zvířata, ale peklo pro člověka, jemuž by těžký, omamný vzduch a myriády moskytů, hlavně jedovatého druhu tse-tse, záhy způsobily vražednou tropickou zimnici a jiné smrtelné nemoci.

Proto je v nížinách kolem Kilimandžára širý kraj liduprázdný. Teprve o tisíc metrů výše, kde se kolem hory prostírá dosti široká plošina, najdeme domorodce, černochoy kmene Batua, kteří zde pracují na plantážích.

Zde je podnebí zdravé a půda, zvětralá láva, je velmi úrodná. Směle je možné říci, že tato plošina zásobuje skoro celou Keňu zeleninou.

Asi tak byl náš cestovatel povšechně zpraven o poměrech kraje, kam šel.

Byl však také poučen o kraji za Mombasou, kterým právě klusal. A viděl, že jeho informace nepřeháněly. Močalovitý kraj s nespočetnými mělkými tůňkami a jezírky, lemovanými houštím rákosu, bambusu a papyru, namnoze od sebe oddělenými jen úzkými hřbety travnaté půdy.

Zde bylo třeba zvýšit ostražitost, neboť kraj působil dojmem obrovského zvěřince. Byla zde hejna volavek, pelikánů, plameňáků a jiného vodního ptactva. V dálce na písčité planině bylo vidět pštrosí rodinu a nedaleko ní stádo žiraf, jinde zase zebry a antilopy, prchající před hladovými vlky a šakaly. Kde je taková hojnost zvěře, jistě nechybějí také dravci: lvi a levharti. Těch se zde sice nemusí obávat, neboť mají svá doupatá ve skalních roklicích. Ale k těm není odtud daleko. Asi kilometr na sever je vidět skupinu žlutých pískovcových balvanů. Tam by mohl mít své sídlo "král zvířat". Také se nemusí bát nemotorných hrochů a krokodýlů, kteří mohou člověka ohrozit jen ve vodním živlu. Ale musí se mít na pozoru před nosorožci. A není zde o ně nouze. Jeden z těchto obrovských tlustokožců se právě pase na druhém břehu jezírka, které je naštěstí dost široké, aby do té dálky dohlédly jeho krátkozraké oči. Nosorožec daleko nevidí, ale

zato má bystrý sluch a čich. A je to podivín. Pravý samotářský mrzout. Celkem klidné zvíře. Má však tu nectnost, že se velmi snadno rozzlí, a pak se vztekle vrhá na předmět, který ho vyrušil z jeho samotářského klidu. A tu běda tvorů, na něž zaútočí! Ani slon neodolá nosorožcově strašné síle a rychlonohý kůň stěží unikne tomu napohled těžkopádnému obru.

Vzduch je skoro nehybný. Rákosí stojí nehybně, jen vějířovité koruny papyru se občas sotva znatelně zachvějí. To je jezdcí příznivé, neboť jeho lidský pach nedospěje k bystrému čichu popudlivého zvířete.

Cestovatel klusal po břehu jezírka a stoupal pak do mírného svahu travnaté stráně. Zapomněl už na nosorožce, když se pojednou za ním ozval dunivý dusot. Se skloněnou hlavou a zuřivě chroptě, hnál se na něho v divokém cvalu nosorožec. Nebylo možné uniknout, protože kůň byl příliš zatížen vahou jezdce a zavazadel.

Jezdec bude v několika okamžicích rozběsněným obrem dostižen a s koněm rozdusán na krvavou, beztvárovou hmotu... A cestovatel, místo aby se přece pokusil o útěk, zastavil koně a vyňal z pouzdra pistoli.

Bláhovec! Copak ho může zachránit pouhý revolver? Vždyť ani kulka z karabiny nepronikne kůži nosorožce, která je jako ocelový pancíř! Jediné zranitelné místo je na boku, mezi záhyby kožních plátů. Jinak je škoda každé rány, která zvíře jen ještě více rozběsní.

Cestovatelův kůň už také zvětřil nebezpečí. Jeho tělo se zachvělo a kůň se vzepjal s úzkostlivým zařícením.

"Klid!" vyšel tichý rozkaz z jezdcových úst. Kůň byl zřejmě výborně vycvičen, neboť v nejbližším okamžiku stanul jako socha.

Jezdec zvedl pistoli a připraven k výstřelu očekával nosorožce. Země se chvěla pod nárazy ohromného těla, letícího jako uragán. Už byl útočící obr sotva deset metrů od své oběti, když se pohnul jezdcův prst na spoušti. Nebylo slyšet nejmenší zvuk ani vidět vyšlehnutí ohně z hlavně. Ale v tomtéž okamžiku učinil obrovský útočník přemet, jeho tělo se zasnívělo v křeči a pak už leželo tiše jako veliký balvan.

Jaká je to zbraň, která bezhlučně a ve zlomku vteřiny zabije zvíře, jehož pancéřová kůže odolá střele z vojenské pušky? Podivná, zázračná zbraň! Na pohled hračka. Obvyčejný browning, menší než armádní pistole, s hlavní uzoučkou jako tužka.

Jezdec poplácal koně po šíji.

"Vidíš, kamaráde, máš zase důkaz, že se nemáme čeho obávat," hovořil, "jen se nesmíme dát překvapit. Nuže vpřed!"

Kůň vyrazil klusem.

* * *

Slunce se klonilo k západu, když se jezdec vynořil z lesního houští, kterým po několik hodin pracně stoupal do dosti příkré stráně od úpatí Kilimandžára. Teď už byl ve výšce přes tisíc metrů. Před ním se prostíralo rovinaté pásmo polí, osázených kukuřicí, bavlnou, zeleninou a banány. Za tímto pásmem, širokým asi dva kilometry, se opět zvedala lesnatá stráně, nad ní následovaly srážnější svahy, porostlé už zakrslým křovím, a ještě výše, nad pásmem pestrého mechoví a travnatých ploch, zpestřených vrstvami a krivolakými brázdami země a kamení, svítily v záplavě slunce v duhových barvách ledové bloky.

Jezdcův pohled se odvrátil od této nádherné podívané a zapátral po plantáži. Spokojený úsměv mu zahrál kolem rtů, když spatřil v dálce asi jednoho kilometru úhledný domek.

"Správně jsem jel; tamhle je cíl mé pouti. Není pochyby, že je to sídlo misionáře Duvala."

Jezdec pobídl koně. Když se blížil k domku, vyšel na terasu misionář. Byl to muž statné postavy, asi padesátník.

"Vítám vás," oslovil jezdce. "Přinášíte zprávu od guvernéra?"

"Nikoli," odpověděl přichozí francouzsky. "Nejsem Angličan. Jsem belgický cestovatel Robert Ersand."

"Jste mi dvojnásobně vítán!" tiskl misionář návštěvníku pravici.

Po večeři, strávené s misionářem, jeho chotí a dvacetiletým synem Karlem, se Duval tázal svého hosta:

"Kam máte namířeno?"

"Na vrchol Kilimandžára."

"Odvážný cíl. Sám jet nemůžete. Musíte mít průvodce. Výstup je nebezpečný. Do čtyř tisíc metrů to ještě jde, ale pak jsou stráně velmi příkré a místy nebezpečné rokle a propasti. Nahoře je ledovec, který je ještě zrádnější, s trhlinami, jejichž dno je nedohledné."

"Mám horolezeckou výzbroj."

"Ta vám není skoro nic platná, jste-li sám."

"Chci vás požádat o nosiče."

"Dám vám je rád. A spolehlivé. Ale to nestačí. Musíte mít zkušeného průvodce, který cestu dokonale zná. Povede vás můj syn. Vedl už tři výpravy a vyzná se."

Ersand přelétl očima mladíkovu statnou postavu a řekl:

"S díky přijímám!"

KAPITOLA DESÁTÁ

NA TEMENO KILIMANDŽÁRA

Časně ráno vyšel Ersand, provázen Duvalovým synem a osmi nosiči, z misionářova domku. Když přešli plošinu, začal výstup do svahu. Průvod zmizel v chladivém, vonném stínu obrovských blahovičníků, jejichž pásmo se pozvolna měnilo v křoviny. Svah byl stále příkrější a výstup obtížnější.

Po poledni byli ve výši čtyř tisíc metrů. Tu bylo vidět náhlý přechod jak v rostlinstvu, tak v teplotě vzduchu. Místo bujného křoví zde byla horská květina, mechy a lišejníky. Teplota značně poklesla.

Po dalším výstupu nabyly svahy divokého rázu. Strmé srázy tvořily hluboké rokle, průrvy a propasti. Nápadně rudé a

černé okraje, svědčící o věkovité zvětralé lávě, působily tísnivým dojmem. Mladý Duval obezřele vedl průvod křivolakými směry, obcházaje skalní hroty a výčnělky. Často sestupovali a jindy se zase šplhali po balvanech, ačkoli se cesta před nimi zdála lehce schůdná.

Teprve když se vyšplhali na balvan, ukázalo se, že obešli zrádný sráz.

Slunce na západě zrudlo a přece dosud nedospěli ani k ledovcům, ačkoli je už několik hodin měli takřka na dosah. Pojednou se mladík zastavil. Stezka zde konala před ohromným balvanem, převislým nad kolmou stěnou hluboké propasti.

"Zdá se mi, že jste zabloudil," ozval se Ersand.

Mladík naň pohlédl s vítězným úsměvem:

"Čekal jsem, že vyslovíte tuto domněnku," řekl. "Mýlíte se. Jak vidíte, vede sem přece stezka vytvořená četnými turisty. Ti, kteří sem přišli bez zkušeného průvodce, nemohli dál. Museli se vrátit. Jiní, bez průvodce a neznali správné cesty, se pokusili vyšplhat na tenhle balvan. Ti skončili život v propasti. Neboť pohledte!" uhodil okovanou holí do balvanu, z něhož se s rachotem sesula vrstva zvětralé lávy do propasti. "Na tom se nelze udržet," hovořil mladý průvodce. "Jiná cesta k vrcholu však není, ačkoli tohle je odbočka, kam jsem vás schválně zavedl. K temeni nám sice zbývá jen asi osm set metrů, ale dnes už nemůžeme výš. Nad námi začínají ledovce a tam by nebylo příjemné přenocovat. Strávíme noc zde, v bezpečí a v teple."

Duval rozhrnul husté křoví.

"Jeskyně!" zvolal udiveně Ersand.

"Ano! Bezpečný úkryt, v němž máme všichni dostatek místa a dokonce i připravená lože, stačí-li vám mech."

"Teď uznávám, že bych bez vašeho vedení byl ztroskotán," řekl Ersand upřímně.

Mladík s úsměvem přikývl.

* * *

Noc minula klidně. Výprava vyšla z jeskyně před východem slunce, který si Ersand nechtěl nechat ujít.

Duval vedl průvod chvíli zpět a pak se museli vzájemně pomocí lan vytahovat na kolmou skalní stěnu. Když byli nahoře, naskytl se jim úchvatný pohled.

Před nimi stoupaly v terasách ledové bloky, které budily dojem zledovatělého města, nad nímž se vysoko tyčil hrot temene. Za nimi pak jako vlny oceánu zahaloval modravý závoj mlhy širý kraj. Vtom jako by z oblohy vyvřel žhavý proud, který se rozlil po mlžné hladině. Pak se objevilo ohromné, temně rudé slunce; žhavělo, zlátko, spalovalo mlžný závoj, jenž se thal, řidl, až se pod ním v nesmírné hlubině objevil povrch země.

Ještě krásnější byl pohled na ledovce, které zářily v duhových barvách jako obrovské krystaly dýmantů. Temeno hory se zdálo velmi blízko, ale vzestup je poučil, že je to zrakový klam, způsobený řídkým horským vzduchem.

Namáhavě stoupali mezi ledovci. Příšernou krásu, kterou zde Ersand viděl, nevyličí ani nejbujnější obrazotvornost.

Černé propasti, namnoze překlenuté zkrystalizovaným sněhem, se stídaly s průhlednými, kolmými stěnami ledu, jejichž útvary s věžičkami, terasami a převislými balkóny dělaly dojem pohádkových zámků. Jinde se zase tajemné chodby, uličky a jeskyně se svůdně modrým a narůžovělým zbarvením měnily v dále v příšerné temno hrobových jíců...

Minulo poledne, když konečně stanuli na vrcholu hory. Stáli na okraji velikého, kruhovitého kráteru s divoce rozeklanými stěnami, jejichž temná půda se ostře odlišovala od bílých sněhových závějí. Dno propasti mizelo v tajemném šeru.

"Chtěl bych tam sestoupit," zatoužil Ersand.

"Nemožné," odmítl Duval. "Stěny jsou sypké, a pak tam hnízdí mnoho orlů. Nikdo by se neubráníl jejich hromadnému výpadu."

"Máte pravdu," potvrdil Ersand, hledě triedrem do kráteru, kde na skalním výčnělku viděl v hnízdě mladé orlíky. Jeden z černochů hodil po hnízdě kamenem. Hned poté se rozlehl skřek a hejno orlů se vyrojilo z kráteru a vzneslo se do výše.

"Provedls pěknou hloupost," káral Duval mladého černocha, "teď to můžeme všichni odpykat!"

Sotva to dořekl, snesl se jeden z orlů jako šípka, a nežli se vzpamatovali, zaťal drápy do mladého černocha a prudkým rozmachem křídel ho srazil do kráteru. Téměř současně zaútočili ostatní.

Jediný Duval měl karabinu, kterou strhl z ramene a vystřelil. Dravci byli zřejmě překvapeni a na okamžik zastrašeni pádem svého druha, který zasažen střelou, klesl opodál. Ale bylo vidět, že se ptáci chystají k novému útoku.

"Co chcete s tou hračkou? Proč jste s sebou nevzal karabinu?" vytýkal mladík Ersandovi, který vyňal z pouzdra za pasem pistoli.

Na odpověď nezbyl čas. Orli, kroužící vysoko nad nimi, se snášeli rychle níž. A tu Ersand zdvihl pistoli a zakroužil jí do hrozivého hejna. Aniž bylo slyšet nejmenší zvuk, řítila se mrtvá těla orlů kolem nich.

"Co to máte? To je vzduchovka?" tázal se Duval.

"Ano."

"To je přímo zázračná zbraň! Jistě je to strojní pistole, asi jako strojní puška? Náboj jde kabelem, pravda?"

"Uhodl jste, příteli," usmál se Ersand.

"To jsem jakživ neviděl!"

"Věřím vám."

"Ale teď se musíme podívat, co se stalo s Namim," vzpomněl si Duval na ubohého černocha. "Snad není mrtev a budeme ho moci zachránit. Byl to hodný hoch."

Namí ležel v hloubce asi desíti metrů na skalním výstupku, zavátém sněhem. Zdánlivě byl bez života. Ale Ersand, hledě triedrem, viděl, že se hochova oční víčka chvějí. Jeho ramena byla rozdrásána a krev barvila snih.

"Žije," řekl Ersand.

"Sláva!" zajásal Duval. "Gumbi," zavolal na silného domorodce, "spustíme tě na laně! Vyneseš Namiho!"

Zatím využil Ersand příležitosti. Všichni měli zájem jen o Namiho a jeho zachránce. Mohl tedy Ersand provést svůj úmysl, aniž byl upozorován. Namířil na Namiho pistoli a stiskl bílý knoflík. Dříve, než se Gumbi spustil po laně do kráteru, pohnul se Nami a posadil se na sněhu, udiveně zíraje kolem sebe. Když ho Gumbi dopravil nahoru, byl hoch zcela čilý. Jeho rány, způsobené orlími spáry, přestaly krváčet.

"Teď bych se rád podíval na jakousi zvláštnost, která je prý kdesi v ledovcích," ozval se Ersand.

"Ano," potvrdil Duval. "Zajímá každého turistu. Je to záhadná věc. Někteří tvrdí, že je to předpotopní zvíře zamrzlé v ledu. Nebylo by to nic mimořádného. Mnohde se nacházejí v polárních krajích v ledovcích zmrzlí mamuti. Ale tohle tělo vyhlíží jaksi jinak, pokud je vidět obrysy v průsvitném ledu. Určitěho nikdo nic neví. Snad je to také jenom balvan."

"Dnes už je pozdě," mýnil Ersand. "Slunce brzy zajde. Přespíme v jeskyni a zítra ráno se podíváme na tu zvláštnost."

KAPITOLA JEDENÁCTÁ GIGANTO-PTEROSAURUS

Ráno vedl Duval výpravu k ledovci. A tu spatřil Ersand cíl své africké cesty:

V průsvitné vrstvě pravěkého ledu se rýsoval temný, oválný předmět o průměru asi tří metrů. Nebylo možné říct, je-li to živočich nebo bludný balvan. Byl-li to živočich, pak rozhodně ne čtvernožec, neboť nebylo vidět končetiny. Jen ježek nebo pásovec by se mohl schoulit do takového klubka. Ale o těch nemohlo být ani řeči vzhledem k velikosti tohoto tělesa. Mohl to tedy být pouze nějaký předpotopní tvor anebo balvan. Obojí je možné.

Bludných balvanů, zamrzlých v ledovcích z doby diluviální, je dosud hojně. Z téže doby se také leckde nacházejí zamrzlá těla mamutů a jeskynních medvědů. Ale tohle není ani jedno, ani druhé. Co je to tedy?

Zbytečně maří čas hádáním. Prohlédne si tu záhadu. Zbaví ji ledového obalu. Je-li to balvan, nic se nestane. Je-li to však živočich – uvidíme.

Aby měl pro všechny případy důkaz, ofotografoval si těleso v ledovém vězení. A teď? Nezbyvá, než aby provedl pokus v přítomnosti ostatních. Nemůže přece poslat černochoy pryč. Jeho práce bude trvat delší dobu, a pak bude potřebovat jejich pomoc k dopravě tělesa do údolí. Viděli by tedy výsledek tak jako tak a jeho počínání by bylo tím nápadnější. Přehlédl srázný svah od ledovce až asi sto metrů dolů, kde začínalo husté horské křoví. To se mu výborně hodí. Ledový balvan sjede hladce až ke křovinám. Tam se pak provede další.

"Půjde to," řekl spokojeně.

"Co chcete dělat?" tázal se Duval.

"Vezmu si tu záhadnou věc."

"To je nemožné! Jak to chcete provést? Museli bychom odesat celý ten ledový balvan. K takové práci nemáme nástroje. Máme zde jediný krumpáč. To by byla práce na několik dní. Led je tvrdý jako žula."

Ersand se usmál.

"Odstupte všichni stranou," zavelel a vyňal pistoli. Na skříňce za pasem nařídil páčku na příslušný stupeň. Teď bude přístroj vysílat paprsky, které taví platinu. Z dálky asi desíti kroků zamířil pistoli a stiskl červený knoflík.

Za silného praskotu a sykotu se v ledu tvořila rýha a oblaka páry zahalovala těleso. Občas přerušoval Ersand činnost, aby horká voda, valící se z rychle se prohlubující štěrbin, mohla odtéci a nahromaděná pára svou rozpínavostí neroztrhla ledovou vrstvu a nepoškodila těleso. Účinek byl takový, jako by led řezala mohutná, žhavá pila.

Naštěstí byl tajemný předmět zamrzlý ve výběžku na nejspodnější části ledovce, takže bylo třeba odříznout pouze zadní část. Pravěký led byl tak zhuštěn, že práce trvala skoro půl hodiny.

Konečně se ledový balvan pohnul a se stoupající rychlostí sjel po svahu až ke křovinám, o které se zarazil.

Tak to chtěl Ersand právě mít! Vsunul přístroj do pouzdra a v nastalém tichu se rozhlédl. Viděl však pouze Duvala, který naň hleděl s nevylicitelným úžasem.

"Kde jsou černoši?" tázal se mladíka.

Duval, jako by se probouzel ze sna, mnul si čelo...

"Kde jsou černoši?" opakoval Ersand otázku.

"Nevím," hlesl konečně tázaný. "Snad se někam schovali. Vždyť vy provádíte kouzla, která ohromila mě. Což teprve tak prosté, pověřivé lidi! Ach, hleďte! Tamhle utíkají! Haló! Stůjte!"

Ale křičel marně. Domorodci prchali jako jeleni.

"Teď jsme v pěkné bryndě! Utekli nám a náklad nechali zde!" nařikal mladík.

"To není tak osudné," klidnil ho Ersand. "Nejnutnější potřeby sneseme sami a ostatní lehce oželím. Hlavní věc je tamhleto," ukázal na ledový balvan u křovin.

"Ale co s tím chcete, prosím vás?"

"Uvidíme, co se dá dělat."

"Kdo... kdo vlastně jste... pane?" vyjel mladý muž se zřejmou hrůzou.

"Uklidněte se, příteli. Jsem člověk jako vy. Pouhý inženýr, jemuž se podařil dobrý vynález."

"Hm, nejsem sice pověřivý. Ale nejsem také dost vzdělaný, abych pochopil vaše kouzla," hučel Duval, sestupuje s Ersandem k ledovému balvanu.

"Nu, považují vás za dost vzdělaného, abyste nepokládal technické vymoženosti za kouzla," řekl Ersand.

Ledový obal tvořil kolem tělesa silnou vrstvu. Zvláště hrany bylo třeba odesat tak, aby zbytečně silné vrstvy byly pokud možno odstraněny.

Ersand se dal do práce. Musel postupovat velmi opatrně, aby paprsky nezasáhly těleso. Pracoval jako sochař až skoro do západu slunce. Pak nanosili kolem ledového balvanu kupy klestí, které Ersand zapálil.

A zatímco Duval, zmožen silnými dojmy, usnul opodál ve stanu, seděl Ersand u ohniště, bedlivě sleduje tání ledového

krunýře.

V rudé záři ohně působily obrysy těla strašidelným dojmem. Co to asi bude?

* * *

Minula půlnoc. Led tál jen zvolna. Avšak zprůhledněl tak, že byly dosti patrné některé tvary. A ty byly podivné. Ersandovi se zdálo, že rozeznává netopýří křídla, ovinutá hadem silnějším než hroznýš. Je to snad seskupení? Ohromný netopýř, který podleh v zápase s velkým hadem?

Stále více se potvrzovala jeho domněnka, že objevil nějaké předpotopní zvíře. To by byl nesmírně cenný předmět pro muzeum.

Anebo je to předpotopní ještěř! To by bylo ještě cennější. Tyranosaurus, brontosaurus, dinosaur a jiní ještěři žili v druhohorní době. Počítá se, že asi před sto padesáti milióny let.

A což je-li to některý z těch ještěřů? Což vzkřísí-li se k životu? Z vědeckých knih ví, že druhohorní ještěři vždy po západu slunce, kdy nastal chlad, upadali do zmrzlého stavu, do naprosté strnulosti, ze které se probouzeli, jakmile je ohřálo slunce. Tehdy byla jiná teplota na světě. Ve dne strašný žár, v noci mráz. A také doba dne byla jiná. Může-li dnešní mnohý savec přespát celou zimu, aniž by potřeboval potravu, může tím spíš ještěř udržet ve spánku svůj život v ledovém obalu. Ale po sto padesát miliónů let? Inu, proč ne? Strnulý spánek dělá divy. A u ještěřů zvlášť. Ostatně ta doba není zjištěná. Jsou to jen dohady. V té době žili také ptakoještěři.

Temná rána a ostrý sykot ho vyrušily ze snění. Ulekaně vzhledl, ale hned se uklidnil. Shora se odštěpil kus ledu a spadl do ohniště. Na chvíli zmizel předmět v oblacích páry. Když se konečně páry rozplynuly, viděl Ersand, že temeno už je zbaveno ledového krunýře. A zakrátko odpadl obal na bocích.

V záři elektrické lucerny se mu objevil podivný obraz. Bylo to jako ohromná kukla, ovinutá velkým silným hadem. Není už pochyby, že je to předpotopní zvíře. Tělo bylo tvrdé jako kámen.

Po pečlivém ohledání se mu poněkud rozjasnilo. Viděl, že povrch té kukly jsou složená netopýří křídla, a ten had, to je ocas. Hlava byla vsunuta do křídla. Tu nebylo pochyby. Ale co je to? Co jiného než ptakoještěř? Pak je to tělo pterosaura! Jak je popisuje vědecká teorie, byli to strašní tvorové, kteří jsou původci pohádek o dracích. To byly ty pravé saně. Létající draci!

Giganto-pterosaurus, který žil, jak aspoň uvádí teorie, po několik tisíciletí, byl asi překvapen ledovou dobou, zmrzl a v ledovém vězení čekal, až ho vysvobodí člověk, aby jeho tělo věnoval muzeu.

To je všechno krásné. Ale jak ho dopraví dolů? Mrtvola byla v ledu konzervována. Ale teď za několik okamžiků se na vzduchu rozpadne v prach. V nejlepším případě se podaří zachránit kostru. Ale i ta stačí, aby vzrušila celý vědecký svět a byla nesmírnou vzácností každého muzea.

Ale což spí-li? Hned se přesvědčí. K čemu má paprsky života? Není-li tvor mrtev, musí pod jejich vlivem procitnout.

Ersand vyňal přístroj a stiskl bílý knoflík. Zvolna kroužil hlavní, pouštěje na zmrzlé tělo vývojové paprsky.

Dlouho nepozoroval účinek.

Zatím noční tma zšedla a právě, když se na východě objevily ranní červánky, zjistil, že tělo měkne. Objem jako by rostl, hnědá kůže křídla zvláčněla, odchlípovala se...

"H-húúú-f!"

Co to bylo? Výdech?

"Hh-úúúú-ff!"

Dýchá! Ano, dýchá! Zřetelně viděl, jak tvor při tomto zvuku nadul tělo. A potom splasklo!

"Hh-úúúú-ff!" ozývá se teď v pravidelných přestávkách...

A pojednou Ersand zděšeně uskočil: Z ohromné kukly vyklouzl silný, hadovitý krk a na jeho konci hlava se zobákem přes metr dlouhým, lemovaným řadou špičatých zubů, s velkýma, zeleně se lesknoucíma očima. Současně sklesl svinutý ocas, objevily se dvě nohy s dlouhými drápy a netvor se vztyčil. Jak tu teď stál, byl vysoký asi čtyři metry. Pojednou obluda vyrazila z hrdla chraptivý skřek a rozejala křídla.

Ersand si pospíšil do bezpečné vzdálenosti. Běžel ke stanu, z něhož slyšel Duvalovu ulekanou otázku:

"Co se stalo?" volal, probuzen řevem netvora.

"Pojďte ven! Rychle!"

Mladík se rozespale vypotácel ze stanu.

"Hleďte!" ukazoval Ersand.

"Drak!" vykřikl Duval a rychle se vrátil do stanu pro karabinu.

Obluda zamávala křídly a rozvlněný vzduch oběma zacloumal. Zařvala a její tělo se nachýlilo k nim. Právě když Ersand strhl mladíka stranou, přenesl se ještěř přes ně a těžce dopadl do houští.

Duval zacílil, ale Ersand mu srazil pušku.

"Nedovolím, abyste vystřelil!" zvolal.

"Copak čekáte, až nás roztrhá?"

"Nebojte se! Vzkřísil jsem ho, dovedu ho také usmrtit, bude-li třeba. Víte, co je to? Ptakoještěř! Asi sto padesát miliónů let je starý ten dědeček! Zatím se ho nemusíme bát. Sám jste viděl, že se dobře nevyzná v nynějším ovzduší. Je neobratný a vysílený dlouhým spánkem. Sedí jako zmoklá slepice. Natočím si ho na film, abych měl pro všechny případy důkaz. Je to skutečně neuvěřitelné!"

Po chvíli byl netvor zfilmován.

"Číňpak ho nakrmit? Je to masožravec. Nechcete se obětovat?" žertoval Ersand.

"Divím se, že můžete vtipkovat v takové povážlivé situaci," hučel mladík.

"Inu, posilnit ho musíme! Nejde-li to potravou, aspoň tímhle," vyňal Ersand pistoli a pustil na netvorovo tělo proud vývojových paprsků.

Ještěr očividně okřál. Zacvakal, čelistmi a rozepjal křídla. Teď byl Ersand připraven k použití smrtících paprsků, kdyby je netvor znovu napadl. Avšak ten se zvedl, a vleka za sebou ocas, zmizel v ranní mlze.

"Teď jste to pěkně vyvedl!" ulevil si Duval.

"Zcela podle svého plánu" usmál se Ersand. "Jak jinak bychom toho draka dostali dolů? Myslíte, že by se nechal vést na provázku jako pejsek? Takhle mi neunikne. Kdekoli se objeví, vzbudí takový rozruch, že vzbouří celý kraj. Lehce ho najdu a dostanu. Ale tam, kde mě doprava jeho těla nebude dělat nejmenší potíže."

"A co když mu padne za oběť mnoho lidí?"

"Hm, ano, na to jsem nevzpomněl. To je trochu povážlivé. Ale myslím, že mu lépe budou chutnat lvi, divocí sloni a podobní vydatnější tvorové."

"A předejde-li vás někdo a sestřelí tu obludu?"

"Toho se nebojím. Leda snad dělový granát by mohl provrtat jeho kůži. Jinak je nezranitelný. Až na tohle, ovšem," ukázal Ersand na svůj přístroj.

"Poslyšte, pane inženýre, já to všechno nemohu pochopit," kroutil Duval hlavou.

"Věřím vám, příteli. Ale to vás nemusí mrzet. Ujišťuji vás, že dnes není na celém světě učence, který by chápal můj vynález."

* * *

Dolů to šlo rychleji. Na farmě nevěděli o netvoru nic. Jistě se snesl někde daleko na západě.

A Ersand vyjel na koni na západ za uprchlíkem.

KAPITOLA DVANÁCTÁ SMRT VNJANGVE

"Ale tohle je úžasné, co mi tu povídáte," projevil svůj údiv plukovník Dérole, když Ersand skončil. "Pranic se nedivím, že jste musel tak rychle zmizet z toho kraje. Jsem v Africe už skoro deset let. Znáám poměry nejen v oblasti, které velím, ale také ve všech koloniích ve střední Africe. Domorodci pod Kilimandžárem jsou mírný, zemědělský lid, ale jsou také prostí a velmi pověřiví. Jejich vědomosti o technických vymoženostech se rovnají nule. Jsou odkázáni pouze na to, co slyší od misionáře. A ten se pochopitelně vystříhá všeho, co by mohlo rušit úctu a bázeň, která je vlastně základem k udržení kázně těch divochů. A přece jsou zde, v oblasti Konga, poměry ještě horší. Zde, v Njangve, je sice bezpečno, ale odtud na sever, skoro až k ústí řeky Konga, nelze o bezpečnosti mluvit. Orient má své zvláštnosti, které na Evropana působí kouzelně, a zrovna tak čarodějně působí na africké domorodce moderní evropské vymoženosti. Ale vaše zpráva zní jako pohádka a řeknu vám upřímně, že ještě před krátkou dobou bych se musel domnívat, že si chcete z velitele konžské oblasti tropit blázný. To byste zle pochopil. Avšak dnes vám musím aspoň do jisté míry věřit, neboť to mně vysvětluje a potvrzuje, co už po celý měsíc znepokojuje celou kolonii a děsí domorodce."

"Jsem tedy na správné stopě?" zvolal radostně Ersand.

"Zdá se! Nejprve radiotelegraficky hlásila naše tvrzení na severu Konga, že vysoko nad ní krouží letadlo. Ale několik minut poté zprávu opravila. Zde je v originále. Přečtete si ji!" podával plukovník Ersandovi doklad:

Dalekohledem zjištěno nikoli letadlo, ale živý tvor. Pohádkový drak.

Kapitán Austin.

"A co jste zařídil, pane plukovníku?" tázal se Ersand dychtivě.

"Co bylo mou povinností," pokrčil velitel rameny. "Byla tu jen dvojitá možnost. Buď byl Austin zachvácen šílenstvím z tropického horka, nebo šílenstvím opilců, což bylo pravděpodobnější, ježto Austin si rád zunkl. Ať tak či onak, nesměl ani okamžik déle zůstat velitelem tvrze. Jeho depeše mě přivedla do takového vzteku, že jsem ho ihned suspendoval, odňal mu velení a dal je jinému důstojníkovi. Teď se zdá, že jsem mu křivdil. Ostatně se můj dojem spáchané křivdy na jinak dobrém a zdatném důstojníkovi vyvíjel a utvrzoval, když se množily pověsti o draku a spoušti, kterou natropil a dosud tropí zvlášť na dobytku v osadách. Také několik domorodců zmizelo. Konečně jsem právě před týdnem dostal rozkaz od generála v Bomě, abych ihned vyslal dělovou loď na sever k potlačení vzpoury, která vypukla mezi některými kmeny. Loďice odpulila druhý den."

"A co dál? Máte už nějaké zprávy?"

"Dosud nic. Ohrožené území je odtud skoro tisíc kilometrů. Ale řekněte mi, prosím vás, jak se k té věci postaví učený svět? Vždyť je to neuvěřitelné! Vysvětlil jste mi sice, že ta potvora spala a ledový obal ji uchránil před smrtí rozkladem. To bych konečně připustil. Ale takový spánek má přece také svou hranici. Ještěti mají tuhý život, obyčejný krokodýl pryč žije až tisíc let. Předpotopní ještěti žili mnohem déle. Well! To všechno vím. Ale sto miliónů let? Za ty věky se jistě na Zemi změnilo všechno. Hlavně pak ovzduší. Jak může takový tvor teď žít?"

"To je mi také záhadou, pane plukovníku. Nemohu na to odpovědět. Nejsem znalec v tomto oboru. Ale uvažte, prosím, že vše, co spadá do pravěku, jsou jen dohady, které často klamou. O tom je mnoho důkazů."

"Inu, to je pravda. A přece: milióny let! A... milión hromů!" třáskl plukovník pěstí do stolu. "Poslechněte, pane," syčel, nakloniv se k Ersandovi, "nespikli jste se proti mně i s generálem, abyste si ze mě ztropili šašky? To bych vám neradil! Nejsem Křovák ani Maškulumbu! Jsem Dérole, plukovník! Při všech ohledech bych vás dal do basy! Eh... promiňte," omlouval výbuch svého temperamentu, "ne! Musím tomu věřit! Generál by přece nevydal dělovou loď! Takový žert by byl hloupý a neměl by smysl!"

"Viděl jste přece můj film!" ozval se Ersand.

"Eh, váš film! S tím se neukazujte! Vysmál by se vám každý! Viděl jsem ve filmu všechny předpotopní potvory živé. I

toho vašeho ptakoještěra. Zná přece ten pustý podvod! Na film dnes nechytíte ani kluka, neřku-li plukovníka Dérola," vrčel velitel.

"Vstupte!" zvolal, vyrušen klepáním na dveře.

Vstoupil důstojník.

"Radiodepeše, veliteli," podával papír. Zatímco plukovník četl, vládlo ticho. Konečně podal velitel papír Ersandovi:

"Čtěte," vyběhl ho. Ersand četl tohle:

Drak v noci kroužil nad tvrzí. Palba z těžkých kulometů bez účinku. Zmizel v pralese.

Kapitán Ledoyen

"Nuže, co říkáte teď, pane plukovníku?" tázal se Ersand.

"Že mají teď draka oba! Austin i Ledoyen," chechtal se velitel.

"Poručíku," obrátil se na důstojníka, stojícího u dveří, "pošlete ihned radiodepeši, aby Ledoyen předal zase velení Austinovi. Je to prašť jako uhod'; jenže Austin je starší a zkušenější. A jsou-li oba blázni, ať tvrzi velí starší blázen!" Poručík vyšel.

"Pojeďu na sever," řekl Ersand. "Musím toho uprchlíka dostat."

"Jak to chcete provést? Puškou? Vždyť jste četl, že naň neplatí těžké kulometry."

"Mám prostředek účinnější než největší pevnostní děla."

Plukovník hleděl chvíli na Ersanda a pak vybuchl:

"Ej, jděte k čertu! Jste plný záhad. Vtělený rébus! Ale sám přece nemůžete jít."

"Ne. Sám nemohu cestovat. Potřebuji tlumočníka, abych se mohl domluvit s domorodci. A musí být alespoň tak inteligentní, aby se nelekal technických vymožeností a neutekl mně, a dosti srdnatý..."

"Aby se dal klidně sežrat předpotopní obludou," vpadl velitel ironicky.

"Aby se nebál divochů," dokončil klidně Ersand.

"Zaplatíte mu?"

"Víc než bude chtít."

Plukovník stiskl zvonek.

"Zavolejte Flauberta," poručil ordonanci.

"Dám vám muže, za něhož plně ručím," hovořil k Ersandovi. "Seržant Flaubert je Afrikandr. Narodil se zde a celý svůj život strávil na Kongu. Zná všechna nářečí a zvlášť je znám u trpasličích kmenů na severu řeky. I nejdivočejší Ababúové mají před ním respekt. Má jedinou vadu: kulhá. Je to následek chybné operace. Proto ho nemohu upotřebit mimo kasárna. Ale i tak se výborně uplatňuje při cvičení nováčků a je jakýmsi domovníkem v kasárnách. Chlap jako hrom. Tady ho máte."

Vstoupil muž obrovité postavy, asi čtyřicetiletý, srazil paty a zahřměl:

"Rrrozkaz, veliteli!"

"Mám pro tebe práci, seržante, vlastně dobrý obchod. Tenhle pán cestuje po řece na sever. Budeš ho provázet. Co žádáš za tu službu?"

"Dvojnásobný plat a stravu."

"Jste srozuměn?" obrátil se plukovník na Ersanda.

"Ano. Poplujeme až do Bomy. Počítám nejméně tři měsíce na tu cestu," doplnil Ersand svůj cestovní plán.

"Dám Flaubertovi půlroční dovolenou."

"To stačí, pane plukovníku. Kolik činí váš plat na šest měsíců?" tázal se Ersand.

"Asi pět tisíc franků," odpověděl Flaubert. Ersand vyňal toboleku:

"Pane plukovníku, přijměte pro seržanta Flauberta do úschovy dvacet tisíc," a podával veliteli bankovky.

"Za takový honorář se můžete dát sežrat předpotopní obludou," chechtal se plukovník, "Ale boty, seržante, musíte vrátit! Je to erární majetek," dodal, tváře se hrozivě.

"Rrrozkaz, veliteli!" salutoval obr s kníry, roztancovanými tlumeným smíchem.

"Kdy chcete vyrazit?" obrátil se Dérole na Ersanda.

"Ještě dnes."

"Připravte se, Flauberte!"

"Rrrozkaz!" a obr zmizel za dveřmi.

"Máte lodici?" tázal se plukovník.

"Chci se po nějaké poohlédnout."

"Nikdo vám ji na tu cestu nepronajme."

"Koupím ji."

"Bude-li na prodej. Totiž taková, aby vám vyhovovala. Půjdu s vámi do přístavu."

Avšak v přístavu Ersand viděl, že jeho úmysl je tvrdým oříškem. Bylo zde sice hojně loděk, ale žádná nevyhovovala. Většina neměla krytou kabinu, kterou nezbytně potřeboval, a jiné zase byly velmi těžkopádné. A když prošli celý přístav, pozbyl Ersand vši naději.

"Vidíte," smál se plukovník. "Vždyť jsem to věděl. Kupovat loďku v Njangve se lehko řekne, ale těžko provádí. Zná zde přece každý maňásek. Ale nevěšte hlavu. Pojdte!"

Zavedl Ersanda do vojenského přístavu.

"Což tohle!" ukázal na motorový člun s vysokou přídílí, ostrým kýlem, s dvojitou limuzínou na palubě a dosti dlouhou, otevřenou částí přední paluby. "Okna mají železné žaluzie s otvory jako střílny. Celý člun je pobitý ocelovými pláty a

vpředu je kulomet na otáčivém podstavci. V kabině jsou dvě skládací postele, stůl a elektrický sporák. Motor je na elektrické akumulátory. Rychlost závodní. Líbí se vám?"

"Proč mi to vše povídáte, pane plukovníku, když je to vojenský člun a jistě není na prodej."

"Na prodej není. To máte pravdu. Je to můj člun. Neprodám jej, ale půjčím vám jej. Flaubert jej velmi dobře zná. Už mnohokrát jej řídil. Jste spokojen!"

"Pane plukovníku, nevím, jak vám poděkovat..."

"Eh! Maličkost! Seržant mně přiveze loďku zpátky."

* * *

"Znáte, pane, plukovníkovu Lucetu? Parbleu, s tou se můžeme odvážit do pekla," jásal seržant, když mu Ersand sdělil, jaký člun bude řídit.

Odpoledne vypluli. Luceta letěla jako šíp, mocně vlníc hladinu řeky.

"Jen ta zchromená noha mně vadí," postěžoval si Flaubert. "Nemám v ní dost citu, abych správně ovládal levý pedál.

Je to památka na prokleté Ababúy, kteří mně propíchli lýtko jedovatým šípem. Lékař tvrdí, že nervy nejsou poraněné, ale svalstvo ochrnulo účinkem jedu. Prý se to časem zlepší. Ale už to trvá přes dva roky. A parrrbleu! Já, stará vojna, seržant Flaubert, Afrikandr, před kterým se třásla celé Kongo, voják, který byl v kasárnách vzácným hostem, musím teď šmajdat po dvoře jako starý chromý pes a jako, kvočna shánět kolem sebe rekruty a učit je vojenským móresům! Dělat domovníka a jen se dívat přes plot, jak ten cucák Barois vodí četu a vykračuje si jako páv! To je k chcípnutí, jak povídal ten chlap, když ho žral krokodýl."

"VNjangve?" zeptal se Ersand.

"Co... v Njangve?"

"VNjangve sežral krokodýl člověka?"

"Ale kdepak! Nikde! To já jen mám ve zvyku takhle žvanit, když mám vztek," vysvětloval Flaubert.

"Ach tak," chápal Ersand. "Nu a chtěl byste být zdrav?"

"Pane, to je otázka!"

"Myslel jsem, že je vám příjemné takhle žít. Je to přeci pohodlnější než..."

"Parrrdieu! Jsem o dva roky starší než plukovník, a tomu je čtyřicet. A on je Belgičan a já jsem Afrikandr. Víte, co to znamená, mosjé? Uvidíte na severu, jak se budou kulhavému Flaubertovi klanět Musorongové, Kakongové, Majombové, mrňaví Tiki-Tiki a všechny ty černé opice. Víc než svým fetišům! Zrovna tak, jako by se jim zjevil duch jejich pohlavára, kterého vloni na cucky roztrhala gorila. Já ozdravět, běžím třeba sám a pěšky na sever a udělám z těch ababúských hochů fašírku! Bohužel, nemohu si dělat naději."

"Pokusím se vás uzdravit."

"O to se už pokoušeli jinší páni! Jste lékař?"

"Nejsem."

"No tak, co chcete dělat? Vloni byl v Njangve na přehlídce divizní lékař z Bomy. Slavný operatér. Kapacita! No a víte, co ten mně řekl? Že prý mám v krvi koks."

"Snad toxiny?"

"Jo, tak nějak to povídal. Abych prý šel do penze. Zapráskal jsem fousama, že zůstal jako ta žena Lotarova, co se změnila v solný sloup a potom ji chodili olizovat psi," bručel Flaubert. Mezitím Ersand, sedící vedle něho, vyňal nepozorovaně svůj přístroj a pustil na Flaubertovu zchromenou nohu proud vývojových paprsků.

Po chvíli řekl seržant:

"Zase mě ta noha brní! To jistě dělá ten vlhký vzduch."

A chvíli poté se sklonil, jako by něco hledal na dně člunu.

"Co hledáte?" zeptal se Ersand.

"Nehledám. Spíše se mně zdá, že jsem našel."

"Copak?"

"Sakrrbleu! Svou nohu! Na mou duši, už je to tak! Hledte, vždyť já mohu dělat, co chci! A cítím v ní každou žilku! Mon Dieu! Prosim vás, mosjé, předsněte na chvíli k říditku, rád bych se přesvědčil," a odevzdav řízení člunu Ersandovi, postavil se na nohy.

"Na mou duši, pane, já mám nový hnát, zdravý a citlivý! Koukejte!" poskakoval, "vždyť já bych mohl k baletu, ó, chochochochó!" chechtal se a po sluncem osmahlé tváři se mu koulely slzy do mohutných knírů. "To bude plukovník koukat! A vojáci! Počkejte, kluci, prožene vám seržant Flaubert perka! A vy, Ababúové, vy prokleté černé opice, vám zatraceně splatím to píchnutí! Ale... co se to vlastně... Jak je to možné?"

"Řekl jsem přece, že se pokusím vás uzdravit."

"Ale... jak jste mohl... copak jste čaroděj?"

"Nebudte dětinský, seržante! Je to pouhá terapie."

"A co je to?"

"Hojivé paprsky."

"Kde je máte?"

"Zde."

"Tohle? To je přece revolver."

"Seržante, plukovník se za vás zaručil, že jste v každém směru řádný muž. Pevně tomu věřím. Ale žádám vás, abyste nebyl zvědavý a nedivil se ničemu, co snad ještě uvidíte. Mějte na paměti, že jsem inženýr, kterému se podařil dobrý vynález. Nic víc. Všecko, čeho budete svědkem, je jen výsledek technického bádání. Žádný zázrak. Tak a ne jinak to musíte brát. Slibujete mi to?"

"Slavně slibuji, mosjé! Ale, ať mě čert vezme, rozumím-li vám. Eh, ať je jak chce, za tohle dobrodiní půjdu za vás do pekla, jak říká starý Georg, když mu někdo dá líznout vína," horoval seržant, žena lodici, až se vlny přelývaly přes okraj.
* * *

Řeka Kongo je po Nilu nejmohutnější veletok v Africe. Její délka činí 4 640 kilometrů a hloubka při ústí přes 300 metrů. Území belgického Konga měří 2 360 000 čtverečních kilometrů, tedy více než rozloha celé střední a částečně i jižní Evropy. Ale počet obyvatelstva nedosahuje devíti miliónů z toho je možné si učinit představu o lidnatosti. Jsou zde nesmírné pralesy a stepi o rozloze mnoha tisíc kilometrů, neobydlené a z valné části dosud neprobádané. Je to v pravém smyslu nejtemnější Afrika.

KAPITOLA TRINÁCTÁ TIKI-TIKI

Slunce na západě haslo, když Flaubert odbočil ze širokého proudu řeky ke břehu.

"Je zde útulné místo k přenocování," hovořil. "V noci plout nedoporučuji. Jsme už dost daleko od Njangve a blízko dvou osad kmene Majombe. Ti chlapi se sice v Njangve, když tam přijdou na trh, tváří podlízavě, ale ve skutečnosti jsou lstiví a falešní jako všechna ostatní černá banda. Ostré světlo našeho lodního reflektoru září daleko, jistě by je včas upozornilo a roje jejich člunů by nám zahradily cestu. Nemyslete si však, mosjé, že se bojím. Měli bychom s nimi poměrně lehkou práci. Náš kulomet je zuřivý hafan. Ale nerad bych právě teď chlapy rozeštvál a způsobil zbytečné krveprolití. Na severu to všude vře a Majombové jsou dosud klidní. Dělá to blízkost naší posádky a také důvody obchodní. Zde musí být seržant také diplomatem," končil Flaubert.

Vpluli do krátkého, chobotnatého zálivu, jehož levý břeh tvořila travnatá step a pravý byl porostlý hustým tropickým křovím a skupinami vysokých palm.

Flaubert vypnul motor a člun se setrvačností zvolna šinul vpřed, až s mírným nárazem stanul u břehu.

"Hleďte, mosjé, tamhle se pasou sajky," ukazoval do stepi seržant. "Budeme mít čerstvou pečení."

S karabinou v ruce se pak plížil seržant ke kořisti. Po chvíli zahřměl výstřel a hned poté oživilo lesní ticho řevem, jaký Ersand dosud neslyšel. A tu se již vracel seržant. Vyskočil do člunu, a složiv mrtvou sajku, řekl udýchaně:

"Na tohle jsem nevzpomněl!"

"Na co?"

"Na gorily! Slyšíte přece ten koncert. Je jich asi mnoho. Žijí obvykle pospolitě. Jinak jsou to plaší tvorové, ale lehce se podráždí a pak jsou to ďábli. Tenhle řev dobře znám. Jistě už zakusily účinek pušky a moje rána je přivedla do vzteku."

"Mohly by nás napadnout?"

"Jak by ne! Seržant Flaubert dosud nikdy neutekl. A neuteče ani teď. Pro každý případ musíme však být připraveni," hovořil, spustiv železné okenice a připraviv karabiny.

"Tak, teď mohou přijít," hučel. "Houština je na protějším břehu, musí obejít chobot a to je včas uvidíme, vyřít-li se." Prales však ztichl.

Pochutnali si na pečené sajce a zapili ji vínem.

"Myslím," ozval se Flaubert, "že se těch opičích čertů už nemusíme obávat. Jděte klidně spát, mosjé. Já budu hlídat. Kdybychom dostali návštěvu těch opičáků, vzbudím vás."

Ersand rád přijal tento návrh. Byl unaven. Usnul, sotva ulehl. Měl krásný sen: Procházel se v lipové aleji, jako kdysi, v době, kdy ještě nebyl tulákem, nýbrž středoškolským profesorem a slavným spisovatelem. V korunách kvetoucích lip hučely roje včel jako velebné akordy varhan. A proti němu přicházela krásná zlatovlasá dívka v růžových šatech...

"Tak dlouho jsi mě nechal čekat! Muka jsem vytrpěla za svá zlá slova! Odpustils mi? Teď už nás nic nerozloučí!" slyšel její hlas jako rajskou hudbu. Podal jí ruku, přemožen štěstím.

Ostrá rána z pušky okamžitě rozplašila luznou vidinu. A než si ve tmě kabiny mohl uvědomit skutečnost, rozštěkal se kulomet, do jehož rachotu se mísil strašlivý, nelidský řev. Hned poté zapráskly dveře a do předního oddělení vpadla obrovská postava Flaubertova, usedla k řídítku; člun poskočil a rychle vyrazil z chobotu.

"Co se děje?" ptal se Ersand seržanta.

"Napadli nás ti opičí ďábli! Smetl jsem jich několik kulometem. Ale musel jsem ustoupit přesile. Neotvírejte žaluzie, mosjé. Možná že některý z těch čertů je na palubě. Bojím se jen, aby nezkazili kulomet. Mají strašlivou sílu."

"Pa - pa - pa!" třeskly venku tři rány.

"Hrom do něho!" zaklel seržant. "Ten opičák stílí z našeho kulometu! Koukněme se! Snad by se z těch goril dala udělat dobrá rota pro strojní pušky, cheche!"

Vtom zase třeskla rána, po které následoval krátký skřek, a pak bylo ticho.

Zatím už člun vplul do hlavního koryta řeky.

"Seržante, vy jste probděl celou noc. Jděte si lehnout, vystřídám vás!"

"Ale kdež, pane, to neznáte Flauberta! Ten je zvyklý nespát třeba týden. A za jiných okolností, než je tohle pohodlíčko," mávl seržant rukou. "Ale převezměte na chvíli řídítko. Chci se podívat, co je s tím kandidátem na členství kulometné rotý!"

Střílnami však zjistil, že na palubě není živého tvora. A když pak seržant vyšel z kabiny, viděl ke svému uspokojení, že kulomet je v pořádku. Nic nebylo poškozeno, jen vlajková tyč na přidi byla poněkud ohnutá. To lehce napravil. Gorila zmizela, ale pod ústím kulometu byla louže krve.

"Ó, hleďme," smál se Flaubert, "tohle je dobré! Ten pitomý opičák spáchal mimovolnou sebevraždu: vpálil si náboj do těla a přepadl přes palubu. Dobře mu tak! Nemá se plést vojákům do řemesla!"

* * *

Tato povážlivá příhoda byla výstrahou. Od toho dne zakotvili vždy daleko od břehu, pravidelně se střídající v noční hlídce. Po patnáctidenní plavbě se blížili k ústí řeky Sangy.

"Zde je území kmenů Aká, Mombati a Tiki-Tiki," ukazoval Flaubert k pravému pobřeží Konga. "Jsou to trpaslíci. Zajímavé děti. Málo je jich nad metr. Ale zlostní jsou jako křečkové. A s luky umějí zacházet po čertech dobře. Na pravém břehu Sangy žije kmen Aká, dál na východ Mombati a naproti, na levém břehu, Tiki-Tiki. Vzájemně se rvou jako kočky. Mombatiové nestrpí návštěvy. Dokonce ne bělocha. S těmi se nekararádím. Zato jsem zadobře s náčelníkem kmene Aká a ještě lépe s Tiki-Tiki. Víte co, pane? Uděláme si k těm dětem návštěvu. Co tomu říkáte?"

"Nemám nic proti tomu."

"All right!"

Luceta zahrnula vpravo a zakrátko vplula do klidného toku Sangy. Po chvíli přistáli u naplaveniny, několik kroků od břehu. Flaubert zahoukal klaksonem.

"Nebudeme dlouho čekat," řekl, stáčeje si cigaretu. A skutečně. Po několika minutách se objevilo na břehu několik černých postaviček s oštěpy a štíty v rukou.

Flaubert vyrazil z hrdla zvuky, podobné slepičímu kdákotu, a ukončil fanfárou, která se mnoho nelišila od bučení krávy. Postavičky zvedly paže, zatancovaly jakousi rumbu a odpověděly podobnou árií.

"Vidíte? Slyšíte, jakou mají radost?" tázal se seržant pyšně. "Teď jim poručím, aby přivedli pohlavára."

A zase se mu z hrdla linuly zvuky, že Ersand nebyl s to utajit smích.

"Hned tu bude jeho ,maličkost'. Je z nich nejmenší. Proto si ho také zvolili za krále. Čím menší, tím více ho ctí. A hele, tady ho máte!"

Na břehu se objevil černoušek, malý jako devítiletý klučina, v úboru, který připomínal cirkusovou opičku.

"To koukáte, mosjé, co?" hovořil Flaubert klidně. "Takový mundúr nenosí jistě žádný evropský potentát. Je to jeho slavnostní háv. Původně je to můj starý, odložený vojenský sosák. Věnoval jsem mu jej před pěti lety. Sluší mu báječně, že? Šosy sice tahá za sebou jako vlečku, rukávy sahají až na zem, ale to právě budí důstojný dojem. A jinak nemá na sobě nic. Ani košili, ani kalhoty, nestyda!" hučel seržant, zatímco se Ersand svíjel smíchy.

Trpasličí král cosi zakokrhla a zamával rukama. Dlouhé rukávy vlály kolem něho jako zlámaná, oškubaná křídla.

"Tak mu přece odpovězte," pobízel Ersand Flauberta, který seděl stále nehybně.

"To by byla chyba, mosjé. Musím zachovat dvorní ceremoniál, který vyžaduje klid a dlouhou pauzu čili mlčení při uvítání. Ztratili bychom všecku úctu."

Konečně dokouřil seržant cigaretu, nabral do plic dech a spustil jakýsi proslov. Byla to směsice zvířecích zvuků. Když skončil, odpověděl král podobně.

"Teď je to v pořádku," pokývl seržant. "Víte, co mně řekl? Že umírá touhou, aby svému vznešenému příteli mohl olíznout nos. Tím totiž tenhle roztomilý národ prokazuje nejvyšší poctu. Ale k tomu výkonu si budu muset sednout, aby na mě dosáhl," chechtal se seržant, řídě člun ke břehu.

Sotva vystoupili na břeh, shlukli se trpaslíci kolem nich, tancovali, mávali oštěpy a křičeli, až jim zaléhaly uši. A pak je vedli v průvodu ke skupině stromů, v jejichž rozložitých korunách měl kmen obydlí, podobná homolovitým hnízdům.

"Snad nepolezeme nahoru?" tázal se Ersand starostlivě.

"Kdepak! Vždyť bychom se do takového hnízda ani nevešli."

"Zamkl jste kabinu?"

"Ano. Buďte bez starosti. Lucetu hlídá královská garda. Ručím za to, že se nikdo z nich neopovází vstoupit na palubu.

Tohle jsou poctiví kluci, mosjé. To není civilizovaný národ," řekl Flaubert jedovatě.

Byli uvedeni do ohrady z chrástí a slámy, kde uprostřed stál záplatovaný vojenský stan.

"Vidíte, mosjé," ukazoval Flaubert, "zde máte královský hrad. Je to také můj dárek. Teď si aspoň uděláte pojem o nákladech, které jsem obětoval, abych si získal přátelství tohoto mocnáře," hovořil se směšnou vážností.

"Nejsou to lidojedi?"

"Kdepak! Ti mají jiné, lepší gusto. Ty lidské lebky, co zde vidíte na tyčích kolem, to jsou válečné trofeje. Jsou to hlavičky sousedních Mombatiů. Zde jsme bezpeční jako doma."

Vtom ucítil Ersand něčí ruku v kapse svého kabátu. Chňapl po taškáři a s úžasem hleděl, že drží konec chobotu maličkého, asi metr vysokého slona.

"Ó, chochó!" smál se Flaubert. "Půli! Ahoj, starý kamaráde!" potřásl slůněti chobotem. "To je totiž komoň jeho královského veličenstva," vysvětloval Ersandovi.

"Vždyť je to snad několikadenní mládě?"

"A to byste se mýlil, mosjé. Ten je jistě starší než my dva dohromady. Je to trpasličí slon. Těch je na Kongu hojně."

Král pobídl návštěvu do stanu, ale Flaubert odmítl.

"Odnесли bychom si s sebou armádu královských blech," řekl Ersandovi.

Usadili se tedy pod stromy.

"Teď musíme vyklopit své dary," řekl seržant, trhaje motouz balíku, jenž nezapomněl vzít s sebou.

Královská družina nedočkavě sledovala vybalování. A věru, žádné dítě by se neradovalo víc a žádný civilizovaný chudáš by nejásal víc, kdyby mu bohatství spadlo do klína, než tito lidé nad dárky skoro bezcennými: Několik zbytků pestrého kartounu, dětské trubky, píšťalky, zrcátka, skleněné tretky a podobné věci. Král dostal staré vojenské bodlo s koženým opaskem. Pýcha, s jakou přijal tento vznešený dar, byla nevyličitelná. Pak následovala hostina.

Pečeně na rožni, hojně kořeněná, a placky se škvarky, silně pepřené, chutnaly Ersandovi znamenitě. Zapili vykvašeným mlékem z kokosových ořechů, do něhož byla přimíchána šťáva z aloe. Nebyl to špatný nápoj...

Po hostině hovořil Flaubert s králem a pak je průvod doprovodil k loďce.

Po chvíli už zase brázдила Luceta širokou hladinu Konga.

"Ten čokl byl výborný, že ano?" tázal se Flaubert vážně.

"Jaký... čokl?"

"Inu, přece ta roštěná a la Tiki-Tiki."

"Snad nechcete říct, že jsem jedl psa?"

"A co myslíte, že to bylo?"

"To... nevím... snad - antilopa..."

"Cheché!"

"Seržante!"

"Inu, teda dobře! Mosjé jedl antilopu a my všichni psa, jehož kůži jsem viděl čerstvou na plotě."

"Ale... vždyť jsme jedli všichni z jednoho kusu!"

"To je pravda. Snad to tedy byla antilopa křížená se psem."

"Seržante, vy jste hrozný člověk!"

"Hm... to mně někdy říká plukovník taky. Ale, mosjé, z toho si nemusíte nic dělat. Tiki-Tiki nám prokázali královskou poctu. Ti si málokdy dovolí takové lahůdky. A také ty placky byly prima, že? Takové papáníčko nedostanete v nejlepším evropském hotelu."

"A co to zase...?"

"Africká specialita! Pražené kobylinky s mravenci v rozemleté..."

"Ticho! Mlčte už! Ke všem čertům," škytl Ersand povážlivě.

"Rrozkaz, mosjé!"

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

DOPADEN

Uplynulo dalších čtrnáct dní. Luceta brázдила široké řečiště Konga, které se od severu sklánělo k jihovýchodu. Blížili se k ústí řeky Ubangi. Zde je veletok široký několik kilometrů a hluboký tak, že byli nuceni zakotvit blízko břehu.

"Dnes budeme muset být v noci oba na stráži," začal seržant. "Jsme totiž v kraji, který je obydlen těmi lotry Ababúy. A jsme nuceni zakotvit u jejich pobřeží, poněvadž protější břeh, kde bychom byli bezpeční, tvoří nedozírný močál, kde nežijí lidé, protože tam pro ně nezbyvá místo kvůli myriádám moskytů. Zakotvíme asi čtyři kilometry od vesnice těch dáblů, která je níž při břehu. Budeme muset dobře hlídat a být připraveni. Nepovídám to proto, že bych se bál. Ten pocit neznám. Ale ta banda nebojuje, jak se sluší na řádného vojáka. Ti přepadají zákeřně, zbaběle a vůbec se chovají jako gorily, s kterými jsou snad příbuzní. Účinek jejich jedovatých šípů jsem měl to potěšení sám na sobě pocítit. V tropické noci, která je černá, jako by se člověk ponořil d'áblovi do kalhot, je s nimi těžký boj. Dovedou se přiblížit na svých z kmene vydlabaných loďkách tak tiše, že je člověk zpozoruje pozdě. A snad vidí v noci jako kočky. Nu, my plujeme tiše. Elektrický motor je velká výhoda proti benzínovému, který tropí velký hluk. A ráno, až se dostaneme k jejich vesnici, vypořádáme se s nimi. Zaplatím jim dluh i s úroky," ušklíbl se Flaubert pomstychtivě.

Slunce zapadlo a v okamžiku se kraj zahalil do tmy, jako by jej přikryl černým pláštěm. Luceta stanula asi padesát metrů od břehu.

"Teď něco uvidíte, mosjé," hučel seržant.

A Ersand s údivem hleděl, jak Flaubert otáčí klikou. Z boků přední otevřené paluby se zvedaly vlnité ocelové plechy, které se pak nahoře spojily, utvořivše nad kulometem klenbu. Vpředu pak byl kryt uzavřen ocelovým plátem s otvorem pro hlaveň kulometu. Vzadu kryt přiléhá těsně k bokům kabiny. Tak povstala nad celou palubou člunu nedobytná, bezpečná klenba.

"Teď jsme jako v plovoucím tanku" usmál se Ersand.

"Umíte hrát karty, mosjé?"

"Neumím."

"To je strašná chyba! Ale lízaný mariáš přece dovedete? Pardon, bez urážky!"

"I jen se neomlouvejte, příteli. Jsem opravdu slabý v kartách. Zkusíme to. Ujde nám čas."

Minula půlnoc. Pojednou Flaubert znehybněl.

"Nu, berte," vyzval Ersand spoluhráče.

Ale ten složil karty a položil prst výstražně na rty. Chvilku napjatě naslouchal, pak vyskočil a zhasl světlo.

"Už jdou!" zašeptal.

Avšak Ersand chvíli neslyšel nic. Už myslel, že se Flaubert mylí, když zaslechl venku slabé šplouchnutí. Pak se ozvalo tiché otevření dveří, vedoucích ke kulometu, kterými seržant vyšel. A zase bylo chvíli ticho, do něhož zalehlo opět šplouchnutí vody po levém boku, teď už zřetelnější. Zvuk pocházel zřejmě od vesla.

Ersand vyšel do přední části kabiny a usedl k řídítku.

"Dobře," pochválil seržant šepem toto opatření. A hned poté velel:

"Zvedněte kotvu!"

Ersand stiskl spínač. Kotevní lano se se sykotem navíjelo na hřídel a člun se zahoupal.

"Světlo!" velel Flaubert.

Z lodního reflektoru vyšlehl oslnivý proud světla. V nejbližším okamžiku zaburácel divoký řev a Ersand spatřil stílnou ve vzdálenosti asi desíti metrů na hladině dlouhý, úzký člun, obsazený černými nahými postavami. Děšť šípů se snesl na člun; kde se s drnčivým zvukem odrážel od ocelového krytu.

"Vpřed!" velel Flaubert.

Luceta poskočila a hnala se po hladině. Pojednou seržant vstal od kulometu a přistoupil k Ersandovi:

"Pusťte mě k řídítku, mosjé!"

Ersand mu ochotně uvolnil místo. Myslel, že Flaubert bude pokračovat v plavbě, a byl rád, že se příhoda obešla bez krveprolití. Avšak mylil se. Člun opsal na hladině tak ostrý oblouk, že se povážlivě naklonil.

"Co chcete dělat? Proč se vracíte? Budťe rád, že jsme upláchlí bez..."

"Chachá!" vpadl seržant krátkým, zuřivým smíchem. "Upláchlí. Seržant Flaubert má upláchnout? Pardieu! Ted' uvidíte, jak seržant Flaubert platí své dluhy. Chtěl jsem je smést kulometem, ale škoda nábojů na ty lotry."

Luceta letěla jako pták. V proudu světla viděl Ersand, že se žene přímo k boku loďky...

"Zarazte, vždyť je to..."

Prudký náraz, praskot drceného dřeva, zoufalý křik černochoů...

Luceta stanula, zvolna se otáčejíc. Záhy nastalo ticho. Ani jediný z divochů se nezachránil.

"Tak, teď jsme vyrovnáni! Ryby mají dnes hody. A jsou tu draví kolosové. Nijak si nezařádají se žraloky."

"To bylo příliš kruté, seržante!"

"Kruté? Inu, vy neznáte Ababúy. Kdybyste byl svědkem toho, jak umučili naše nevinné vojáky, které vlákali do léčky, jak je zaživa pitvali a pekli na rožni... eh! Nesmím ani vzpomenout. To nejsou lidé, pravím vám! A hledťe! Tamhle ještě dva čluny!" vpadl ostře.

"Ty necháte na pokoji, rozumíte?"

"Inu, nrozkaz, mosjé," vrčel Flaubert jako podrážděný tygr. "Však se s nimi ještě shledám."

A seržant si vylil svůj vztek na Lucetě, kterou hnal do středu řeky tak, že mohutné vlny zakryly výhled.

Po chvíli se obrátil k Ersandovi:

"A věříte mně, mosjé, že je mi teď líto těch lotrů? Vždyť oni vlastně ani za svou divokou povahu nemohou. Žijí jako zvířata a teda také tak jednají. Ale, tisíc granátů a pum do toho! Za sta mých umučených vojenských bratrů to snad není tak příliš krutá pomsta! Vždyť já nejsem bestie. To vám potvrdí celý pluk. Ale může mít člověk srdce v takových případech?"

A Ersandovi se zdálo, že se jeho druhovi podivně chvěje hlas a jeho oči se naplnily přebytečnou vláhou...

Rozednívalo se.

"Zde jsme už na území Ababú. Můžeme svinout tu boudu a dopřát si konečně trochu svěžího vzduchu," hovořil seržant.

Klenba byla svinuta.

"Hledťe: letadlo," ukazoval Flaubert k obloze.

V ohromné výši nad řekou kroužil tmavý jednoplošník. Ersand nasadil k očím triedr.

"Je to on!" zvolal radostně.

"Kdo?"

"Můj uprchlík, kterého stopuji už od Kilimandžára. Milý příteli, to není letadlo. To je ten drak, který způsobil vzbouření u zdejších domorodců, za kterým byla, jak víte, vypravena dělová lodice z Njangve."

"Hrom do toho! Škoda, že je trochu vysoko pro náš kulomet."

"Bylo by to zbytečné plýtvání náboji. Ani z blízkosti by mu neublížily. Na toho tvora platí snad jen dělové granáty anebo můj přístroj. Mohl bych ho srazit už teď, ale... Jak daleko jsme od tvrze, kde velí kapitán Austin?"

"Asi sto kilometrů."

"To je trochu mnoho. Doprava mrtvého těla by tu nebyla možná. Řečiště je zde velmi široké a hluboké. Zvíře by se zřítilo do vody a sotva bychom je našli a vylovili. Jistě není o moc lehčí než slon. Krouží nad námi. Vidím v dalekohledu, že nás sleduje. Seržante, nastává nám boj o život. Od tohoto okamžiku vyžaduji od vás slepou poslušnost. Ničeho si nevšímejte, jen svého řídítka. Jsme zde v uzavřené kabině v bezpečí proti případnému prvnímu útoku. Tedy jen klid, ať se cokoli děje, a na slovo poslechnout! Ztráta okamžiku by nás stála život. Tak pozor: Nejvyšší rychlostí vpřed!"

Luceta vyrazila a hnala se závodním tempem.

Netvor krouživě postupoval s nimi. Po půlhodině se řečiště zúžilo. Prápták klesl o poznání níž. Jinak se nic nezměnilo.

Později se koryto rozšířilo, ale zároveň se objevily četné ostrůvky.

"Jak jsme daleko od tvrze?"

"Už jen asi dvacet kilometrů," odpověděl seržant.

"To stačí. Zvolněte a přiblížte se k tomu ostrůvku. Docela zvolna, skoro krokem k tomu písečnému chobotu, který vybíhá do řeky. Správně! Ještě volněji! Vypněte motor! Tak! Necháme se nést proudem. Výborně! Tohle jsem čekal!" zajásal Ersand vida, že se pták rychle snáší.

V záři slunce bylo jasně vidět netopýří křídla, dlouhý krk a vzadu hadovitý ocas. "Ať mě vezme čert, tohle je zajímavý pták!" "Pozor, seržante, hledťe jen před sebe!" Netvor byl teď asi tři sta metrů nad nimi a Luceta byla sotva dvacet metrů od písečné náplavy ostrůvku. V mírném proudu řeky člun skoro stál.

Ersand spustil skleněnou přední stěnu a svíraje v pravici pistoli, pečlivě pozoroval kroužící předmět, který pojednou stanul a pak jako kámen letěl dolů, přímo na ně. "Největší rychlostí vlevo!" velel Ersand. Luceta mohutným skokem vyrazila vpřed a zakroužila vlevo tak ostrou spirálou, že skoro nabrala vodu. Pocítili prudký závan, a když se člun obrátil, viděli obludu vystupovat z mělké vody na písečný nános. Mokré tělo ještě se ve slunečních paprscích lesklo jako kalená ocel.

"Stůj!"

"Mon Dieu! To je strašné!" šeptal seržant, hledě vytrženým očima na netvora, který široce rozevřel čelisti a vyrazil z hrdla pronikavý skřek.

A právě když obluda rozepjala křídla, hotovíc se k výpadu, stiskl Ersand červený knoflík. Ještě se vypjal a pak jakoby

zasazen bleskem klesl na náplavu.

"Dokonáno," hlesl Ersand.

"Mosjé... co je to? Jaká je to zbraň? Vždyť jsem neslyšel ránu.

"Seržante, slíbil jste mi, že nebudete zvědavý. Zvědavost se nehodí pro hrdinu, za jakého vás považuji."

"Máte pravdu, mosjé. Odpusťte mi."

"Už je vše zase v pořádku, příteli. Teď co nejrychleji do tvrze. Umíte mlčet, seržante?"

"Monsieur!"

"Dobře, spoléhám na to. Nikomu ani slovo! Slibujete?"

"Čestné slovo!"

"Vpřed!"

KAPITOLA PATNÁCTÁ

MARTUS

Marta seděla ve svém skromném pokojíku, zabrána do trudných myšlenek. Už několik měsíců byla vdovou. Bělský se zastřelil v Monaku, když prohřál a prohrál poslední peníze. Marta bydlela u své matky, neboť velkostatek byl prodán v exekuční dražbě.

Zlý osud, jako by neměl dost na jejím zničeném mládí, krutém zklamání nadějí v manželském ráji, v drásavých výčitkách svědomí a na chudobě, do které ji uvrhl po mládí stráveném v blahobytu, jí působil další starosti a žaly.

Z její matky, zvyklé na přepych a všeobecnou společenskou úctu, se stala vůči všem zatrpklá, sobecká a hamižná stařena. Továrna po soudním vyrovnání sice živořila, ale její dobrá pověst byla otřesena a úvěr v bance i u věřitelů téměř zničen. Vilík se sice namáhal, aby alespoň částečně vrátil podniku dřívější lesk, ale nedařilo se mu to. Ačkoli bylo vidět, že mladý továrník docela změnil svou povahu, že z lehkomyšlného muže se stal vážný, opatrný a snaživý obchodník, věřitelé mu nedůvěřovali. Nemohli zapomenout na jeho dřívější uličnické kousky a vyčkávali času, který měl dokázat, že ze Šavla se skutečně stal Pavel.

Věřitelé měli dost času. Ale neměl jej Vilík. Tomu každý den osudně hrozil.

Není tedy divu, že Vilíkova hlava začala záhy a rychle šedivět, neboť bral své povinnosti vážně. Vždyť jeho závod byl pro něj jedinou možností Existence.

Ať sebevíce přemýšlel, neviděl z hrozivého stavu jiné východisko než bohatou ženitbu. Ovšem nesměl si vybírat. Měl úspěch: Oženil se s vdovou o pět let starší, která se sice nehonosila krásou, ale zato rázností a obchodními zkušenostmi. Takovou pomoc Vilík potřeboval. Ještě víc však potřeboval peníze, které také jeho nevěstě nechyběly. Současně s Vilíkovou chotí se přistěhoval do vily jeho tchán, který zaplatil tovární dluhy a stal se vlastně majitelem závodu. Byl to řízný muž, výborný obchodník. Vzal otěže továrny do rukou a Vilíkovi udělil jenom omezenou pravomoc, stejně jako své dceři, která převzala nejdůležitější: vedení pokladny. Tak se vlastně stal mladý Kaska v podniku jen úředníkem.

A vida: závod se začal zotavovat. Jeho základy se upevňovaly a úvěr rostl. A rostl také odbyt zboží. Továrna prosperovala. Vilík těžko nesl toto poručnictví, které jej vyloučilo ze smetánky černovské společnosti. Zpočátku se pokusil svrhnout pokořující jho, záhy však zkontroloval, když se přesvědčil o marnosti svých pokusů, jež skončily pohrůzkou rozvodu, jehož důsledky by byly Vilíka přivedly na mizinu. Přece si však nemohl odepřít, aby si nepostěžoval Martě, čímž jí ovšem způsobil jen zbytečnou bolest a starosti.

Nemohla mu pomoci. Byla sama chudá. Měla sice náhrdelník od neznámého dárce. Za jeho cenu mohla koupit několik takových továren nebo velkostatků. Ale Marta nechtěla o prodeji ani slyšet. Spíše by zemřela hladu, než aby sáhla na dar od neznámého.

A aby jednou provždy odbyla matčino naléhání, řekla: Co kdyby se dárce někdy přihlásil? Jen nesmírné bohatství a láska může dávat takové dary. To matka uznala. Tak zle jim není a Marta by si zkazila své štěstí, které ji snad čeká.

Marta si nedělala naděje. Chovala šperk jako vzácnou památku. Nic víc.

Z trudného snění ji vyrušila služka, která jí přinesla ranní noviny. Na první stránce Marta četla:

Giganto-pterosaurus Záhadný nápis vzbudil její pozornost.

"Zpráva, kterou dnes podáváme čtenářům," četla, "je neuvěřitelná, že bychom ji neotiskli, kdyby nám nebyla úředně potvrzena.

Už delší dobu řádil v severní oblasti Konga záhadný dravec, který v noci tropil v osadách domorodců velké škody. Mnoho zvířet, dobytka i lidí mu padlo za obět'. Dlouho však nebylo možné škůdce vypátrat. Jednoho dne se dostavilo do tvrze několik domorodců, kteří tvrdili, že škody páše obrovský drak, jehož viděli při měsíčním svitu vznést se z ohrady s mladým buvolem ve spárech.

Velitel tvrze si vyžádal dělovou lodici z Njangve, neboť téže noci se objevil záhadný tvor vysoko nad tvrzí, ale palba z kulometů neměla účinek.

Později navštívil plukovníka v Njangve belgický cestovatel Ersand, který prohlásil, že stíhá předpotopního ještěra, jehož objevil na temeni Kilimandžára zamrzlého v ledovci a roztavením ledu jej vyprostil, načež netvor procitl k životu a odletěl na západ.

Tím se věc vysvětlovala. Věda připouští do jisté míry možnost takového vzkříšení, ačkoli je tento případ neslýchaný, uvážíme-li, že tito ptakoještěři žili asi před 150 milióny let.

Cestovatel se pak vydal v motorovém člunu po řece na sever, kde se mu podařilo netvora vypátrat a usmrtit.

Obluda pak byla dopravena do Bomy, kde byla preparována.

Vláda nabídla cestovateli veliké odstupné, jelikož chtěla převzácný úlovek získat pro přírodovědecké muzeum v

Bruselu. Avšak cestovatel odmítl. Svolil však, aby byl ptakoještěř po jistou dobu vystaven v bruselském muzeu, a později má být dopraven do muzea v Praze, jemuž prý cestovatel tuto světovou vzácnost daruje. Tuto zprávu však nutno brát s výhradou, jelikož se nezdá být pravděpodobná. Podle zpráv některých belgických deníků se cestovatelova osobnost zdá být zahalena tajemstvím, jehož vysvětlení bylo na úředních místech odmítnuto. Je tedy nutné vyčkat. Cestovatel Ersand odplul z Bomy za neznámým cílem. Podle jeho přání dostal ptakoještěř jméno MARTUS. Upozorňujeme na obrázky na třetí stránce našeho listu."

Prvý snímek představoval ohromnou příšeru, pravého pohádkového draka. Vedle ní stála statná postava muže s tváří zarostlou Černým plnovousem.
"Tohle je Hamar!" zvolala Marta udiveně.
Na druhém obrázku byl mezi dvěma uniformovanými hodnostáři - zase Hamar!
A třetí obrázek byla pouze fotografie hlavy: sličná, vyholená tvář se zasněnými, smutnými očima...
"Farin!" vyjekla užasle.
Ale pod snímkem stálo vytištěno: Cestovatel Ersand. Co to znamenalo?
"Věčný bože, jak je to možné?" zalkala. "A vždyť... je tvář Hamarova táž, jakou má Ersand. Ale to není Ersand, nemůže to být jiný než Farin! Hamar, Ersand, Farin. Kdo je to vlastně?! Jaké je to pekelné znamení?
A... milosrdný bože... MARTUS! Marta - proto tedy Martus!
Není pochyby. Je to Farin.
Farin jí poslal ten náhrdelník.
A teď se jí ukázal.
Vidí jeho tvář, hledí do jeho očí, a přece je jí nedosažitelný. Zmizel zase kdesi a zanechal jí - papír!
"Proč mě tak mučíš, Arnošte? Je snad ještě málo té trýzně? Proč nepřijdeš, když... čekám?" zašeptala a v křečovitém pláči klesla na desku stolu.

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ INKOVÉ

Je nutné, abychom se zmínili o peruánských Indiánech kmene Kečua, kterým se mylně říká Inkové. Inkové nebyl kmen v pravém smyslu. Inka znamená česky pán, vládce. Tento titul používali vládcové kmene Kečua, jehož nepatrné zbytky se dosud vyskytují v Peru, v okolí města Cuzka, severovýchodně od jezera Titicaca. Podle pověstí přišel v dávných dobách od jezera Titicaca člen kmene Kečua se svou ženou Okljou na sever, kde založili město Cuzco. Postupem staletí vzrostl kmen tak, že vytvořil velkou jihoamerickou říši, která se prostírala po kordillerských náhorních rovinách a podél pobřeží oceánu od nynější Ekvádorské republiky až k Rio Manhe v Chile. Vládcové kmene měli královskou hodnost. Byla to kmenem vyvolená knížata. A to byli ti Inkové. O Incích se nezachovaly doklady. Proto dějiny těží jen z pověstí. Teprve od roku 1533, kdy byl kečuánský kmen španělským výbojcem Pizzarem rozprášen a téměř vyhuben a poslední Inka Atahualpa popraven, máme lépe zachované věrohodné zprávy o vynikající kultuře těchto amerických Egyptanů. Celá rozsáhlá říše se dělila na čtyři oblasti čili provincie, podřízené místokráli, jenž měl k pomoci tzv. správní radu. Jen hlavní město podléhalo přímo králi. Obyvatelstvo se v oblastech dělilo na skupiny po deseti rodinách (dekurie). Byly spravovány náčelníkem, který se staral o výživu, ošacení, výbavu a výzbroj své dekurie. Deseti dekurii čili jedné centurii vládl náčelník. Půda byla rozdělena na tři díly: jeden patřil bohu Slunce Inkovi, druhý králi a třetí lidu. Přidělená půda byla neprodejná. Vůbec se neprodávalo, protože kmen neznal peníze. Půdu obdělávali všichni společně. Všichni bez rozdílu podléhali povinnosti pracovat. Nejprve se obdělala půda bohů, pak chudým, starcům, chorým, sirotkům a konečně půda vlastní. Královský díl byl vždy nejhorší. Každý ženatý muž dostal kus země, stejný kus pro svého syna a poloviční pro dceru. Práce o žních byly také společné. Úroda se ukládala do veřejných sýpek, z nichž jedna byla pro obec, druhá pro boha Slunce a třetí pro krále. Z "božské" sýpky se hradily výdaje pro kněze a sluneční panny (vestálky), královské zásoby sloužily pro úřednictvo, veřejné dělnictvo a vojsko. Nestačily-li zásoby obecní, braly se ze sýpek druhých. Dobytek směl chovat jen bůh Slunce a král. Avšak obyvatelstvo dostávalo zdarma příslušné díly masa a vlny. Daně a cla neznali. Zato lid musel pást královská a boží stáda, opatrovat obilí v sýpkách, stavět silnice, mosty a vodovody, konat veřejné i poštovní služby atd. Vojenské povinnosti podléhal každý muž od 25 let. Stálé vojsko však neexistovalo. Výzbroj byla prostá: měděné sekyry a kopí a meče z tvrdého dřeva. Zákonodárství bylo jednoduché: Zločiny se trestaly smrtí. Týž trest byl za neuposlechnutí Inky, který byl jako zákonodárce uznáván za syna boha Slunce. Kmen uctíval také blesk, měsíc a hvězdy, modly a věci mrtvé. Velmi svérázné bylo písmo: Na provazce vážali rozmanité různobarevné tkaničky a motouzky, na kterých pak tvořili všelijaké uzly a kličky. Síla, délka a barva tkaniček, tvary uzlů a kliček - to vše tvořilo abecedu a slova. Ačkoli se zachovaly jenom zříceniny a zbytky, budí dodnes úžas architektonická vyspělost staveb Inků. V říši bylo mnoho důmyslných pevností, paláců a chrámů, jejichž trosky lze dosud spatřit v Quitu, nynějším hlavním městě Ekvádorské republiky, v Limě, v Cuzku, na ostrově jezera Titicaca a jinde. Chrámy byly vystavěny z jemně tesaného kamene. Strop byl dřevěný, bohatě vykládaný zlatými deskami. Na východní stěně byl obraz Slunce z ryzího zlata s lidskými rysy a mohutnými, zlatými paprsky. Silnice vedoucí z Cuzka do Quita přes Kordillery je dosud obdivována jako zázrak.

To vše dokazuje vysokou kulturu a uměleckou vyspělost tohoto podivuhodného zaniklého národa.

Ale nynější stav dokazuje zároveň, že všechna sláva je polní tráva...

Dnes není po Incích ani slechu. Roztroušené zbytky kečuánských Indiánů živoří sice leckde v divokých náhorních planinách And a také ve městech a vsích, živíce se, jak se dá. Ostrý režim staleté španělské nadvlády způsobil otupění. Jediný cit ovládá vyplněnou duši těchto ubohých lidí: šírává, nesmířitelná, ale také bezmocná zášť proti všem bělochům.

Mnoho se už také psalo o tajemném pokladu Inků, který prý je kdesi ukryt. Veškerá pátrání po pokladu, jehož hodnota se cení přímo pohádkově, zůstala bez výsledku. Snad je to báje, která povstala ze skutečnosti, že Španělé při podmanění rozsáhlé říše kečuánských Indiánů nenašli kromě nádherných staveb nic cenného. Tato okolnost je nápadná tím více, bereme-li v úvahu hospodářství národa, jak jsme je vylíčili.

Nuže, sledujme další děj, který nám poví, jaký výsledek mělo pátrání po pokladu, které je cílem další pouti našeho přítele Farina.

Předem musíme vysvětlit, že se Farin vydal na druhou půli světa nikoli z hamižnosti, touhy po bohatství. Prozradíme napřed, že Farin měl pevný úmysl zmocnit se pokladu proto, aby mrtvé, neplodné bohatství zužitkoval pro blaho chudých a strádajících, hlavně pak ubohých kečuánských Indiánů, které chtěl pomocí tohoto nesmírného jmění vzkřísit k novému, důstojnému životu.

* * *

Čtenář už ví, že Hamar, Sansnom i Ersand byla jedna a táž osoba: Farin.

Záměnu jmen mu ochotně umožnila jako vědeckému cestovateli příslušná vyslanectví, která jeho cestování na zapřenou kryla úředním tajemstvím. Jakmile vstoupil Ersand v Bomě při ústí Konga na loď, která ho měla dopravit do Jižní Ameriky, zmizelo toto jméno a v lodním seznamu cestujících byl zapsán Arnošt Farin.

Loď plula na jih, obeplula Ohňovou zemi na sever a přistála konečně v Iquique v Chile. Odtud menší parník dopravil Farina do malého přístaviště východně od Arequipy, hlavního města peruánského departementu téhož jména, kde se Farin vylodil. Cestu do Arequipy vykonal koňmo a dále pak přes Kordillery jel na mezku, neboť jen ten dovede bezpečně kráčet po uzoučkých, namnoze visutých výstupcích skal, kde chybný krůček znamená neodvratně smrtelný pád do závratné skalnaté propasti.

O divoké kráse Kordiller čili And už bylo psáno mnoho. Ale celá kniha by ani zdaleka nestačila, aby nám dala alespoň částečný obraz. Vždyť Kordillery jsou nejrozsáhlejší a nejdelší velehorská skupina světa. V širším slova smyslu se táhnou po celé délce Severní a Jižní Ameriky, od Beringova moře až k Hoornskému mysu v délce 16 000 kilometrů. Jihoamerická část v délce 7 500 kilometrů sluje Andy a je nejvýraznějším pásmem velehor.

Těsně za Arequipou se Andy zvedají strmě do výše. Je zde mnoho činných i vyhaslých sopek, jejichž vrcholy se pnou do výše i přes 6 000 metrů. Přejít tímto nebetyčným pásmem je možný jen v úzkých soutěskách, pěšinami, lze-li tak nazvat přírodou a místy lidskou rukou pracně vytvořené výtesy na skalních stěnách, kde se nad jezdce jako příšerný balkón hrozivě vyklánějí ohromné balvany a pod ním se šklebí jícen propasti, na jejímž dně hučí a bouří divoké peřeje, vodopády a hluboké tůně. Šířka velehorského pásma je v těchto místech poměrně malá, sotva dvě stě kilometrů. Ale pak následují náhorní plošiny, v jejichž středu leží slané jezero Titicaca, jehož hladina je ve výši 3 812 metrů nad mořem. Je to největší jezero v Andách: 160 kilometrů dlouhé a asi 60 kilometrů široké. Největší hloubka vykazuje 272 metry. Východní a jižní pobřeží jezera tvoří hranice mezi Peru a Bolívií. Zde se Andy opět zvedají do výše, záhy však velehory klesají zase v plošinu, zabíhající asi 600 kilometrů na východ.

V této náhornině leží ve výši 3 700 metrů nad mořem největší bolívijské město La Paz.

Ačkoli republika Peru leží v horském pásmu, má podnebí mírné, neboť na ně působí chladný mořský proud. Ale tropický ráz je přece patrný hlavně tím, že i ve vysokých polohách je skoro stejná teplota jako v nížině. Třebaže je u nás ve výši nad 2 000 metrů už věčný sníh, je v okolí jezera Titicaca a města La Paz, ačkoli leží o víc než 1 000 metrů výš, po celý rok teplo. Sněhová hranice zde začíná teprve asi od 5 000 metrů nad mořem. Květena je subtropická.

Nebudeme popisovat Farinovu cestu přes Andy. Neudálo se nic zvláštního. Ani s pověstnými bandity se Farin nesetkal. Dnes už v Andách nejsou, neboť zvláště průchod od Arequipy k jezeru Titicaca je dobře strážěn peruánskými bezpečnostními orgány. Shledáváme se tedy s Farinem na pobřeží jezera a odtud ho budeme sledovat na jeho další cestě.

Farin se se svým mezkem nalodil na malý parník, který ho přeplavil na ostrov. Nebylo to nic zvláštního. Turisté často navštěvují ostrov, aby si prohlédli zříceniny chrámu boha Slunce a dali si vyprávět o zašlé slávě Inků od starého kečuánského náčelníka, sídlícího opodál zříceniny s několika desítkami poddaných ve vesnici, ukryté ve stínu pralesa. Farin byl ten den jediným cestujícím, kterého parník na ostrově vylodil.

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ INKA ATAHUALPA

Na plošině ostrovního přístavu, utvořené z balvanů a šterkového násypu, očekávalo parník několik Indiánů, kteří převzali vyloděné bedny a nakládali je na připravené vozy. Zřejmě to byli ostrovní obyvatelé. Nikdo z nich si Farina nevšímal. Návštěva turistů jim nebyla vzácná. Farin nasedl na mezka a záhy zmizel ve stínu lesa. Nemohl zabloudit. Pěšina ho spolehlivě vedla k cíli. Uzemí mírně stoupalo.

Po chvíli vyjel z lesa do širé, zvlněné stepi, která se vpravo propadala v dlouhý, křivolaký kaňon, lemovaný strmými skalami. Tam ho vedla stezka. Kráčet zvolna touto divokou roklí podél bystřiny, která hučela na jejím dně. Zde posnídá. Seskočil z koně, složil z něho zavazadlo a dopřál mu pastvu na svěží trávě; sám pak usedl do stínu oliv a s chutí se pustil do snídáně. A pak se zasněl do vzpomínek.

Na koho vzpomínal?

Na Martu.

Denně na ni myslí...

Jak podivné je lidské srdce! Pro ztracenou lásku, prvou, která v něm vzkličila, změnilo se v poušť, v níž jako zázračná oáza bují jediná vzpomínka na tu, která jeho vřelý cit zmrazila tak krutými slovy. Ach, není to oáza. Je to rána, která stále krvácí a jítí se. Marně se toulá světem. Marně hledá zapomnění. Nemá nejmenší naději na zhojení této rány, na konečný klid své trýzněné duše. Jako prokletý Ahasver bude po celý svůj život bloudit světem! A snad ani po smrti nenajde jeho duše a srdce klid. Věčně ho bude pronásledovat jeho marná, bezcílná láska.

Z mučivých vzpomínek ho vyrušil jakýsi bod, kroužící nad ním v ohromné výši. Dalekohledem zjistil, že je to kondor, král jihoamerických And.

Pojednou zůstal pták nehybný, jako by byl zavěšen v modrém blankytu, a pak, s křídly přimknutými k tělu, se zřítíl jako kámen do kaňonu. Několik set kroků dále zmizel za ohbím skalní stěny. Hned poté se však zase objevil s kořistí v pařátech. Současně doléhal k Farinovu sluchu hlazol lidských hlasů a zoufalý dětský nárek. Hledě dalekohledem, viděl Farin s hrůzou, že kondor unáší dítě! Dravec se namáhal vznést se do výše, ale kořist byla dost těžká. Mávaje mocnými perutěmi, nesl se zvolna mezi stěnami kaňonu k němu. Za kondorem běžel zástup hnědých postav, zoufale křičících a mávajících puškami, které však nemohli použít pro nebezpečí, že střelou zasáhnou také dítě. Lupič byl ve výši asi dvaceti metrů.

Mám užít karabinu? napadlo Farina. Nebylo by těžké zasáhnout křídlo. Ale to by se pták zřítíl k zemi a dítě by si pádem jistě zle ublížilo, nezabilo-li by se. Použije paprsky. Rychle nařídil páčku reostatu tak, aby paprsky jen zeslabily křídla, a pečlivě míře na levou perut', stiskl spoušť.

Pták zakolísal a pak se spirálovitě jako vývrtkou snesl do trávy. Pustil svou oběť a za vzteklych skřeků se marně snažil vzlétnout.

Farin se sklonil nad dítětem. Byl to asi sedmiletý indiánský klouček. Ležel v mdlobách, krvácej z hlubokých ran na ramenou, které mu způsobily kondoři drápy. Zástup byl ještě dost daleko, než aby mohl pozorovat účinek hojivých paprsků, jejichž proud pustil Farin na hochovy rány. A právě když k nim zástup doběhl, otevřel klouček oči, udiveně se rozhlížeje kolem. Jeho rány na ramenou přestaly krváčet.

Jeden z Indiánů zalícil, třeskl výstřel a kondor byl mrtev. Ostatní se seskupili kolem. Z jejich středu vykročil statný muž, zřejmě pohlavár. Tváře se vážně a odměřeně, hovořil cosi v řeči, které Farin sice nerozuměl, ale vytyšil, že je to španělština.

"Nerozumím vám," řekl anglicky.

"Señor není Španěl?" tázal se náčelník anglicky s rozjasněnou tváří.

"Nejsem."

"Pak jste mi vítán! Inka Atahualpa vřele děkuje svému bílému bratru za zachránění jediného syna Ljoky. A děkuje vám celý můj kmen, jemuž jste zachránil posledního potomka slavných Inků!" hovořil obřadně a hrdě, podávaje pravici, kterou Farin stiskl.

Mezitím se vzbudil malý Ljoka a podával mu ruku. Poděkoval za své zachránění v domorodé řeči.

Zástup Indiánů pochvalně zahučel a pak vedl náčelník Farina kaňonem. Za nimi kráčeli ostatní, vedouce Farinova koně. Po chvíli došli na planinu, kde se kaňon značně rozšířil. Zde stála skupina chatrčí, v jejichž středu vynikal úhledný domek, sroubený z přitesaných kmenů: obydlí Inky Atahualpy.

Osada měla asi sto obyvatel, které Atahualpa svolal a nadšenými slovy jim vyličil událost a zásluhu svého hosta. Od té chvíle viděl Farin, že je mezi přáteli. Atahualpa ho dokonce vyznamenal projevem bratrství.

Farin v duchu děkoval náhodě, která jistě přispěje k provedení jeho plánu...

"Kde jsi se naučil angličtině?" tázal se zvědavě svého hostitele.

"Ve Spojených státech. Jsem poslední potomek z rodu Atahualpů. Jak můj bílý bratr ví, byl můj předek popraven Španěly. Jeho dva synové prchli na sever. Jeden zahynul v Mexiku, druhý se dostal až k Michiganskému jezeru, kde se usadil nedaleko Chicaga. Tam žil náš rod až do té doby, kdy Španělsko pozbylo své vlády nad Peru. V roce 1830 přesídlil můj praděd do Liny, kde koupil farmu. Můj otec se mnou zůstal v Chicagu, kde jsem chodil do školy. Bylo mně skoro dvacet let, když praděd zemřel a odkázal mému otci jmění. Přestěhovali jsme se do Liny, kde můj otec soustředil zbytky kečuánského kmene. Zemřel před desíti lety, uloživ mně, abych dále pracoval na záchraně svých bratrů. Vládě v Limě však nebyla moje činnost vhod. Viděli v ní nebezpečné revoluční hnutí. Žili jsme ovšem na zapřené. Změnil jsem své jméno a nikdo neměl tušení o mém původu. Dopátrali se toho však Indiáni kmene Aymára, kteří mají v Peru a zvláště v Limě velký vliv. Abych se vyhnul pronásledování, prodal jsem farmu a uchýlil se na tento ostrov. Zde jsme poměrně v ústraní, a přece ve středisku všech Kečuů v celém Peru i Bolívii. Přijde doba vzkříšení! Nedožiji-li se jí já, jistě můj syn," končil s rozhořelými očima.

"Jaké školy jsi navštěvoval?"

"Vychodil jsem filozofickou fakultu na univerzitě."

"Není škoda tvého vzdělání?"

"Můj bílý bratr si jistě nerozváděl tuto otázku. Je škoda vzdělání pro Inku, jehož úkolem je vzkřísit národ?"

"Ach, odpusť!"

Atahualpa se jen trpce usmál...

"Je odtud daleko k chrámu boha Slunce?" tázal se Farin po chvíli ticha.

"Několik set kroků. Doufám však, že využiješ mého pohostinství alespoň několik dnů."

"Velmi rád!"

"Nebudeš litovat. Zařídil jsem už svolání kmene. Za týden zde bude oslava záchraně mého syna. Jsi čestným hostem.

Uvidíš, co zatím dovedl vzkřísit Inka Atahualpa."

* * *

Druhý den přijel do osady na koni nový cestující; muž, na němž bylo všechno prostřední, všední: stáří, postava i chování.

Jen nazrzlé vlasy a studené šedé oči byly nápadny. Rozhodně se nehodily do tohoto tropického kraje, mezi orientálské typy obyvatelstva. Farin myslel, že je to Angličan. Jeho typ však nebyl anglosaský. Představil se jménem Haig. To nic neznamenal.

Farinovi se stále zdálo, že tohoto muže už kdesi viděl, ale marně vzpomínal. Na přímou otázku odpověděl cizinec rozhodným: "Mýlíte se, neznám vás."

Zdálo se mu také, že ho cizinec, ačkoli se nevtíral, přece jen sleduje. Kdykoli si vyšel na procházku, vždycky se s ním setkal. Promluvíli však spolu sotva několik všedních slov a rozešli se.

Cosí jako by chtělo Farina varovat...

Nesmím být předpojatý, odbýval své domněnky.

"Přišel jste si také prohlédnout zříceniny chrámu?" tázal se ho Farin při jednom setkání.

"Ano," odpověděl Haig suše. "Nespěchám však. Odpočinu si zde."

Ale druhého dne Haig zmizel. O jeho odchodu se dostalo Farinovi neočekávaného vysvětlení od Atahualpy:

"Nelíbil se mi. Časně ráno jsem ho dal dopravit na východní břeh ostrova. Teď ho už převázejí moji lidé v člunu na bolívijské pobřeží. Nechtěl jsem, aby byl přítomen zítřejší slavnosti."

Farinovi se ulehčilo...

Během týdne, co zde byl hostem, poznal Farin, že vzdělaný Atahualpa dovedl skutečně vzkřísit ducha svého kmene.

Ba, víc: zorganizoval jej tak, že mohl být vzorem mnohemu civilizovanému národu. Ať z chytrosti nebo z nutnosti, obnovil staré správní zřízení a společné hospodářství.

Atahualpovým cílům znamenitě přispěla poloha ostrova, který leží mezi hranicemi Peru a Bolívie a tvoří jakési neutrální pásmo.

Přišel den oslavy. Od časného rána se plnila dolina tisíci Kečuy, kteří se na Atahualpův rozkaz sjeli v nespočetných člunech na ostrov.

Když se slunce blížilo zenitu, nastoupil průvod cestu ke chrámu.

Zřícenina stála na návrší. Byly to zbytky rozsáhlé stavby, které dosud svědčily o umělecké architektuře.

"Toto je pohled pro cizince," řekl Atahualpa tiše k Farinovi. "Ty však jsi, jak pevně věřím, přítelem mého národa."

Spoléhám se, že uchováš v tajnosti vše, co uvidíš. Pojd'!"

Vedl Farina z návrší k řece Desaguadero, která se vinula podél úpatí kopce. Chvilí kráčeli proti proudu, až stanuli před kolmou skalní stěnou, spadající do prudkého říčního proudu.

"Následuj mě!" pokynul Atahualpa a rozhrnul křoví, vkročil do skalní rozsedliny. V záři elektrické lucerničky, kterou Farin rozsvítil, kráčeli úzkou chodbou.

"Tohle je vchod pro mě," vysvětloval Inka. "Je ještě druhý vchod pro národ. Oba jsou stejně ukryté. A kdyby jej přece někdo vypátral a odvážil se dál, zahyne. Neboť pohled!" přitlačil slabě kusem ulomené větve na půdu před sebou. V tom okamžiku bleskurychle sletěla shůry těžká kovová deska, která kolmo uzavřela další vchod. Inka pak přitlačil ruku na jiné místo ve stěně a deska s jemným šelestem vyjela vzhůru a zmizela v neviditelných věřejích. Inka se pak dotkl jiného místa, ozvalo se cvaknutí a Atahualpa vybídl Farina k další chůzi.

Po několika krocích se objevila nová překážka: asi dva metry široká rozsedlina, na jejímž hlubokém dně hřměly vodní peřeje. I tuto překážku Inka lehce odstranil, šlápnuv na okraj stezky. Pod nimi se vysunul železný plát, po kterém přešli přes příšernou propast. Poté došli k výklenku. Inka vyňal ze skříně nádherné roucho, které oblékl, a na hlavu si nasadil zlatý pás s krásným chocholem z kondoriích per. Teď to byl pravý indiánský náčelník.

O několik kroků dále stanuli před uzavřenými železnými dveřmi. Když je Atahualpa otevřel, strnul Farin úžasem:

Stáli na prahu ohromné jeskyně s vysokou, kopulovitou klenbou. V záplavě elektrických lustrů skvělo se v čele sálu veliké slunce z ryzího zlata s uměleckým reliéfem vlídné lidské tváře a s několikametrovými paprsky, posetými drahokamy. Na Farinovu otázku po zdroji elektrického světla odpověděl Inka, že chrám má svou elektrárnu hnanou vodní turbínou.

Pod sluncem stálo na podstavcích dvanáct mumií královských Inků a mezi nimi trůn z hlazeného porfyru. V popředí pak byl hlazený porfýrový balvan: obětní stůl.

Atahualpa usedl na trůn a pokynul Farinovi, aby se postavil vedle něho. Hned poté sem vešlo šest kněží ve zlatem tkaných řízách, kteří uvedli malého Ljoku, jenž zaujal místo po pravici svého otce. Za nimi následovalo dvanáct dívek ve stříbrných tógách. To byly kněžky, tzv. sluneční panny, které se seskupily po obou stranách trůnu. A pak se místnost naplnila lidem.

Za hrobového ticha se Inka ujal slova. Farin sice nerozuměl jeho řeči, ale vystihl, že líčí zachránění svého syna. Když Atahualpa skončil, zapělo shromáždění chorál a pak byla mrtvola kondora spálena na obětním oltáři.

Ke konci podávali náčelníci oblastí Inkovi zprávu o svých pracích a cílech a přijali od Atahualpy příslušné rozkazy. Slavnost byla skončena.

"Pověz mi, Inko, co je pravdy na pokladě Inků," tázal se Farin téhož dne večer Atahualpy.

Tázaný utkvěl pronikavým pohledem na svém hostovi. Dlouho neodpovídal. Jeho černé oči jako by pátraly v nejtajnějších hlubinách Farinovy duše.

Konečně promluvil:

"Měla snad tvoje cesta za podklad touhu po zlatě?"

Tato otázka zněla tak ledově, že Farina zamrazilo.

"Velmi mně křivdíš, domníváš-li se to," řekl.

Atahualpa jistě vystihl upřímnost těchto slov, neboť už podával Farinovi ruku a řekl vřele:

"Odpusť mi! Mnoho zklamání jsem už zažil od lidí, od nichž bych se jich nejméně nadál. Nejsi první, od něhož slyším tuto otázku. Dosud jsem ji zodpověděl asi tak, jak se o tom píše v mnoha románech. Nechal jsem je v tom klamu. Tobě povím pravdu: Poklad Inků není! Aspoň ne v tom smyslu, jak si jej představuje lidský hamižný duch. Okolnosti, které zavládly po zdeptání našeho národa, vytvořily tuto báji, která nalezla živnou půdu v širokých vrstvách lidí. Davy jsou lehce náchylné k víře v pověsti a báje. Ale člověk nemusí být filozofem, stačí rozvaha a soudnost, aby pochopil, že je to pohádka. Právě bývalé státní zřízení a společné národní hospodaření dokazuje lichost té báje. Soukromé jmění neexistovalo. Tím je pro moudrého člověka řečeno všechno. Ale přece je poklad Inků! Nesmírný, nevyčerpatelný a nedobytný, neboť je ukryt - zde!" položil ruku na srdce. "Tím pokladem je živelná, nezdolná touha po vzkříšení národa, po nabytí svobody a domoviny, o kterou byl oloupen. Rozumíš mi?"

"Rozumím, Inko. Bůh dej, abys došel cíle."

Příštího jitra se rozloučili.

Farin odjel na koni k východnímu pobřeží ostrova, odkud se parníkem přeplaví do Bolívie. Několik dní se zdrží v La Pazu a pak se pustí do Buenos Aires, hlavního města Argentiny, které je další etapou jeho pouti.

Takový byl aspoň jeho plán.

KAPITOLA OSMNÁCTÁ

NA PRAHU SMRTI

Po tříhodinové plavbě přistála lodice u západního pobřeží Bolívie. Veslaři vyvedli z loďky Farinova meška a rozloučivše se s Farinem, odpluli zpět na ostrov.

Farin se prokázal bolivijské pohraniční stráží cestovními průkazy, sedl na koně a úzkou, příkrě stoupající soutěskou vystupoval do hor. Byla to jediná cesta, která vedla Andami k městu La Paz, vzdálenému asi sto kilometrů od pobřeží jezera Titicaca.

Na dně soutěsky hučely a vířily divoké peřeje, valící se z výše do jezera. Byla to táž obtížná, nebezpečná cesta, jakou prošel přes hlavní pásmo And od Arequipy na východ.

K poledni dospěl k nejvyššímu bodu. Odtud se dále stezka svažovala a po chvíli se rozšířila v plošinku, jejíž levý okraj spadl do hluboké propasti. Vpravo strměla kolmá skalní stěna.

A tu Farin spatřil u skály koně a z výklenku mu vystoupil vstříc - Haig.

"Vy jste zde? Proč jste tak náhle zmizel z ostrova?" tázal se Farin.

"Prohlédl jsem si ten chrám. Zklamal mě. Nic na něm není, a tak jsem odplul. Teď zde odpočívám," odpovídal Haig.

Farin z těch slov viděl, že Haig nemluví pravdu. Vždyť byl dobře zpraven Atahualpou. A ten hovořil jinak...

Že zde odpočívá? Proč odpočívá už třetí den ve výklenku skal, když do města La Paz, kde by měl všechno pohodlí, zbývá sotva třicet kilometrů, které by urazil za den? Je to přece obvyklá cesta turistů a jediná pro ty, kteří cestují z Peru na ostrov v jezeře Titicaca: Ti všichni pak táhnou na východ do Bolívie. A tento muž, jehož už kdysi viděl, zapírá setkání, zřejmě lže o příčině svého odjezdu z ostrova a tají účel svého odpočinku. To vše je nejvyšší podezřelost!

"Doufám, že neodmítnete mé pozvání ke společnému obědu," ozval se Haig. "Podařilo se mi dnes ráno střelit horskou sajkou, jakýsi druh kamzíka. Budeme mít čerstvou pečení."

Pohostinství v takových případech nejde odmítnout. Farin tedy s poděkováním přijal. Po obědě zmizel Haig na okamžik ve skalním výklenku a vrátil se se dvěma poháry naplněnými vínem.

"Na rozkvět vzdálené vlasti," řekl, podáváje Farinovi číši.

Také tento přípitek nemohl Farin odmítnout. Přitukl si a s chutí se napil.

"Jaké je to víno?" zeptal se, zaražen jeho nahořklou příchutí.

"Africké. Poslední láhev, kterou jsem si přivezl z Bomy. Poněkud hořké, pravda? To dělá chinin, který je v něm přimíchán. Oblast Konga je silně malarická a chinin je skutečně výborným lékem proti malárii. Ale dopijte!"

Avšak Farin zachytil ve studených Haigových očích jakési žhavé vzplanutí. Byla to snad vzpomínka na vzdálenou domovinu? Ale co ten úsměšek, vítězný výraz, který se kmitl kolem Haigových rtů? Eh, není slušné podezírat hostitele! Už zvedal číši, když měl podivný pocit: jako by jeho tělo zachvátila sladká mdloba. Vír jeho myšlenek se uklidnil, jako by do vzbouřených vln nalil olej...

A v tomto klidu mu vyvstal před očima jasný obraz:

V Bomě při hostině u belgického guvernéra, uspořádané na jeho počest, byli také přítomni zástupci cizích států. A mezi těmi, ach, dobře si vzpomíná, byl tenhle podivný muž! Nemluvil s nim však. Jen si byli letmo představeni.

"Kdo... jste...?" vyrazil namáhavě z hrdla.

Ale vtom mu všechno kolem utonulo v černočerné tmě.

* * *

KRAJAN?

Tento nadpis článku v novinách vzbudil Martinu pozornost. Četla:

"La Epoca, bolivijský deník, píše: Pohraniční stráž při jezeře Titicaca našla na východním svahu And asi třicetiletého muže v ubohém stavu. Nešťastník se zřítíl ze stezky a naštěstí uvázl na skalním výstupku několik metrů pod plošinou, ale nad hlubokou propastí, na jejímž dně se valí dravé peřeje. Muž byl dopraven do nemocnice v La Pazu, kde bylo zjištěno, že utrpěl zlomeninu dvou žeber a levé ruky. Je dosud v bezvědomí. Zdá se, že má také nějaké vnitřní zranění a snad i otřes mozku. Lékaři se obávají zánětu plic, který by učinil jeho stav beznadějným. Tomuto zhoršení by snad neodolalo ani statné cizincovo tělo."

Policejní orgány, které ohledaly osudné místo, projevíly domněnku, že není vyloučeno vražedné a loupežné přepadení, ježto u cizince nebyly nalezeny cestovní průkazy ani jiné listiny a zápisky. Našly pouze cizincova koně, avšak bez sedla i zavazadel.

Naše čtenáře bude zajímat, že cizinec blábolil v horečce francouzsky a anglicky, ale nejvíce v řeči, která je nám neznámá. Přivolaní znalci tvrdí, že je to řeč slovanská, avšak odlišná od ruštiny i polštiny. V tomtéž pokoji leží nemocný, který původně pochází ze severní Moravy. Je však od útlého mládí v Bolívii a zná česky několik slov. Ten prohlásil, že zraněný mluví česky. Avšak tato výpověď není spolehlivá. Vyžádali jsme si radiotelegrafický snímek cizincovy tváře, který přinášíme na třetí stránce našeho listu. Snad některý z našich čtenářů nám bude moci podat bližší zprávy."

Sotvaže Marta pohlédla na obrázek, vykřikla s hrůzou: "Farin!"

Konečně má jeho stopu! Našla ho. Ale v jakém stavu! Na prahu smrti.

Ach, musí ho zachránit! Pojede k němu. Ihned! Ale - Bolívie. Vždyť je to na druhé půli světa! Dálka ji neleká, ale čas, který zmaří na cestě. Loď z Hamburku do Buenos Aires v Argentině pluje asi tři týdny. Odtud vzdušná čára do La Paz činí 2 200 kilometrů. Přes polovici z toho sice vede dráha po železnici do Salta. Ale v těch krajích to jistě znamená další týden. A pak devět set kilometrů přes nebetyčné Andy... jak? Nemožné. Přijela by pozdě.

Aeroplánem přes oceán? Vyloučeno.

Nezbývá než nejrychlejší loď do New Yorku. Včetně cesty do francouzského přístavu urazí tu trať za šest dní. A z New Yorku? Ach, tam najde letadlo, které by ji dopravilo do La Pazu. Ale je to vzdálenost skoro sedm tisíc kilometrů. Jak je ten svět veliký!

Ale - peníze! Kde vezme tolik peněz? To není normální cestování. Za takový výlet z New Yorku... kolik? Ach, bože! Sto tisíc, možná víc! Nemá ani na cestu. Matka? Celé matčino jmění snad ani tolik nedělá. A kdyby, matka jí nepůjčí. Lpí celou svou duší na svých penězích. Bratr? Nesmyslný nápad! Musela by požádat svou švagrovou a ta... ach, to je obchodnice! Vysmála by se jí!

Nezbývá než - náhrdelník. Neprodá jej! Ale půjde do banky, dá šperk do zástavy a vypůjčí si.

Hodinu poté měla Marta v ruce tři sta tisíc a v poledne ji unášel rychlík do Prahy. Nikdo, ani matka, neznal cíl její cesty. Cesta do Francie a přes oceán uplynula bez obtíží.

Hůř bylo v New Yorku.

Marta neznala angličtinu a těžce se domlouvala svou francouzštinou. Vzala však na pomoc vyslanectví, jehož úředník zdolal obtíže a konečně se mu podařilo získat pilota, který byl ochoten k cestě do Bolívie. Ale za jakých podmínek! Za cestovné si diktoval 5 000 dolarů a stejnou částku žádal jako kauci za případné zničení letadla.

Martě nezbylo mnoho z vypůjčených peněz, když startovali. Co však na tom záleží? Jen když letí.

Za tři čtyři dny, včetně oddechu na ostrově Kuba a v Bogotě, hlavním městě Kolumbie, jak řekl pilot, přistanou v La Paz, nezahltí-li je někde moře nebo neroztráští-li se o štíty And...

Ačkoli aeroplán letěl velmi rychle, Martě se zdálo, že se vleče jako hlemýžď. Měla pocit, jako by letěli o závod se smrtí, která s nimi měla stejný cíl.

Kdo zvítězí?

Zdálo se, že zvítězila - Marta!

Alespoň lékař, když vpadla do jeho pracovny v nemocnici, na její otázku, je-li onen cizinec dosud živ, přikývl. Lékař jí dobře rozuměl.

"Ano, dosud je živ. Ale..."

"Mluvte, proboha!"

"Je nemocen. A vážně."

"Zemře?" Strnula.

"Nelze říci, madame. Kdyby neměl tak úžasně dobré plíce, vzdával bych se naděje. Ale u něho není vyloučeno, že se uzdraví."

"Doktore, zachraňte ho! Zapřísahám vás!" lkala, spínajíc křečovitě ruce.

"Ujišťuji vás, madame, že děláme, co je v naší moci."

"Chci ho ošetřovat."

"Dovolím. Ale upozorňuji vás, že nemocný je mezi životem a smrtí. Má vysoké horečky. Zápal plic je u něho velmi těžký. Blábolí zmateně. Nesmíte se nechat klamat zdánlivými chvilkami vědomí. Takové okamžiky jsou nejchoulostivější. Kdyby v takové chvíli, kdy duše a smysly poněkud vnímají, byly drážděny, nastala by neodvratně katastrofa. Právě bezvědomí chrání jeho smysly před vyčerpáním, zlomem. Vidím z vaší navštívenky, že se jmenujete Marta. To jméno nemocný často volá. Nesmíte se ozvat, uslyšíte-li je! Tím byste ho násilně volala k životu a zabila byste ho. Cítíte se dost silná, abyste odolala?"

"Budu němá, doktore!"

"Nuže dobře! Kladu na vás odpovědnost. Pojdte!"

* * *

Ach, ta muka, která Marta prožila v dalších šesti dnech!

Stokrát slyšela své jméno z široce rozevřených úst, lemovaných zčernalými, zkornatělými rty. A rty Martiny se mnoho nelišily. Byly do krve rozhrzané námahou, aby z nich nevyklouzlo "Arnošte!". A k tomu, ukryta v záhlaví postele, se musela dívat, jak odborná ošetřovatelka, krásná Španělka, se sklání nad Farinem, něžně klade ledový obklad na jeho rozpálené čelo a hledí na trpícího muže...

Jednoho dne byl přítomen lékař, když Farin blouznil česky:

"Ach, proto... jste na mě čekal, Haigu. Můj... přístroj... jste chtěl... vrahu! Paprsky... smrti! Chcete... zničit... lidstvo!"

"Rozumíte těm slovům?" tápal se lékař Marty šeptem.

Vyložila mu smysl.

"Ó, tak je to tedy? Haig, to je to jméno? Pak je mi jasné," řekl a vyběhl z pokoje.

* * *

"Jak se daří pacientovi na desítce?" tázal se lékař primáře.

"Nevydrží. Po dnešní prohlídce se mu ulevilo. Ale to je známá úleva před smrtí," odpověděl zkušený primář.

"Je při vědomí?"

"Ano."

"Náhodou jsem vypátral celou záhadu jeho zranění," začal lékař. "Byl sem dopraven téhož dne s pacientem, jehož totožnost, jak víte, už byla zjištěna. Nejmenuje se Hart, nýbrž Haig. A nebyl střelen bandity, jak udává, ale pohraniční stráží. To už víte také. Neuposlechl rozkaz, aby zůstal stát, hlídka ho měla za podloudníka a střelila po něm. Náboj projel krčním svalem a uvázl v obratli v týle. Ten člověk je lupič a pokusil se o vraždu Farina, jehož svrhl ze skály! Uloupil mu nějaký přístroj."

"Tak? Nuže, vyšetříme to ihned! Pojdte, pane kolego," řekl primář.

Za chvilku stanuli u Haigova lože.

"Jak se daří, pane Haigu?" zeptal se primář s důrazem na jeho jméno.

Haig vytřeštil oči. Mlčel.

"Máte zde návštěvu," řekl primář.

"Kdo... by mě... zde... znal?" chrčel Haig.

"Ten, jehož jste oloupil a svrhl ze skály! Naštěstí se zachránil, poněvadž nespádl hluboko, jak jste chtěl. Ulehčíte si, vrátíte-li lup. Aspoň ten přístroj. Jinak vás dnes dám převést do vězeňské nemocnice. Pokus vraždy a lupičství se zde trestá smrtí. Nuže?"

"Jděte... do pekla... všichni! Navy-vážnu! Vím to! Přístroj je v tlumoku... pod... postelí!"

A skutečně jej tam našli.

"Podivná věc," kroutil primář hlavou. "Vyhlíží jako pistole. Ale má objektiv. Je to asi fotografický aparát nebo..."

"Paprsky... smrti!" vyrazil Haig.

Lékaři na sebe pohlédli. A tento pohled potvrdil vzájemnou domněnku, že Haig blouzní.

Vyšli z pokoje. Lékař přístroj zamkl do skříně ve své pracovně. Víc se o něj nestaral.

Téže noci Haig zemřel.

* * *

Zatím Farin dospíval ke krizi, která se dostavila přesně, jak lékař předpověděl. A byla hrozná! Tělo nemocného se zmítalo v křečovitých záchvatech horečky, která vystoupila na nejvyšší stupeň. Z úst, vroubených rozpraskanými rty, se dral rychlý, nepravidelný dech a vyhublá ruka tápala po pokrývce jako ruka tonoucího, který zoufale chytá stéblo spásy...

Jaká muka trpěla Marta, která bezmocně musela hledět na tento strašlivý zápas se smrtí. Celou svou bytostí lpěla na rtech milovaného muže, jako by chtěla násilně zadržet duši, chystající se jimi vyklouznout.

"Ach, doktore!" jektala v šílené hrůze a zoufalství, "nesnesu to déle! Copak není prostředek, kterým byste zmínil ubožákova muka?"

"Nemohu nic dělat. Nemocný musí probojovat svůj zápas sám," šeptal lékař. "V této vysoké horečce nelze užít lék.

Morfiová injekce by ho zabila. Je podivuhodné, že dosud odolává. Svědčí to o neobyčejné síle srdce. Snad každý jiný by už byl podlehl. A právě proto mám naději, že..."

Lékař neodpověděl. V pokoji zavládlo náhle ticho...

Nebylo slyšet ani dech...

Ustal chrapot nemocného a také dech přítomných...

"Dok-to-re!" vyrazila Marta z hrdla sípavý skřek.

"Mlčte!" drtil lékař mezi zuby.

"Vždyť je... mrtev!" zalkala.

Lékař vsunul pod bezvládnou Farinovu paži teploměr a s prsty přitisknutými na jeho tepu stál jako socha.

A tu viděla Marta, že se lékařova zbledlá, vážná tvář jasně..., a konečně splynulo z jeho rtů:

"Zachráněn! Zvítězil!"

"Třicet šest stupňů," hučel spokojeně, pohlédna na teploměr. "Pokles teploty je trochu náhlý. Ale tomu lehce odpomůžeme. Vzpříjme srdíčko, slavný vítězi nad smrtí," hovořil, připravuje injekci.

A po chvilce počítal vzrůstající teploty: "Padesát... šedesát... sedmdesát... vyhráno! Už dýchá! A potí se! Sláva! Přineste mandlové mléko," obrátil se k ošetřovateli.

"A... haló! Copak je tohle?" všiml si teprve teď Marty, která ležela s bezkrevnou tváří zhroucená u lože jako zlomený květ.

"Inu, nervy jí vypověděly službu. Doufám, že je to pouhá mdloba hučel, kapaje do lžice vody octový éter, po němž se Marta ihned vzpamatovala.

"Odvedte madame ihned do jejího pokoje," poručil ošetřovatelce.

"Můžete si klidně odpočinout," hovořil k Martě. "Nemocný je zachráněn, ale nesmí vás dosud spatřit. Rozčilil by se, a to by mu uškodilo. Vy pak nutně potřebujete aspoň den klidu a odpočinku. Jinak se vážně rozstůněte!"

Dala se vést jako dítě. Zřejmě byla vyčerpaná.

KAPITOLA DEVATENÁCTÁ
CESTA K MALOMOCNÝM

Marta byla už týden Farinovou chotí a Arnošt byl už zase chlapík; také Marta se znamenitě zotavila z duševních útrap a oběma bylo jako květinám, které šťastně přežily bouři a nyní, přehřívány a laskány blahodárným sluncem, lačně sají svěží a vonný vzduch. Bylo by zbytečné hloubat nad tím, zda toto rychlé zotavení a nabývání nových sil bylo účinkem umělých paprsků z Farinova přístroje, který mu lékař neporušený vrátil, nebo snad spíše živelným důsledkem přírodního činitele, starého jako lidstvo samo, ale nikdy neochabujícího a nekonečného jako věčnost - lásky.

A nastal den, kdy se šťastní novomanželé rozhodli vrátit se do vlasti. Avšak osud rozhodl jinak. Pročítaje denní noviny, byl Farin zaujat článkem:

Do státní leproserie byl v těchto dnech dopraven nový transport čtyřiceti nemocných Indiánů kmene Guarani a Toba. Šíření nákazy této hrozné nemoci v poslední době vzrůstá a je tím nebezpečnější, že tyto divoké, neustále kočující hloučky ohrožují zdraví a bezpečnost jiných kmenů. Státní leproserie je sice bezpečně izolována, ale je tímto přírůstkem již přeplněna. Bolivijská vláda stojí před těžkým úkolem, jak a kde zřídit nový internát, který by zamezil šíření této strašné nemoci.

Kratičká zpráva měla být pro Evropana bezvýznamná, neboť jaký zájem mohl mít obyvatel druhé tváře světa a druhé jeho polokoule na osudu divokých Indiánů?

Marta by se byla zděsila, kdyby byla tušila, jaké myšlenky se vyrojily ve Farinově hlavě a že jako vždy dosud v několika okamžicích se jejich vír ustálil v pevném rozhodnutí.

"Půjdu tam!" pronesl bezděčně hlasitě.

"Kampak?"

Vzhlédl od novin a jeho modré oči hleděly nyní na Martu s výrazem, který jasně svědčil o nepřítomnosti jeho duše. Jeho duše viděla tu bezútěšnou poušť, dno veliké propasti, obrovský otevřený hrob, kolem něhož nebylo živočišného ani přírodního života; i to slunce mdle a matně prosvitá nažloutlým a nazelenalým oparem, který těžce a nehybně tkví nevyšoko nad přízračným krajem a v pavučinových cárech visí dolů, líně a chabě se plíží s morovými výdechy... A na dně propasti se vlekou stíny živých mrtvol; potácejí se, padají, zvedají se, s vypětím posledních sil prchají, marně se snaží uniknout z dosahu neúprosné smrti, která hlodá na jejich tělech. Farin jasně vidí hůlkovité paže vzpínající se k němu, z nichž visí cáry kůže a vápenitě zbělelého vaziva a svalstva... Paže odpadávají a zbývají jen pahýly obnažených kostí... Bílé skvrny na hrudi, hluboké mokvající rány, které obnažují žebra, plíce, jež se křečovitě svírají, a srdce, které se chvěje v posledních pokusech udržet tep pod zvolna se svírajícími spáry smrti... Hle, tamta žena, šílená bolestí a děsem, vrávorá se zbytkem dětského tělíčka v náručí - nyní padá k zemi, se skřekem klesá, smrtí vysvobozena z muk.

"Co je ti, drahý?" táže se Marta, vylekaná výrazem Arnoštiny tváře.

Přetřel si rukou čelo:

"Nic, miláčku! Jen jakési představy... už je to pryč!"

"Jaké představy? Co tě znepokojilo? Kam chceš jít? Proč neodpovídáš? Co přede mnou tajíš?"

Má jí to říct? Pochopí její jemná duše povinnost vědce, vynálezce paprsků, které, jak se už přesvědčil na různých tvorech i sám na sobě, úžasně mění zákony přírody, podporují vzrůst těla, napravují nedostatky a znetvořeniny a nesporně musí vyléčit také malomocenství? Nebylo by lépe o tom mlčet, vymluvit se nějak na vědeckou vycházku do hor, kam je přístup jen koňmo a Marta s ním nemůže pro obtíže cesty, a poněvadž neumí jezdit na koni? Nechá jí zde na nějaký ten týden pod ochranou doktora Goldaze, primáře, jehož choť je tak milá.

"Proboha, Arnošte! Snad nechceš... Ne! Nesmíš!"

Vzamyšlení totiž nepozoroval, že Marta vstala z křesla, stanula za ním a zahleděla se na stránku novin. Její znalost španělštiny byla už dostatečná, aby vystihla smysl osudného článku...

Osud rozhodl. Snad je tak lépe. Neumí lhát, jistě by se prozradil. Teď zbývá jen jí náležitě vše vysvětlit a přesvědčit ji o svém bezpečí.

"Neboj se, Marto," začal s úsměvem. "Pojď, sedni se vedle mě a klidně mě vyslechni. Lepra není tak zlá, jak vyhlíží," nutil se do lehkého tónu. "Je to vleklé onemocnění kůže, sliznic, vaziva i nervů, které se pak rozšíří i na kosti. Je ovšem velmi nakažlivá, ale jen dotykem, nikoli vzduchem, neboť bacil malomocenství je těžký a vzduchem se nepřenáší. Proto je cholera a jiné nemoci, ba i ta chřipka, mnohem nebezpečnější. Jde jen o to, chránit se dotyku malomocného. A k tomu stačí opatrnost, řádná izolace, například vhodný úbor, desinfekce a čistota. Zejména čistota hraje hlavní roli. Důkaz je v tom, že z Evropy, kde malomocenství řádilo ještě ve středověku, už nyní vymizelo a bují dosud jen ve svých původních vlastech, v Palestině, Egyptě, Indii a Číně, tedy tam, kde je na čistotu málo dbáno. Konečně jsou případy, že se lepra vyléčila, bylo-li včas zakročeno."

"Ne, Arnošte! Nevěřím! Je to hrozný mor!"

"Ano, strašná nemoc svým průběhem i koncem. Ale já jsem vůči ní naprosto nedotknutelný. Či nedůvěřuješ mé obezřetnosti?"

"Jak se chceš chránit?"

"Lépe než lékaři, kteří ošetřují nemocné na skutečný mor, ať už dýmejový, kožní nebo krevní. Ti též plní jen svou povinnost, a přece se jen zřídka nakazí. Budu oblečen jako potápěč ve skafandru a na ruce navléknu gumové rukavice. Ani nejmenší částička mého těla nebude obnažena. Snad ani nebude třeba, abych vstoupil do leproserie mezi nemocné, a když, pak nepřipustím, aby se mi přiblížili na dosah."

"A což napadnou-li tě v zoufalství?"

"Nemyslím. Spíš se budou bát mého zjevu."

"Mnozí z nich mohou být šílení!"

"Jejich šílenství mně není nebezpečné, neboť u nich to není choroba duše, nýbrž mozku, a tedy zase jen těla, kterou bezpečně a rychle zdolají mé hojivé paprsky."

"A vrhne-li se jich na tebe mnoho ze všech stran? Jak zdoláš výpad?"

Farin zaváhal a pak řekl:

"Tu ovšem, kdybych se octl v nebezpečí života, musel bych užít smrtících paprsků. Litoval bych, samozřejmě, ačkoli bleskurychlá smrt by takovým ubožákům přinesla jen vykoupení. Nevím totiž, dosud jsem nikdy neměl příležitost vyzkoušet účinky hojivých paprsků na rozklad mozkové tkáně. Jsem si jist, že nemoc zastaví, ale nevím, vrátí-li rozum. Je možné, že zůstanou trvalé následky, stav zblbnutí, zatemnění."

"Děti! Ach ano, jsou mezi nimi ubohé děti!" vydechla Marta.

Nyní už Farin věděl, že svou věc vyhrál.

"Ano, Marto, ubohé děti," rozechvíval strunu ženské něhy, "vrátím jim zdraví a život!"

Avšak Martino zasnění záhy pominulo a nastoupilo omluvitelné sobectví:

"Ale co já? Arnošte, ať jakkoli, zažiju muka obav a úzkosti! Copak nemohu s tebou? Bože milosrdný, nemohu? Ne pro nebezpečí. Toho se nelekám, naopak, jak ráda bych... Byla bych ti jen na obtíž. Ale co zde? Kdy se vrátíš? Téhož dne?" jektala přerývaně.

"Nevím ještě, jak dlouho... Nevím ani, kde ta leproserie je. Zeptám se primáře. Jsme na dnešní večer pozváni do jeho rodiny. To se mi dobře hodí. Ale Marto, neprozrad' můj úmysl. Nikdo nesmí vědět, kam jsem se vydal. Primář nejméně. Nemá ani tušení o mém přístroji, o jeho účelu. Je to vášnivý učenec a lékař. Chtěl by mě doprovázet, a to nemohu připustit. Sám se snadno uhájím, ale jeho bezpečnost, zdraví i život otce rodiny si nemohu vzít na svou odpovědnost."

"Ale jak mu vysvětlíš své odcestování?"

"Badatelskou exkurzí. Lehce uvěří. Ví, že jsem chemik, a v těchto horách je bohatství rud a chemických prvků. Nějaký týden mě oželíš."

"Týden!" zakvílela.

"Nu, uvidíme. To víš, miláčku, že se zbytečně nezdržím ani minutu," těšil ji, líbaje její zarosené oči.

* * *

Po večeři u primáře Goldaza, zatímco se Marta bavila s primářovou chotí a jeho roztomilými desítiletými dvojčaty Pedrem a Paolem, zmínil se Farin hostiteli o článku, který dnes četl.

"Ano," přikývl zasmušile Goldazo, "stará bolest. Zlá metla. Už přes padesát let je tomu, co lepra vypukla v sousední Paraguayi a postupně se rozšířila mezi indiánskými kmeny v Bolívii. Těžko říci, jak se dostala tato egyptská rána sem. Soudí se, a snad právem, že sem byla zavlečena transporty černých otroků z Afriky."

"Je odtud daleko do leproserie?" vyslovil Farin přímou otázku.

"Proč se tážete? Ó, nebojte se. Není sice daleko, asi sto kilometrů na jih, ale je tak izolována, že útěk z ní je nemocným naprosto nemožný."

"Nějaká nepřístupná propast?" soudil Farin podle své představy.

"Naopak, prašný ostrůvek uprostřed malebného jezera, obklopeného nebetyčnými štíty Kordiller. Zdánlivě rajský koutek s mírným, zdravým podnebím a křišťálovým vzduchem."

"Sto kilometrů jižně?"

"Ani ne zplna, měřeno vzdušnou čarou. Ale cesta se zdvojnásobí oklikami mezi horskými štíty. Těžko přístupné i pro dobrého koně. Ostatně ukážu vám to na mapě. Hledte, milý příteli! Přímou na jih vede z La Paz silnice, která se po čtyřech kilometrech rozděluje na vozové cesty. To je totiž úpatí první mořské hradby. Dál vede už jen stezka, která se, jak vidíte, vine jako had do hor. Zde je řeka Desaguadero, která napájí na jihu jezero Auttagas a na severu jezero Titicaca. Právě ve střední vzdálenosti mezi oběma leží na těžce řece menší jezero, jehož hluboká voda je přesycena solí. A uprostřed tohoto jezera je leproserie. Nyní pochopíte, že je naprosto nemožné odtud uprchnout, poněvadž než by nemocný doplaval ke břehu, sůl by rychle dokonala rozklad jeho šířaného těla. Kromě toho je jezero obklopeno na několik mil daleko solnou pouští, bez rostlinstva a pitné vody. Uprchlík by jen urychlil svá smrtelná muka. Zato ostrov je pravým rájem. Krásné a hluboké lesy s bohatým výběrem jedlých plodů, zvěře i ptactva. Hladem nemocní rozhodně netrpí. A také mají možnost obdělávat pole, neboť se jim občas přiveze dostatek osiva."

"Noviny píšou, že tábor už je přelidněn."

"Nesmíte věřit tomu, co píšou noviny. Jsem zdravotním vládním referentem a jsem dobře informován. Tam se dobře užívá ještě tisíce nových pacientů, kterým staří uvolní místo. Úmrtnost je tam značná, větší než přírůstky. Ale proč vás to tak zajímá?"

"Chci si zítra vyjet právě na jih."

"Koňmo?"

"Ovšem."

"Za jakým účelem?"

"Badatelským."

"Ach ano, jste chemik. Budete mít vděčnou cestu. Ale pak je dobře, že jsem vás informoval. Aspoň se budete moci vyhnout a nedáte se zlákat, abyste přeplul na ostrov, který je svůdný svou bujnou smaragdovou krásou."

"Jak bych se mohl odvážit s koněm do hluboké slané vody?"

"Nu, pro neinformovaného je příležitost, ačkoli by musel násilně odpoutat řetěz, který drží mohutný a prostorný prám u břehu jezera, na němž se občas na ostrov dopravují noví nemocní."

"Plachetní prám?"

"Nikoli, vodní šroub, jenže na ruční pohon pákou, důmyslně sestrojený. Kdy se vrátíte?"

"Doufám, že za týden, snad dřív."

"Půjčím vám koně. Oba se dobře vyznají v horách."

"Jste velmi laskav, doktore. Ale potřebuji jen jednoho pro sebe."

"A vaše paní...?"

"Neumí jezdit. Počká na mě v hotelu. Prosím jen o dovolení, aby denně směla navštívit vaši rodinu a potěšit se..."

"Ale, drahý příteli! Naopak vás prosím, aby vaše choť na tu dobu přijala pohostinství u nás! Také mé ženě bude veseleji."

Farin samozřejmě přijal s upřímnou radostí a povděkem tento návrh, provázený jásotem doni Blancy i jejích dvojčat.

Ráno Farin vyjel na koni, provázen mulou, obtíženou složeným stanem, zásobou pitné vody, konzerv a jinými předměty, které jsou v divočině a poušti cestovateli nezbytnou zálohou a zásobou.

* * *

Když doklusal na rozcestí silnice, ukázalo se, jak výbornou, ba nezbytnou pomůckou je mu podrobná mapa, kterou mu půjčil Goldazo. Bez ní by se byl nevyznal v síti vozových cest, které se před ním rozbíhaly jako široké meze a předěly mezi pšeničnými a bramborovými, kukuřičnými a tabákovými poli, lány rozmanité zeleniny a koření, rozsáhlými plochami bavlníku, kaučukovníků a chinovníků, jejichž bloky tvořily neprůhledná a neprůjezdná houští. Bez mapy by se byl motal v tomto labyrintu věčně.

A za bludištěm následovalo jiné, ještě povážlivější a obtížnější. Žíly vozových cest se změnily v úzké cévy, místy nebezpečně zarůstající bujícími trnovníky a potměšilými kaktusy, které už při slabém dotyku ochotně pouštěly své křehké, jehlovité ostny, jež se koni zabodávaly do nohou. Naštěstí si Farin včas povšiml tohoto nebezpečí, schopného zchromit soumary, jimž ovinul holeně obinadly.

Šťastnou náhodou bylo toto svízelné pásmo jen několik set metrů široké a končilo u skalní průrvy. Avšak ani ta nedávala příčinu k radostné úlevě. Dno, pokryté balvany a sypkou kamenitou drtí, stoupalo příkře vzhůru, místy se mu stavěly do cesty schody a kaskády, rozjizvené hlubokými trhlínami, takže zaváhal, má-li se odvážit dál, obává se, že si kůň zláme nohu. Jen vzpomínka na Goldazovo ujištění, že obě zvířata mají dobré zkušenosti v horských cestách, mu dodala odvahy. A skutečně bylo obdivuhodné, s jakou jistotou a dovedností stoupala vzhůru.

Zanedlouho se soutěska rozšířila v dlouhou, křivolakou roklí a svah ustal. Farin užasl nad divokou krásou, která se před ním otvírala. Zastavil koně.

Rovinaté dno bylo pokryto bujnou trávou, ve které se plazily plavuňovité orchideje s nevylicitelně pestrými květy, z nichž některé svými tvary budily tísnivý dojem obrovských pestrých pavouků a skvrnitých a žíhaných hadích hlav se široce rozšklebenými tlamkami, na jejichž okraji se bílé a sklovité průsvitné třásně nerozeznatelně podobaly zubům. Nehybný vzduch, stísněný kolmými, divoce rozbrázděnými stěnami, převážně tajemně zakrytými z rozsedlin vyrůstajícími stromy a křovím, byl prosycen mdlou, omamnou vůní.

Spousta zelených a pestře kroupenatých ještěrek rejčila a šplhala po lánách splývajících ze skalních stěn a vzduchem se kmitali drobní ptáčky, závodící svým křikem s bzucením a řčením krovek brouků a jemným šumotem obrovských motýlů, kteří se podobali poletujícím drahokamům.

Avšak tato krása záhy projevila záludnost: Farin brzy pocítil podivnou ospalost. Správně vystihl nebezpečí těžké vůně. Je nutné, aby se co nejrychleji odtud dostal. Sám se snadno ochrání: nasadí si plynovou masku. Ale odolají této omamně vůni koně? Zajisté, neboť touto roklí určitě projelo před ním už mnoho domorodců, kteří jsou zvyklí na takové vůně zdejší přírody - a zvířata tím víc. Chutě pobídl koně do klusu.

Asi po půlhodině se vzhled rokle změnil. Půda opět mímě stoupala a posléze vjel Farin do kaňonu, při ústí širokého asi padesát metrů a dosti přímého, aby viděl do dálky několika kilometrů, kde se kolmé stěny, okrově žluté a zajímavě navrstvené, asi jako známé pískovcové útvary v Coloradu, rozšiřovaly a jejich vrcholy pak splývaly se stále stoupajícím dnem, porostlým hustou trávou a mechem. Zde byl vzduch čistý a shora, od horských plání a daleko za nimi od nebetyčných, zledovatělých štítů Kordiller, k němu vanul příjemně svěží proud. Středem kaňonu se v ručejích, peřejích a kaskádách řítila bystřina, která však dole, několik kroků od něho vpravo, s hučivým vířením mizela kdesi v tajemném podzemí.

Podle jeho náramkových hodinek se blížilo k poledni. Nedaleko před ním byla skupina stromů, v jejichž stínu bude příjemný odpočinek.

Pobídl koně. Místo bylo skutečně velmi příhodné pro něho i pro běhouny, kteří odsedláni a zbaveni nákladu odběhli k bystřině, která zde tvořila mělkou zátoku.

A zatímco se napojení běhouni dali do pastvy, Farin poobědval a pak se položil na kyprý drn. Chvilku si odpočine. Libé ticho a chládek konejšily nervy... Škoda, že toto krásné místo nenašel na noc. Zde by byl velmi příjemný nocleh. Ale on musí dál. Nemůže přece ztratit celý půlden. Podle mapy urazil sotva čtvrtinu cesty. Do večera musí mít za sebou alespoň polovici. Každá chvilka je mu drahá, neboť na něj čeká v úzkostech Marta. Marta! Naděje a smysl jeho života!

* * *

Pojednou byl z tohoto poetického snění vyrušen hrozným objevem.

Hledě do husté spleti stromů nad sebou, spatřil mezi zelenými listy ohromnou černou hlavu s krátkými, štětinatými vlasy nad nízkým čelem, pár ďábelsky potměšilých očí, špičaté ušní boltce a rozcuchané licousy... Černé, chlupaté ruce s dlouhými, drápotivými prsty se vynořily o něco níž. A o něco dál druhá, podobná tvář..., nad ní dvě jiné vedle sebe... Pudově sáhl po pistoli. Ale jeho nepatrný pohyb stačil, aby přízraky zmizely po krátkém vyštěknutí, které zaznělo jako výstraha.

Rázem byl na nohou a vyběhl na volné prostranství. Co to bylo?

Vzpomněl si na divoké trpasličí kmeny v Kongu. Ale nesmysl! Nikdy neslyšel, že by v Kordillerách žili černí vousatí divoši. To je přece naprosto proti veškeré teorii.

"Opice!" vydechl úlevně, když se opět zvědavě vynořilo celé poprsí černého tvora. Vyplaší je. Zařval zplna hrdla.

A tu se koruny stromů rozznívaly a za ječivého štěkotu skákaly opice ze stromů na skálu a jako hlouček malých černých akrobatů se po výstupcích šplhaly vzhůru. Než zmizely v rozsedlinách a děrách, mohl seznat, že jejich tílka

jsou jen asi půl metru dlouhá, ale mají nepoměrně velikou hlavu, zvětšenou mohutnými licousy a dlouhými vousy pod bradou.

Zbytečně se polekal, ačkoli je třeba se mít na pozoru před těmito zvířaty, jejichž stádo by mu v noci mohlo způsobit nepříjemné překvapení. Opice jsou všetečné a známé zlodějky. Bude muset své zásoby řádně zabezpečit.

Dost si odpočinul, zvířata se už také napásla a napojila, pojedje dál.

Bez příhody doklusal na vrchol kaňonu, kde se mu otevřela širá step, pustá, vysušená sluncem, jehož žár málo mímila už dost vysoká poloha a pravidelný van suchého východního větru. Horský vzduch byl daleko průzračný, takže v dálce asi desítky kilometrů před sebou, jako pokračování mírně stoupající půdy, jasně viděl zelené pásma lesa. Podle mapy je tento les široký asi čtyři kilometry. Za ním pak je druhé horské bradlo, široké asi dvacet kilometrů, a pak už se půda začne svažovat ke korytu řeky Desaguadero. Toto druhé horské pásmo je podle mapy v polovici cesty. Zrychlil klus.

Avšak záhy zjistil, že čirý horský vzduch ho svedl k nesprávnému odhadu vzdálenosti pralesa. Klusal již několik hodin a les se přiblížil jen málo. Příčinou tohoto klamu byl také svah, což poznal teprve, když dospěl na rovinu. Tu konečně mohl bezpečněji odhadnout, že mu k lesu zbývají ještě asi čtyři kilometry, půl hodiny bystré jízdy.

Má co dělat, aby alespoň okraj dostihl před západem slunce, které se už chýlí k obzoru. Pak náhle nastane tma a nebude si moci vyhledat příhodné místo k noclehu a zejména nějaký pramen, kde by napojil žíznivá zvířata. Je na rovině; tedy jim neuškodí, budou-li chvíli cválat. Farin vyrazil vpřed.

Byl to šťastný nápad; dostal se k lesu, když slunce, už chvíli neviditelné, zlatilo štíty Kordiller. A právě když se ledové vrcholky zaskvěly v růžové záplavě, Farinovi se podařilo najít na okraji planinku, kterou jako by byl vlídný osud pro něj připravil. Byla to mělká propadlina, porostlá svěží trávou, okrouhlá asi sto metrů v průměru, uprostřed s tůňkou, jejíž močálovité okolí nabádalo sice k opatrnosti, ale obsah vody stačil i na okraji k napojení zvířat.

Farin odsedl koně a sňal náklad z mezka. Obě zvířata připoutal na dlouhé řemeny ke kmeni stromu, který stál výhodně na planince, asi dvacet metrů vzdálen od lesního houští, a několik kroků odtud postavil stan. Byl hotov, právě když kraj kolem něho ztemněl. Ve tmě bylo těžko hledat suché klestí na ohniště a také nebylo radno, neboť nebylo jisté, nejsou-li nablízku Indiáni, které by ohněm na sebe přilákal. A není také třeba; má s sebou petrolejový vaříč, na kterém si upeče roštěnku ze syrových zásob.

Po večeři poseděl chvíli před stanem, ale brzy byl nucen hledat úkryt v jeho plátěných útrobách a dobře utěsnit vyhlídková okénka, aby se uchránil před moskyty, kteří se vyrojili z močálu i z lesa.

Až na občasné skřeky nočních ptáků bylo dosud klidno. A Farin, unaven celodenní jízdou, se sedlem pod hlavou a zahalen do vlněné houně, záhy usnul.

KAPITOLA DVACÁTÁ PŘÍTEL JAGUÁR

Měl krásný sen. Je v divadelní lóži s Martou. Hraje se opera Faust a Markétka. Na ztemnělém jevišti zpívá ďábelský Mefisto pod Markétčíným oknem. Teď se směje. A zase zpívá. Basové tóny se střídají s vysokou koloraturou... Zase ten satanský smích.

"Chachacha - chá! Chychychy - chý!"

"I - ííí - chychy - chýýý!"

Divadelní lóže, jeviště, Mefisto i Marta - vše rázem zmizelo. Farin třesí oči do tmy... co je?

To řičí kůň!

A teď, co to? Jakési vzteklé vrčení, hluboké, dunivé. A nyní se ozval ječivý řev...

Farin se rázem vzpamatoval. Zvířata jsou ohrožena, snad už přepadena nějakou šelmou!

S elektrickou lucernou v levici a s pistolí v pravé ruce vyskočil ze stanu. Ani nepotřeboval lucernu. V přísvisu přibývajících měsíců hleděl na výjev, který byl v tomto okamžiku spíše směšný než hrozný:

Kůň i mula byli uvázaní na dlouhých řemenech a připoutáni ke kmeni stromu. Nyní se mula vzpínala na jednom konci, marně se snažíc přetřhnout řemen, a na druhém se stejnou snahou řádl opačným směrem hřebec, který nadto divoce bil zadními kopyty do vztekle se svíjejícího statného jaguára, jehož krk vězel ve smyčce řemene, napjatého jako struna. Byl by ovšem nesmysl, kdybychom řekli, že hřebec chytil jaguára do lasa; věc si lze vysvětlit čirou náhodou. Běhouni zvětřili plíživě se dravce a v děsu se dali v splašený rej. Šelma vyrazila a ve skoku nalétla hlavou a šíjí do náhodně utvořené smyčky, kterou hřebec skokem stranou utáhl a ve snaze dostat se co nejdál od smrtelného nebezpečí, svíral ji nyní tak, že jen pověstná tuhost udržela ve skrčené šelmě dosud život.

Ale bylo třeba neprodleně zasáhnout, neboť jaguár svými drápy a tlapami zuřivě rval a drásal řemen. Praskne-li řemen, uvolní koně a ten splašen odpádl do lesa, kde se stane obětí jiného dravce dříve, než ho Farin bude moci chytit, kdyby se to vůbec podařilo.

Několika skoky byl Arnošt u bestie, jejímž napolo visícím tělem prochvívalo už jen křečovitě chvění. Počká-li ještě chvíli, dokoná hřebec sám popravu.

Ale vtom vzkřičil ve Farinově hlavě nápad... Ano, tohle je výborná příležitost, jaká se už sotva kdy naskytne.

"Blizzarde!" zavolal na hřebce, "tak dost! Vzpamatuj se! Nic se ti už nestane. Vždyť jsi tu kočku nadobro uškrtil. Uklidni se," hovořil konejšivě.

Inteligentní hřebec přestal vyhazovat, ale napjatý řemen nepovolil. S kopyty zarytými do rozdupaného drnu Blizzard stál, chvěje se na celém těle. Funěl a chroptěl, neboť klíčka na krku mu zle stahovala hrdlo.

"Vidíš, blázne, málem by ses byl uškrtil také! Nu, uklidním tě."

Farin vytasil pistolí, nařídil páčku reostatu na nejnižší stupeň a namířiv na čelo hřebce, stiskl bílý knoflík. Fialový bod

zazářil na čele hřebce; už po několika vteřinách se projevil účinek. Blizzardovo chvění téměř rázem ustalo, napětí šije povolilo, kůň několikrát zhluboka vydechl a pak spokojeně zaržal.

"Vidíš, kamaráde," popleskal ho Farin po šíji, "couvni o krok. Tak. A teď se podíváme na tu kočku, je-li v ní ještě jiskra."

Stanul nad tělem šelmy, která bezvládně ležela na rozdrásaném drnu.

Nebyla mrtvá. Zelené, krví podlité oči potměšile mhouřaly a ostré drápy se zarývaly do drnu...

Napolo uškrcený a koňskými, našťěstí neokovanými kopyty zmlácený jaguár budil dojem, že poslední jiskra jeho devaterého života se zvolna rozhořívá, aby vznítila těch osm ostatních vyhaslých. Sípavý zvuk, podobný ostrému hadímu sykotu, se jaguárovi vydral z hrdla, když se oslnivý proud světla z Farinovy elektrické lucerny vbodl do jeho zřítelnic; přední tlapy zuřivě sekly do prázdna.

S vytasenou pistolí, s prstem na červené spoušti obcházel Farin dravce, který se marně snažil zvládnout nehybný zadek. Má-li přeraženou páteř, bude lépe skončit jeho smrtelnou trýzeň.

Šelma se vztyčila na přední tlapy a s hrůzou i vztekem nad svou bezmocností cenila strašné tesáky, chroptivě vrčíc. Avšak když si Farin posvítil na zadní nohy dravce, zpozoroval, že se také jejich drápy vytahují. Je to tedy jen chvilkové ochrnutí, které brzy pomine. Vnitřní orgány zraněny asi nejsou, neboť by šelma chrlila krev. A také její hlas se už čistí. Výborně! Zápas dopadl, jak si to Farin právě přál. Ale teď už nesmí s pokusem otálet.

Namířil pistoli na zadní část jaguárový lebky a, nařídív páčku reostatu na nejslabší výboj, stiskl červený knoflík. Dravec zaskučel a mdle sklonil hlavu. Farin přerušil proud. Vteřina stačila, aby zadní část mozku zmrtvěla.

Jaký byl účel této operace?

Mozek každého živočicha se dělí na mozek velký, který vyplňuje čelní část lebky, střední čili mezimozek a malý, jenž spočívá na zadní části spodiny lebeční dutiny. Všecky tyto části jsou nejdůležitějším ústředím čivstva, sídlem vědomí a vůle a přímo ovládají smyslové ústrojí, vůli podléhající svaly a žlázy hlavy, krku a části hrudníku, nepřímo pak ostatní tělo.

Farinův pokus nebyl zázrakem. Byl to chirurgický zákrok, jakási operace mozku spojená s fyzikální terapií, léčením pomocí vývojových paprsků. Po zmrtnění, vlastně jen zeslabení zadní části mozku, sídla a zdroje zlých pudů, změnil Farin operaci v léčbu: směle přistoupil těsně před jaguára a, namířiv pistoli na jeho čelo, stiskl bílý knoflík.

Po několika vteřinách se začal jevit účinek. Zvíře zvolna zvedalo skleslou hlavu a do jeho strnulých očí se zřejmě vracel život. Avšak jaký to rozdíl! Jakoby kouzlem měnil se dosavadní krvelačný výraz jaguáří masky v tvář pokojné kočky, která k němu vzhlížela klidně a zvědavě... V hrdle se rozkloktalo vlídné předení...

Farin přerušil proud a z lucerny vpustil jaguárovi do očí ostré světlo. Zornice se rázem stáhly do uzoučké šterbiny a z mžourajících víček zářila duhovka, nyní topasově žlutá. Předení sice ustalo, ale zvíře neprojevovalo úlek ani zlost.

Pracky ležely klidně s vtaženými drápy a z hrdla vyšel kňouravý zvuk jako prosba.

Odklonil lucernu a v přísvitě pozoroval účinek: jaguár úlevně vydechl a začal zase spokojeně příst.

Farin opatrně vztáhl ruku nad jaguárovu hlavu, která se pokorně sklonila.

Nyní se už nemusí bát. Odhodlaně položil dlaň šelmě na čelo. Zvíře se nepohnulo a nechalo se klidně hladit.

"Tak je to správné," chválil si Farin úspěch. "Vrátil jsem ti povahu, jakou jsi měl v biblickém ráji. Nyní ti ještě vrátím vládu do zchromeného těla, jen nemáš-li roztržitěnou páteř. Tu by mé paprsky těžko pomohly."

Chvilí trvalo, než se zkrocená šelma postavila na nohy, zpočátku vratce, ale záhy bylo vidět, že zbité a zemdlené nervy se rychle zotavují; zvíře protáhlo jednu zadní nohu, pak druhou, vykročilo a pak už zcela lehce a plynule obcházel svého krotitele, který s připravenou pistolí pozorně sledoval každý jeho pohyb. Ale Farinova poslední obava a nedůvěra se rozplynuly, když se jaguár před něj posadil.

Farin byl tímto výsledkem nadšen. Pochopitelně, neboť má nyní důkaz, že jeho přístrojem lze změnit vrozenou povahu živočišstva. Tohle není jen pochybné zkrocení. Je to základní přeměna ústředního čivstva. Je-li možné takto změnit krvelačnou šelmu v pokojného tvora, lze tím spíše vyhladit zločinnost v lidstvu.

Nekonečný, neobsažitelný jako vesmír zjevil se mu pravý úkol života. Bude tvůrcem nových lidí, géníů dobra...

Z tohoto velkolepého zasnění byl vyrušen divným pocitem na povrchu ruky. Ulekaně sebou trhl, ale hned se uklidnil, když seznal příčinu. Jaguár mu drsným jazykem ruku olízl.

A zároveň vnímal Farin změnu ve svém okolí. Obloha, která dosud nad ním visela jako černý, démanty posetý plášť, zjasněla v indigovou modř a démantové hvězdné roje zmatněly. Východní obzor, hluboko dole na otevřené straně lesního okraje, se kvapem světlil; ve výši přes indigový plášť jako by letěl bělavý šíp, za nímž se náhle nad zvlněnou křivkou obzoru v opalizujícím oparu vynořil rudý sluneční kotouč.

Jako na povel oživil prales ptačím zpěvem a křikem.

Snad vlivem mocných dojmů necítil Farin únavu z nedospané noci, naopak byl docela svěží. Vydá se na další cestu.

Dřív dospěje k cíli, splní svůj úkol a vrátí se k Martě.

Složil stan a kráčel se sedlem ke koni. Avšak hřebec se vzpínal a úzkostlivě řičel. Farin stanul.

"Tak co je s tebou, kocouře?" obrátil se na jaguára, který ho sledoval v patách. "Jdi! Jsi volný!"

Ale zvíře nejevilo ochotu poslechnout. Naštěstí však zůstalo stát, když Farin pokročil blíž ke koni; asi si vzpomnělo na svůj noční výprask a neodvažovalo se do blízkosti koňských kopyt.

Tak se Farinovi podařilo osedlat Blizzarda a naložit náklad na mulu.

Prales byl dost hustý, takže museli jet krokem. Také bylo třeba opatrnosti. Liány tu splývaly že stromů a často tvořily pro Farina i pro nohy koní nebezpečné smyčky. Přitom půda dost přikře stoupala. Bylo obdivuhodné, jak dovedně si zkušena zvířata mezi bujnou spleť trávy a záluďných plavin a bavin, pokrytou vrstvou mechu, uměla vyhledávat schůdné průchody.

Konečně prales zřídil a stráň se nahoře změnila v rovinu. Bežci se bez pobídky dali do klusu. Pojednou Blizzard zavětlil

široce, rozevřenými nozdrami, Zaržál a pak vyrazil do cvalu. Travnatá půda dostatečně tlumila dusot, aby Farin za sebou slyšel úzkostlivé říčení mezka, ženoucího se za ním. Farin se marně snažil uklidnit oře.

Čeho se bojí? Pochopil, když se ohlédl. Několik metrů za mulou se hnál jaguár. Ten zkrocený? Zajisté, neboť jaguár je sice krvelačná šelma, ale odvažuje se na skot jen v noci a na člověka jen, je-li donucena k obraně. Je to sice "americký tygr," ale jen podle jména. Má ohromnou sílu, ale k odvaze indického tygra má daleko.

Jak vidět, zkrocená šelma se rozhodla následovat svého pána. Zbavit se jí? Přece nebude tak krutý, aby její přichylnost odměnil smrtí. Zvířata si musí zvyknout. Nejdříve Blizzard. Mezek má slabou inteligenci a snadno se už poddá.

"Blizzarde, neblázni!" vykřikl ostře, vši silou přitáhnuv uzdu. "Stůj. Stůj!"

Rázný rozkaz a bolestivě utažení čelisti vzpamatovalo vyděšeného hřebce, takže se po několika skocích vzepjal a pak stanul jako socha, hryzaje uzdu a chvěje se na celém těle. Záhy k němu doběhla mula, již Farin připoutal k Blizzardovi.

Jaguár se zastavil v uctivé vzdálenosti a uřícen uleh klidně do trávy. Farin seskočil z koně a pevně svíraje uzdu volal:

"Pojď sem, macku! Nu, neboj se! Vždyť ti oba chlapci z tebe mají mnohem větší strach. Tak vidíš, musíte se spřátelit.

Ou! Stůj, Blizzarde! Nestydíš se? Tak moudré zvíře! Přece se nebudeš bát kocoura. Přestaň ječet, zbabělce. Hleď, jak se ta kočka ke mně tulí. Nu, vidíš. Přičichni si," přistrčil k jeho čenichu svou ruku, kterou hladil jaguárovo čelo.

Hřebec položil uši a divoce vycenil zuby. Ale Farin nepovolil. Mocným trhnutím uzdy donutil koně, aby svěsil hlavu.

"Budeš poslouchat nebo ne? Dýchej!" přitiskl mu dlaň na nozdry. Cítil, jak hřebec vzdorovitě tají dech, ale uřícen, dlouho nevydržel. Vsál jednou krátce, vzlykl a pohodil hlavou, chtěje se zbavit páchnoucího obkladu. Druhé vdechnutí už bylo snazší a po chvíli si Blizzard ulevil mocným kýchnutím.

"Vidíš, kamaráde," smál se Farin, "takový šnůpec je dobrý. Znamenitě uklidňuje, což? Už se nechvěješ. Pohleď na mezka, jak je klidný. Přece se nedáš zahanbit mezkem! Teď už snad můžeme klidně dál. Macka si nevšímej. Nic ti neudělá. Zpráskals ho v noci, málem bys ho utloukl. Hleď, jak se drží v uctivé vzdálenosti," poplácal oře po šíji a vyšvihl se do sedla.

Blizzard se zpočátku bouřil, ale záhy se dal do klusu. Jen občas zastříhal ušima, když se šelma přiblížila víc k jeho boku.

* * *

K večeru dospěl Farin za vrchol horského pásma. Před ním se rozložila širá proláklina pouště, která v zezlálé záplavě slunečních paprsků jiskřila jako nesmírná zvlněná plocha zlatého písku. Když se slunce dotklo obzoru, změnil se písek v čarokrásné kupy třpytných růžových drahokamů, které v prohlubních vrhaly temně fialové stíny. Solná poušť.

Luzný obraz zmizel se západem slunce a místo krásy se nyní šklebila tísnivě šedá pláň, doleva i doprava nedohledná, vpřed do dálky několika mil jako široký ztuhlý veletok kalných vod, z nichž na okraji čnělo několik kaktusů a zmrtvělé zbytky zdušeného rostlinstva.

Za tu krátkou chvíli tropického soumraku zahlédl ještě v dálce před sebou hedvábný třpyt jezera a smaragdově zelený přízrak ostrova - cíl své cesty.

Ale nemůže se odvážit do této pouště v noci. Koně jsou unaveni a potřebují odpočinek. A zejména vodu. Přenocuje v tomto krásném palmovém háji s úsměvnou tůňkou, ve které se krotce čvachtají divoké kachny a volavky, což je důkazem, že v tůni není krokodýl. Už téměř za tmy si postavil stan, zatímco se koně napájeli svorně s mackem. Vodní ptactvo se odklídilo k protějšmu břehu. Farin věděl, že jaguáři rádi loví vodní ptáky, a byl zvědavý na mackovu dovednost. Avšak k jeho údivu zkrocená šelma nejevila o kachny ani volavky zájem. Zato se chutě pustila do divokých banánů a do jakéhosi druhu melounů, jichž byl na břehu nadbytek. Co to má znamenat? Nikdy neslyšel, že by si jaguár liboval v rostlinné potravě. Snad je unaven dlouhou cestou a nechce se mu lovit. Anebo - ale to zní nevěrohodně - zanikl jeho dravčí lovecký pud? To by byl další, velmi důležitý poznatek. Ráno to vypátrá. Nyní je macek nasycen a spokojeně se stočil před stanem.

Farin si upekl večeři, nanosiv suchého rákosí a klestí, neboť s petrolejem ve vařiči bylo nutno šetřit pro příští noclehy v místech, kde nebude tak bezpečno jako zde, jak se aspoň domníval. A pak vlezl do stanu a záhy klidně usnul.

* * *

Probudil ho zvláštní pocit, jakási nevysvětlitelná výstraha, i podvědomé tušení hrozícího nebezpečí.

Zdálo se mu, že zaslechl jemný zvuk, jako by nějaký velký hmyz nebo brouk narazil zvenčí na stanové plátno. Chvilí i naslouchal, ale venku bylo mrtvé ticho. Ale pojednou slyšel totéž prudké klepnutí, ostrý a krátký zvuk, jako když bodne nožem do napjatého plátna. Že by snad macek sekl drápem do stanu? Sáhl po pistoli a lucerničce. Ale vtom se prasknutí opakovalo ještě silněji a zároveň ucítil, že cosi malého dopadlo na houni, do které byl zabalen. Rozsvítil. Kužel světla mu objevil v bočním stanovém plátnu protknutý kousek tenkého dřívka nebo snad kosti, jehož ostrý hrot byl karmínově zbarven. O něco výše tkvěl druhý a stranou ještě jeden. Co je to? Nožka nebo tílko nějakého hmyzu? Není možné, aby hmyz prorazil tak tuhé stanové plátno. Spíše to vyhlíží jako dlouhý dráp mravenečníka.

Ale ani to není možné, poněvadž mravenečnickovo těžké tělo by bylo na plátně znát a ostny jsou poměrně daleko od sebe a jsou rovné, ne zahnuté.

Opatrně se dotkl záhadného předmětu rozsvícenou lucerničkou. A vtom se ozvalo syčivé "fff-t", prudký náraz na plátno, trhavé lupnutí; nový ostěn prorazil stanový obal, odrázil se od skleněné plošky světelného reflektoru, prolétl těsně kolem Farinovy tváře a utkvěl v plátně na protější straně.

"Šíp!" vydechl Farin, svitě si na asi dvacet centimetrů dlouhý trn, zakončený rozeklanými, ostrými hranami.

A ty obarvené hroty, ostré jako jehla...

Mrazivá vlna mu sjela po páteři při vzpomínce na proslulé jedovaté šípky, které divoši v jihoamerických pralesích dovedně vyfukují z bambusových rour...

Chňapl po přikrývce, aby mohl vstát. A vykřikl víc děse než bolesti, když pocítil bodnutí v masitém břišku pod palcem, kde vězel pod kůží karmínový jehlovitý hrot, sice ne hluboko, jen několik milimetrů. Ale i tato injekce podobná zubu kobry stačí, aby v několika minutách... Paprsky! Vypálí ránu! Na uhel spálí okolí. Vytrhl hrot z dlaně. Ale vtom se

před stanem rozlehl vítězný ryk divochů, kteří zaslechli jeho výkřik a domnívali se, že oběť byla zasažena šípem. Všecka tato hrůza se udála téměř v jediném okamžiku. V této smrti napadla Farina jen jediná myšlenka: drazé prodat svůj život! Vyskočil s prstem na červené spoušti pistole, když se náhle rozlehl zuřivý řev jaguára, zděšený křik divochů, tlumený pád a krátký bolestný skřek.

Po těchto několika vteřinách zmateného děsu se rozhostilo mrtvé ticho, v němž se Farin rychle vzpamatoval; duchapřítomně seřídil páčku reostatu na potřebné napětí, namířil hlaveň pistole na poraněné místo a zaťav zuby, odhodlaně stiskl spoušť. Stačil okamžik, aby otrávené místo bylo hladce vykrojeno jakoby rozžhaveným nožikem. Ani kapka krve nevytryskla z rány a operace byla téměř bezbolestná. Hojivé paprsky pak se zázračnou rychlostí zacelily ránu, takže zbyla jen nepatrná prohlubeň.

Nyní Farin klidně vyšel ze stanu. Ostré světlo jeho lucerny mu odhalilo příšerný obraz.

Jaguár seděl klidně před stanem a jen ocas mu šlehal rozčileně kolem boků. A opodál leželo tělo, rozdrásané do beztvárné směsi masa, kostí a krve. Nelze říct, že by byl jaguár hájil svého pána; spíše se zvíře rozdivočelo řevem divochů a snad právě tento útočník v čiré tmě narazil na šelmu, která se na něho ve zlosti a strachu vrhla.

Na spánek nebylo samozřejmě ani pomyšlení. Ne snad pro nebezpečí nového útoku - Farin znal hrůzu a strach divochů před jaguáry - ale pro jeho rozčilení a děs z jedu. Odpor a hnus, který v jeho mysli zbyl po mukách dlouhé nemoci z otráveného doušku Haigova vína, způsobil, že za nic na světě by nebyl vkročil do stanu, který se mu zdál prošípaný strašlivými jedovatými šípkami, brlohem jedovatých štírů, pavouků, hadů a vši možné havěti. Bezpečně věděl, že zákeřní útočníci uprchli daleko a venku že je mnohem bezpečněji než ve stanu, kde kdoví kolik jedovatých ostnů se skrývá na jeho loži a v houni, aby se mu při sebemenším pohybu zabodly do těla. Proto usedl před stanem a macek se mu oddaně schoulil k nohám. Svit hvězdných rojů na obloze dával dostatečně tušit siluety opodál klidně odpočívajících běhounů.

Ticho tropické noci bylo jen občas rušeno vzdáleným vytím kojotů a diskantovým štěkotem lesních psů, nevelkých dravců, kteří jsou specialitou jihoamerických lesů a spojují v sobě vlastnosti psa a kuny.

Velký netopýr se jako černá kavka neslyšně zatřepetal nad ním a pak chvíli vytrvale kroužil nad zvířaty, která jevila podivný nepokoj. A pojednou se snesl kolmo dolů. V odlesku hvězdného pozadí mohl Farin dobře pozorovat rychlé kmity jeho křídel těsně nad šíjí muly, která jako by strnula. Farin správně uhodl, že je to upír, hojný zejména v těchto krajích, který s oblibou saje za noci krev z žil skotu, zvláště mezků, kteří se ve své vrozené netečnosti dají uchlácholit příjemným stejnoměrným vánkem křídel snadněji než nedůtklivý kuň. Věděl také, že pověst o nebezpečí tohoto krvežíznivce je silně přehnaná, a proto zůstal klidný.

Avšak puzen zvědavostí, plížil se obezřele blíž, aby mohl cizopasníka pozorovat při jeho hodech. Ale jeho opatrnost se ukázala zbytečná. Upír se nedal rušit. Přisát k boku mezkovy šíje téměř za jeho uchem rychle mával křídly, a mula, omámená příjemným vánkem, stála nehybně jako socha.

Farin pozoroval krvežíznivého letouna, až ho napadla myšlenka. Pozorně obešel mulu a z druhé strany její šíje bleskurychle chňapl po rozkmitaném křídle. Podařilo se mu to. Žiznivé zvířátko pustilo svůj napájecí zdroj a ulekaně pískajíc, zarylo své zoubky do Farinovy ruky.

Nebylo to sice příjemné, ale Farin nepovolil. Když se mu stisknutím hrdla pak podařilo přinutit upíra k povolení čelistí, viděl, jak mocnými, šavlovitými tesáky je ozbrojena tato maličká tlamička a jak je rozplesklý nosík přizpůsoben, aby nepekážel náležitěmu přilnutí a dostatečnému vniknutí vyvstalého chrupu pod kůži.

A druhý nápad vzklíčil ve Farinově hlavě. Vyzkoušet na tomto tvorů účinek šípového jedu. Vzápětí se sice ozvala výčitka, ale hned nato: lékaři, zejména bakteriologové, užívají také králíků, morčat a jiných zvířat, nevinnějších než tento noční zákeřník, jehož kousnutí menším zvířátkům působí nebezpečné krváčení, záněty a nezřídka smrt.

Na rozdíl od obyčejných netopýrů je upír spíše škodná, neboť jen z velkého hladu schlamstne nějaký ten hmyz.

Farin opatrně vytáhl ze stanového plátna šíp a zcela mírně, jen asi milimetr, vbodl obarvený hrot do letounova těla.

Neuplynula ani minuta, když vzpírající se tělo náhle znehybňelo. Mrtvě leželo na dlani, naprosto necitelné ke každému dotyku. Také široce rozevřené čelisti strnuly v úplném ochrnutí. Jen černá očka zřetelně vnímala ostré světlo lucerny a hrud' se chvěla rychlým dechem.

Dlouho pozoroval Farin svou oběť, jejíž stav se nezměnil, ani když už svítalo. Nabyl jistoty, že tento účinek je konečný a trvalý. Úplné ochrnutí tělesné tkáně i nervů, ale mozek zůstal nedotčen.

Hle, co mu hrozilo! Byl by živou mrtvolou, která by v nejlepším případě zůstala zde, až by se smrt smilovala a vysvobodila duši z pout mrtvého těla. Spíš by však bezmocně přihlížel, jak mu divoši odřezávají úd po údu a opékají na rožni... O jejich lidojedství neměl příčinu pochybovat.

Marta by se nikdy nedověděla o jeho hrozném skonu. Otrásl se hrůzou při této vzpomínce.

Nyní už bylo zbytečné týrat předmět badatelské zvědavosti. Položil netopýra na zem a stisknutím červené spouště na pistolí rázem ukončil zbytek jeho života.

* * *

Cesta solnou pouští mu připadala jako očištěc, pouť bezútěšným podsvětím, jak ji líčí starořecké bájesloví. Ani stopy života nebylo na zemi ani ve vzduchu. Ani zdání po zvířatech, plazech, hmyzu. Ba i to ptactvo se vyhýbalo, jako by se neodvažovalo přeletět tento široký solný pruh. A také sporá vegetace záhy docela vymizela. Jen duny a přesypy, lákavě třpytné jako bezedné kupy a valy lesklých a opalizujících drahokamů, chřestily a zvonily pod kopyty koní, tříštíce se v jenné, ve žhavých paprscích slunce duhově hrající obláčky, které většinou klesaly zpátky. Ale část se přece vznášela vzhůru a bolestivě dráždila nosní i oční sliznice. Stále prudčeji cítil Farin v ústech odporně slanou příchut', která pozvolna vnikala do hrdla a do průdušek, ztěžovala dech a páčila v plicích.

Plynová maska, kterou si nasadil, mu sice ulevila, ale trpěl tím více vedrem a dusnem. Běhouni trpěli neméně, jak bylo vidět, podle jejich kašlání a sténavého dechu. Jedinou pomocí by bylo, kdyby mohl jet cvalet, ale na to nebylo ani

pomyšlení, poněvadž syká půda, do níž se jejich nohy hluboko bořily, dovolovala pouze jízdu krokem.

Tak plynula cesta v trýzni, jako by jim spoutal nohy a bičem poháněl vpřed. Také se ukázalo, že poušť je značně širší, než udávala mapa. Je možné, že se šířka měnila přesypem dun při větrných bouřích, které zde nepochybně byly časté. K tomuto nápadu se jako další článek trýznivého řetězu připojila otázka: Jak by bylo, kdyby ho zde překvapila taková bouře, suchý víchř podobný sámumu, jaký řádí na Sahaře, kde pod písečnými závěji na věky zmizí beze stopy celé karavany? A čím je písek proti těmto bezdným vrstvám širavé soli? Hrůzná myšlenka dala Farinovi podnět, že zastavil běhouny a pátravě se zahleděl na obzor. Stál právě na vrcholku duny a mohl tedy vidět dost daleko.

Všude stejný vzhled, podobný ztuhlým vlnám rozbouřeného moře, nad nimž se klenulo blankytné nebe bez mráček a nejmenší stopy par. Vysoká obloha, vyprahlá, žiznivě toužící po vláze jako ta solná poušť pod ní.

Vzhlédl ke slunci, které dosud nebylo příliš vysoko nad obzorem, ale přece dost, aby jeho kotouč nezářil tak podivně oranžově, jak jej viděl nyní. Do jeho mozku zaťala spára obava. Napadlo ho, co několikrát četl v knihách o Sahaře, kde takové zbarvení slunce je vždy předzvěstí sámumu...

Snad je to zde optický úkaz, vyvolaný zvířením jemného solného prachu, v jehož drobových krystalech se sluneční paprsky lámou. Ale je tomu tak? Není to skutečně táž předzvěst vichřice, tornáda, které sem letí z dalekých východních paraguayských nížin? Nebylo by moudré se vrátit? V lesním houští by se mohl ukrýt a bezpečně by přečkal příval, který nepotrvá dlouho.

Avšak vysoké skupiny a pásma dun za ním zakryly rozhled, takže nemohl ani přibližně odhadnout, jak daleko už vnikl do pouště. Cesta zpátky by byla i tak namáhavá a musel by znovu prožít trýzeň, kterou nyní má už za sebou.

Vpředu se asi spásný břeh jezera dost přiblížil. Bude tedy lépe pokračovat v cestě. Podivné. Za tu chvíli, co stojí, se už mohl zvířený solný prach kolem něho usadit. Jsou to přece solné krystalky, něco zcela jiného než obyčejný prach z vysušeného bláta a bahna. Teď už také vidí, že obláčky skutečně klesly. A přesto slunce nezměnilo podivnou barvu, naopak, zoranžovělo ještě víc. A nyní, jako by přes ně táhl okrově žlutý závoj... Ano, stále jasněji se rýsuje hrana jeho kotouče. Okrová žlut! Písek na Sahaře i v jiných pouštích má takovou barvu.

"Proboha!" vykřikl Farin, vytřeštěně hledě na žlutý útvar, který se kvapně vynořoval nad východní obzor; byla to jakási rozplizlá polokoule, která se ůžila a protahovala v sloup; ohromný kyj, jenž se svou palicí zvedal k slunci a úzký konec splýval s obzorem... Nebylo již pochyby: tornádo letí! Zhubná větrná smršť, která obrovskou silou rozmetá vše, co je jí v cestě, hravě vyrve staleté stromy i s kořeny, lehce si koulí s centovými balvany, ničí a drtí kamenné i cihlové domy, zvedá do závratné výše sruby a chaty, krovy a střechy, dobytek, zvěř i lidi a všecko tuto směs odnáší na míle daleko, aby ji pak, když její strašná síla ochabne, rázem pustila ze spárů...

Farinovy oči zoufale zatékaly po spáse, po útulku.

"Marné!" hlesl, vida všude jen mrtvé duny, namnoze s převislými hřbety, na něž stačil jen poněkud silnější vítr, aby se sesuly a jako lavina pohřbily pod svou tíží, co by za nimi hledalo záchytné.

A není také sám. Jsou tu koně, kteří potřebují větší a hlubší místo. Kdyby i on vyvázl, zahynou-li koně, je neodvratně odsouzen k nejmučivější smrti.

Úzkostný ryk jaguára ho vyrušil z myšlenek. Šelma jistě už prožila podobný stav blížícího se tornáda, jehož oblasti, která nemívá příliš veliký okruh, se dosud vždy pudově vyhnula včasným útekem. Ale nyní to už nebyla divoká šelma, nýbrž tvor, jehož člověk oloupil o samostatnost vůle a změnil v otroka. Skučíc, vzhlíželo k němu zvíře bezradně, s nemo, ale tím výmluvnější prosbou o záchranu. Také koně začali jevit neklid,

Odpovědnost za osud těchto nevinných, oddaných zvířat zvýšila Farinovu trýzeň. Ale kam, proboha, kam? Kde se ukrýt? Slabá jiskra naděje, že tornádo odbočí, zhasla, když nyní zmizelo slunce za hustým, žlutým mrakem, který zhnědl. Z jeho okrajů, jako dlouhící se větve nesmírné smuteční vrby, splývaly cáry, promíšené temnými, většími i menšími body a hranatými i tyčkovitými útvary, které se řítily k zemi. Jako při výbuchu sopky odstředivou silou vymršťovala ze sebe příšerná hlavice vyrvané a unášené předměty.

Děsivost a živelná síla přízraku rostla každým okamžikem. Nyní už Farin slyšel kvapem vzrůstající dunivý rachot, vytí a svist...

Není vyhnutí! Rozpoutaný běs letěl přímo k němu!

V nejvyšším zoufalství šlehlo Farinovi hlavou:

Pistole!

Nařídí-li reostat na nejvyšší napětí a stiskne červený knoflík, dosáhne výboje, který rozbíjí atomy. Taková síla zruší a zničí nejen každou hmotu, ale přeruší, přefízne celistvost i živelné síly tam, kam dopadnou paprsky. Proč by nemohl zničit tento strašlivý sloup? Přetne-li jeho výšku, zničí hlavní sílu. A rozbije-li křížem krádem atomy v letícím živlu, roztříští jeho celek a ničivá moc se rázem rozpadne a rozletí jako vybuchlý granát.

Sama příroda mu dává možnost uplatnit pokus v boji člověka proti rozběsněnému živlu. A nevidí jinou možnost záchrany...

Hrůzná zkáza vzrostla nad obzor až kamsi do stratosféry, když Farin stiskl červenou spoušť.

Účinek byl příšerný.

Na úpatí obrovského kyje, kam dopadly ničivé paprsky, vzplanul na hraně oslnivě fialový kotouč, a jak Farin řídil vodorovně hlaveň pistole, měnil se kotouč v čáru, která pozvolna řezala celou šířku živelného sloupu. A nežli dospěla k druhému okraji, změnil se obrovský útvar nad ní v kolotající mrak, jenž se v divokém zmatku koulel a tříštil, v chuchvalcích srážel a v cárech rozplýval... a krupobití trosek se z něho řítilo k zemi.

Mezi mrakem a balvanem, který měl vzhled ohromného pařezu, z jehož přeřiznuté plochy se řinula fialově svítící míza, se kvapem rozšiřovala mezera, v jejíchž hranách vířivě a divě kolotaly kotouče a pruhy, oslnivě fialové, avšak rychle žloutnoucí, růžovějící a rudnoucí jako roztavený kov.

A tento příšerný povrch pařezu se vlnil a kypěl, ale bezmocně klesal dolů, sotva se jeho vlny dotkly prostoru, kde bylo

nyní absolutní nic. Přesto "strašidelný pařez" letěl s nezmenšenou rychlostí dál, nezadržitelně blíž. Z obou jeho stran vyšlehly proudy, s úžasnou rychlostí se dloužily jako nesmírná chapadla. Rozběsněný živel chrлил nyní svou zhuštěnou ničivou silou při zemi, a že nemohl vzhůru, šířil se do stran.

Farin zaúpěl děsem, neboť dosavadní výsledek jeho boje s živlem ukazoval zhoršení. Uchvácen zoufalstvím, mával proti smřšti křížem krážem, kolmo, šikmo, vodorovně dole těsně při horizontu... Fialové i rudé čáry a křivky se rozkmitaly jako uzel blesků, označující působnost paprsků. Zesilující se hukot a vytí smřště bylo přehlušováno hřměním a rachotem blesků, které řezaly a krájely letící běs. Vzduch čpěl ozónem...

Avšak nyní se jevil účinek.

Jakoby roztržštěn dynamitem, rozlétl se náhle mohutný pahýl ve zlomku vteřiny paprskovitě až kamsi do stratosféry. A jako chroptivý poslední vzdech umírajícího obra letěl ve výši svištivý jev roztržštěné smřště a skomíravě zanikl v dálce. Jen nejspodnější zbytky rozmetaného děsu místy udeřily do solných dun a v těch místech vyrazily vějířovité výtrysky, jako by se tam byla zaryla dělová koule.

Zakrátko však ustalo i toto vzdušné bombardování a krajem se opět rozhostilo mrtvé ticho.

Farin si setřel z čela i tváří stružky potu a zasunul pistoli do pouzdra.

Jaká nezměrná, nesmírná síla a moc je v této nepatrné zbrani! Tvořivá i ničivá, ovládající přírodu, podmaňující živly.

* * *

Koně byli se silami v koncích, když Farin konečně dospěl ke břehu jezera. A zvířata žalostně zaržála, když už první doušek jezerní vody zmařil jejich naděje na osvěžení. Neboť voda byla slaná.

Naštěstí našel Farin brzy prám, připoutaný silným řetězem ke kůlu. Neotáleje, přeřízl pomocí paprsků železný článek řetězu a se svou zvířecí družinou vstoupil na plavidlo. Důmyslně sestrojená páka uvedla do pohybu dva vodní šrouby a prám se zvolna vzdaloval od břehu.

Asi za hodinu přistál na mělké písčíně na konci malého zálivu. První stanul na souši mocným skokem macek a za ním chutě vyskočili koně, rozšířenými nozdrami sajíce vonný vzduch, zejména vůni sladké vody, dosud sice neviditelné, ale jejich čichu do dálky známé.

Sotva se Farin vyšvihl do sedla, vyrazil Blizzard s krkem vypjatým vpřed do trysku a žárlivě se snažil předstihnout pádícího macka.

Goldazo měl pravdu; ostrov byl skutečným rájem. Palmové háje a keře citroníků a oranžovníků, bloky chlebovníků a kaučukových stromů se střídaly s divokými banány, melouny a ananasy a s plochami porostlými bujnou cukrovou třtinou. Byly zde zastoupeny snad všechny druhy tropického ovoce a plodů. Kam oko dohlédlo, hýřil kraj smaragdovou zelení, protkanou jásavými barvami květů, nad nimiž se kmitaly roje kolibříků a po liánách a v korunách stromů šplhali papoušci a rozmanití ptáčci, jejichž křikem a zpěvem se chvěl vonný vzduch.

Záhy dospěli do kotliny, z níž se vlídně usmívalo jezírko. Jeho křišťálově čistá hladina byla téměř celá pokryta obrovskými listy viktorie královské, mezi nimiž se vypínaly nad hladinu divukrásné květy, podobné ohromným růžovým slunečnicím.

Svorně s Farinem hasila zvířata žízeň. A pak, zbavena nákladu, chutě se dala do pastvy.

Slunce mělo ještě daleko k západu, ale Farin se rozhodl, že zde přenocuje. Dvě noci se už rádně nevyspal a také znavené nervy se důtklivě hlásily o odpočinek.

V příhodném klínu kvetoucího křoví postavil stan a nasytiv se ohřátou konzervou, usnul, sotva uleh.

KAPITOLA DVACÁTÁ PRVNÍ VÚDOLÍ SMRTI

Noc uplynula klidně.

Probudil se za úsvitu a znamenitě osvěžen vyšel ze stanu. Koně se klidně pásli. Macek si labužnický pochutnával na velikém cukrovém melounu a nejevil nejmenšího zájmu o lamy, které se napájely a pásly na protějším břehu jezírka.

Avšak nepohrdl masitou konzervou, když mu ji Farin vyklopil na banánový list, z něhož macek vylízal omáčku s takovou chutí, že svým drsným jazykem rozdrásal bylinný příbor na čáry, které pak slupl jako salát.

Po chvíli vyjel Farin dál do nitra ostrova, kde musí být leproserie. Dosud nespátl lidskou bytost, což potvrzovalo Goldazova slova, že ostrov má daleko k přelidnění, o němž psaly noviny.

Půda mírně stoupala a husté palmové háje a lesy jen chvílemi skýtalý výhled do kopcovitého kraje, jehož temena se podobala malému horstvu.

Asi čtvrt hodiny jel krokem, když se náhle před ním rozevřela obdélníková propadlina, rozsáhlá rokle, naprosto nepřístupná, neboť byla obehnaná kolmými vápencovými srázy, asi deset metrů hlubokými, celistvými, bez nejmenších výstupků a rozsedlin, a tak hladkými, jako uhlazená cementová zeď.

Farin seskočil z koně a přiblížil se k okraji. Ze dna rokle se naň vábivě usmívala přírodní rajská krása rozkošných palmových hájků, tuňky lemované vysokým rákosím a bambusem a oživené hojným vodním ptactvem; na louce porostlé bujnou, svěže zelenou trávou se pásly rodinky vikuní, amerických lam a stádo velkých lam guanako.

Kromě této vlídné přírody bylo vidět pravidelné plochy polí.

Ale všecka tato idylická krása se rázem rozplynula a změnila v hrůzu, když Farin triedrem spatřil hluboký a několik metrů široký vodní příkop, vinoucí se nepřerušeně kolem skalních stěn rokle, které do něho spadaly; a také druhý břeh byl strmý a hladký, dobré dva metry vysoký, takže znemožňoval aligátorům, jimiž se příkop hemžil, rozlézt se po rokli.

Tito ještěři však zároveň byli spolehlivými hlídači a vězňateli internovaných.

Věřu, nebylo nejmenší naděje na únik z této propasti!

Ale jak byli nemocní dopraveni dolů? Viděl jich několik pracovat na polích, jiní se namáhavě plížili před srubem.

Dosud ho nespátřili, neboť oba koně stáli dál od srázu a on se zvědavým mackem byli zastíněni trsem hustého křoví. V rokli bylo mrtvé ticho. Nezasvěcený pozorovatel by nikdy netušil, že tato idyla je ve skutečnosti otevřený hrob, žalář živých mrtvol, vyvrženců.

Triedr prokázal Farinovi výbornou službu, neboť pátraje po obvodu, rozluštil otázku vchodu. Asi sto kroků vpravo se šikmo nad sráz vykláněla statná palma a kolem jejího pně bylo ovinuto silné lano.

Uchopil koně za uzdu a za chvíli stanul u palmy, u které ležel dlouhý, do klubka svinutý provazový žebřík.

Farin poklekl a vyklonil se nad sráz. A tu spatřil dole dřevěný můstek, jehož druhý konec byl nyní zvednut vzhůru a ocelovým lanem připoután nahoře ke kmeni palmy. Jednoduché, ale důmyslné zařízení.

Stačilo vysunout smyčku z háku na železné obruči, která ovíjela peň, a můstek překlenul příkop.

Farin odsedlal koně a složil náklad z muly. Aby se zvířata daleko nezaběhla, připoutal je na dlouhé laso k palmě. Budou zde mít dost pastvy a také vody v prameni, který vyvěral několik kroků níž zpod balvanu a zurčivě běžel ze stráně.

Ostatně se dlouho nezdrží. Je ještě daleko do poledne a do večera bude hotov. Nemusí se bát, že bude při sešplhávání spatřen, poněvadž koruny vysokých palm zde tvoří hustou clonu. Spuštěný provazový žebřík dosahoval právě k můstku. Neotáleje, sesmekl se Farin ze srázu a sestupoval do hloubky. Nad sebou spatřil mackovu hlavu na vypjatém krku a slyšel jeho tlumené tesklivé zavytí.

"Ticho, macku! Brzy se vrátím," konejšil zvíře, které však nechápalo. Naopak, vyrazilo z hrdla tak silný řev, že jej ozvěna v rokli zmnohonásobila.

Následek tohoto náhlého přerušení ticha se projevil v nejbližší chvilce. Rokle se rozhlaholila zděšeným jekotem žen a bojovným křikem mužů, z nichž mnozí, kterým zdravé údy dovolovaly, běželi k místu vedení pudem zkušených divochů, domnívajících se, že se jaguár zřítíl ze skály a nyní se mezi palmami bezmocně svíjí.

Mávající oštěpy a kyji, hnali se lesíkem, až strnule stanuli několik kroků od spuštěného můstku, na němž místo nenáviděné šelmy, lupiče jejich bývalých stád, stál ještě nenáviděnější tvor: běloch, jeden z těch prokletých bílých mužů, kteří je oloupili o svobodu, o širé, nekonečné pampy a lesy, kde se proháněli, lovíce zvěř mezi květinami.

Úžas divochů byl tak mocný, že stáli jako sochy. V překvapení jako by i vzduch ztuhl a v hrozném tichu nebylo slyšet ani dech. Farinovi nebylo zatěžko vystihnout, jaké myšlenky víří v hlavách těchto primitivních lidí, jejichž vrozená krutost byla nyní bičována dravčí touhou po pomstě. Plně si byl vědom nebezpečí, v němž se octl. Stačilo sice, aby stiskl červenou spoušť, a rázem by skosil celý zástup jako zralé žitné klasy. Ale k tomu nesmí dojít. Nepřišel přece, aby se dopustil hromadné vraždy.

A také není jisté, zda by ho některý z těch oštěpů nebo šípů neproklál. Musí se vystříhat, aby se dotkl pistole. Všecky tyto myšlenky prolétly Farinovým mozkiem jako střely. Pochopil, že musí využít jejich ohromení. Mluvit. Říci jim... ale porozumí mu? Umí aspoň někdo z nich anglicky nebo španělsky? Zkusí to se španělštinou, ta je zde známější.

"Přicházím jako přítel," začal a odmlčel se, pátraje v jejich tvářích po účinku, "rozumí mně moji bratři?" zeptal se přímo.

Výraz v několika obličejích mu prozradil porozumění.

"Nejsem z těch," pokračoval klidněji, "kteří vás sem dopravili. Naopak, přišel jsem, abych vám vrátil svobodu."

Dav se vzrušeně zavlnil.

"Ať tedy bílý muž ustoupí z lávky!" ozvala se ze zástupu výzva.

Farin dosti četl a slyšel o tom, že Indiáni mají úctu před odvahou. Hrdě se vypjal:

"Kdo to žádá?" třeskla jeho otázka jako výstřel.

Předstoupil malý rudoch, na jehož mohutné hrudi kreslila zhoubná lepra bělavou mapu.

"Já, Orlí Spár!"

Farin se pohrdlivě ušklíbl:

"Můj mladý rudý přítel má snad spáry orla, ale myšlenky jako mouchy," řekl klidně a pokračoval: "Orlí Spár je mlád, to ho omlouvá."

"Jsem pohlavár!"

"Odkdy?"

"Už tolikrát vyšlo slunce nad hrobem mého otce," zvedl rudoch ruku s rozevřenými prsty.

"A tolikrát také zapadne, aby naposled svítilo na tvou pohlavárskou slávu, neboť spár smrti až příliš zřetelně zanechal své bílé stopy na tvých prsou. Myslíš jen na sebe. Chceš odtud uprchnout. Smrti však neutečeš."

Jako na zavanou se rozlehl opět řev jaguára. Všecky hlavy se zvedly vzhůru.

"Ano," ukazoval Farin, "tam je! Čeká na tebe a na každého, kdo by zbaběle chtěl prchnout odtud, aniž by byl dříve uzdraven, očištěn od své hrozně nemoci. A proto jsem přišel, rudí bratři. Velký Duch dal mně moc, která vás uzdraví. Všecky. I vaše ženy a děti. Vraťte se ke srubům, oznamte můj příchod. Všichni obyvatelé ať se shromáždí na planině. Přijdu za vámi."

Farmova řeč měla žádoucí výsledek. Farin se spokojeným úsměvem hleděl, jak zástup poslušně běží hájem a už z dálky svolává nemocné.

Navlékl si gumové rukavice a na hlavu ochrannou masku. Toto opatření sice dokonale chránilo jeho tělo před jakýmkoli možným stykem s nemocnými, ale mělo také nevýhody: bude-li chtít mluvit, bude muset otevřít příklop před ústy. Ještě větší obtíž je však v tom, že pod maskou neslyší. Bude muset nahradit sluch očima.

Sotva vnikl jen několik kroků do háje, vzkřikla mu v duši výstraha: "Stůj!" A jen se zastavil, prolétl těsně u jeho paže oštěp a zabodl se do kmene palmy. Téměř současně se zazmítaly koruny vysokých palm a s praskotem a suchým chrastěním se snášely k zemi ulámané, dlouhé listy a krupobití urvaných paraguayských ořechů. Než se Farin vzpamatoval, sesmekl se jaguár po kmeni a jediným mocným skokem zmizel v křoví, odkud zazněl zoufalý lidský výkřik a zlostné vrčení šelmy. Farin rychle přiskočil. Na zemi ležel Orlí Spár, lapaje po dechu pod tíhou jaguára, hrozivě cenícího tesáky...

"Orlí Spár neposlechl můj rozkaz," hovořil Farin přísně. "Je zbabělý pes. Pust' ho, macku! Dny tvého života jsou beztak sečteny, neboť tebe neuzdravím. Jdi!"

Mladý divoch vstal a odplížil se jako zpráskaný pes.

"Divoká krev," mumlal Farin, "musím ho pokořit. Ale co s tebou, macku? Bojím se, že mi poplašíš nebo vyděsíš ty ubožáky. Vrhnu-li se na tebe hromadně s oštěpy a šípy, nevím, nevím, jak tě zachráním. Provedls akrobatický kousek. Ale jak tě dostanu vzhůru? Pochybuji, že bys dovedl šplhat po lanovém žebříku. Budu muset kvůli tobě rozdrobit skálu. Nu, uvidíme!"

Když se Farin blížil k osadě, viděl už zdaleka, že obava o jaguára je zbytečná. Orlí Spár už zatím vyličil neslýchanou příhodu a divoši zřejmě hleděli na blížící se šelmu jako na nadpřirozený zjev a na Farina jako na všemocného kouzelníka, ne-li vyslance Velkého Ducha...

Vědomí nesmírné odpovědnosti dolehlo na Farina jako lavina, když přehlédl shromáždění. Vždyť tu bylo několik set nemocných, živých mrtvol, z nichž mnozí byli v beznadějném stavu, v pravém smyslu na prahu smrti. A jak zvěděl, bylo ještě dost těch, kteří už tělesně odumřeli a žili jen dohasínající činností orgánů. Pro ty ovšem není záchrana a smrt jim bude jen vykoupením z muk. Když pak prohlédl a do skupin rozdělil ty, o nichž mohl soudit na úplné uzdravení, jiné pak na uzdravení, ale trvalé ochromení některého tělesného údu, byl výsledek smutný. Zohavených mřzáků bude většina a s připočtením beznadějných případů bude výsledek žalostný.

Přišel pozdě. To ovšem není jeho vina. Ale porozumí tomu tato lidé? Pochopí, že přes všechnu tu zázračnou moc jeho paprsků je přece jen člověk a nikoli bůh, za jakého ho mají?

Odvážil se příliš mnoho. Provedl lehkomyšlný hazard, vrhnul se do propasti, v níž neomezeně a neúprosně vládne smrt. Je to horší, než kdyby vstoupil do klece mezi lité šelmy. Avšak nyní už je pozdě na uvažování. Musí jednat.

Zbývá mu jediná naděje na pověstnou oddanost Indiánů k životu i smrti. Jen ta může způsobit, že beznadějně případy budou přijaty trpně s pověstnou útěchou, že duše zemřelých, zbavené tělesných muk, budou se věčně těšit klidu v nekonečných lovištích...

* * *

Bohužel, Farinovy obavy se splnily. Výsledek jeho několikahodinové práce byl nepatrný. Jen u několika ubožáků, u nichž; hrozná nemoc byla teprve v počátku a jevila se pouze ojedinělou, zatvrdlou skvrnkou, se podařilo postup zastavit. Kde však zachvácené místo již plísňovitě zbělelo, způsobily paprsky po několikaminutovém záření hlubokou ránu, bezednou jako bahno.

Tu si Farin nevěděl rady. Kajicně uznal, že se pustil do úkolu, na něj nestačí jeho vědomosti, poněvadž není lékařem. Viděl, že chybil. Měl svůj vynález odevzdat lékařské vědě, která jediná je s to, aby jej uplatnila. Jedinou útěchou na tuto výčitku mu bylo vědomí, že se k tomu neodvážil z ješitnosti a chtěl nejdříve vyzkoušet účinky svého vynálezu. Byl už dříve rozhodnut, že jej odevzdá lékařské vědě.

Avšak co teď? Vrátit se. Ano, ale jak se dostane z této propasti? Pustí ho klidně nemocní, z nichž jen několik mohlo přiznat úlevu, ale mnohonásobná většina zůstala v hrozném stavu dál? Pochopí tato necivilizovaná lidé, když jim prohlásí, že se v několika dnech vrátí s lékaři, kteří dokonají jeho spásné dílo? A také by to byla výmluva, lež z nouze, neboť uplyne delší čas, než zhotoví nový přístroj, který lékařům odevzdá. Tuto pistoli, která obsahuje také ničivé paprsky, jim přece dát nemůže.

Nic naplat, musí odtud uprchnout touž cestou, kterou se sem dostal. K tomu musí ovšem použít lsti. Slunce zmizelo nahoře za okrajem, za chvíli zajde.

"Moji bratři vidí," promluvil k shromáždění, "že jsem několika ulevil. Můj přístroj však musí načerpat nových sil k dalšímu léčení. Zdrojem je slunce, které se nyní klade k odpočinku. Nutno tedy vyčkat, až se opět mocné a svěží vrátí. Má-li léčení ostatních mít úspěch, musíte si všichni dopřát nerušeného klidu. Také já nesmím být rušen ve svém odpočinku. Vráťím se nahoru, abych ošetřil a napojil svého koně. Moji bratři ať odejdou do svých obydlí a nevycházejí v noci, poněvadž můj jaguár je v noci nebezpečný."

Farinovy důvody byly přijaty, a když se na pokraji palmového háje ohlédl, bylo před chatami už skoro prázdné.

Obloha nad rokli růžověla, když se Farin šplhal vzhůru. Zdola k němu znělo znepokojené mručení macka, který se ho marně snažil následovat. Ubohé zvíře. Musí ho zde nechat.

Farin se vyšvihl na temeno srázu a uchopil provazový žebřík, aby jej vytáhl vzhůru. V tom okamžiku se však rozlehl jaguárovův řev a žebříkem škubla tíha tak prudce, že Farin by se byl málem v přemetu zřít zpátky do rokle. Pohlédnuv dolů, spatřil, že se macek zuby i drápy drží žebříku.

Jak je to zvíře chytré! Snad se podaří je vytáhnout.

Šlo to snáz, než myslel, neboť šelma nadlehčovala svou značnou váhu ostrými drápy zadních nohou, které se zarývaly do skály. Poslední - hej, rrrup! - a macek se vyhoupl k němu a radostně mručel.

Farin také ještě zvedl padací můstek a pak chvatně připravil koně, štván trpkými výčitkami svědomí nad zbabělým útekem. Rychlý soumrak, jenž mezitím padl na propast jako černý plášť, ho alespoň ušetřil posledního pohledu na otevřený hrob, v němž neúprosně skomírají plaménky a dohasínají jiskérky lidských životů, beznadějně odsouzených k mučednické smrti. Teprve nyní, když viděl všecko tu hrůzu rozpadajících se těl, rozjasnilo se mu v hlavě. Jaký byl optimista! Pošetile přeceňoval možnosti svého přístroje. Měl si věc řádně rozmyslet, dát si alespoň Goldazem vyličít postup léčení lepry. Je jisté, že pro tyto oběti už není spásy.

Farin svlékl skafandr s maskou i rukavicemi a vše hodil do rokle. Mimoto paprsky pečlivě vydezinfikoval své tělo, koně i macka, a vyšvihnuv se do sedla, sestupoval ze stráně k pobřeží jezera.

Zpáteční cesta solnou pouští uplynula bez významnější příhody; když se však Farin blížil k místu, kde provedl změnu dravé šelmy v přítulnou kočku, ozval se pojednou z nedalekého houští jaguáří řev, který zněl jako žalostivé volání.

Macek rázem stanul jako socha a po chvílce odpověděl dunivým zahučením. Hned poté spatřil Farin v denním úsvitu

žihanou hlavu, jež se vynořila z křoví, a v příštím okamžiku vyběhlo jaguáří mládě a několika skoky dostihlo macka, k němuž se lísal, vrnil a ječíc. S výstražným rykem se za ním vyřítla z křoví jaguáříce, naježená a přikrčená ke skoku, k obraně mláděte proti člověku. Farinovi, stojícímu asi dvacet kroků opodál, se naskytl nevidaný obraz: shledání zbloudilého jaguára se svým dítětem a družkou. Ale podivně, dravec zřejmě rozpačitě hleděl na svou rodinku. A nikdo by byl neuvěřil, jakých stupnic a jemných odstínů zvuků jsou schopny hlasivky divoké šelmy. Byla to slova, věty, ba celé monology otázek, důtek, žalostných výčitek zrady i zlostných hrozeb, jimiž jaguáříce zahrnovala netečného druha a praradného otce.

Farin ovšem pochopil a rychle se rozhodl.

Bylo by obtížné projít městem s krvelačnou šelmou, nenáviděným lupičem a rdousičem bravu i skotu. Nikdo by nevěřil v jeho zkracení a macek by neodvratně skončil už na periférii města, rozstřílen a ubit. Vrátil tátu osiřelé rodince. Namířil pistoli na zadní část mackovy lebky a stiskl bílou spoušť. Strnulý postoj mu usnadnil rychlý účinek. Macek se zachvěl, zatřásl hlavou a vyrazil z hrdla radostný ryk. Pak se ohlédl na svého bývalého pána, ale vtom se jeho statné tělo vypjalo, hřbet se naježil, tesáky se hrozivě vycenily...

V příštím okamžiku zmizela celá rodina v rozvlněném houští.

KAPITOLA DVACÁTÁ DRUHÁ MARTON

Už téměř tři měsíce uplynuly ode dne, kdy se Farin a Marta rozloučili s primářem Goldazem a jeho rodinou.

Farin a Marta byli nyní v New Yorku. Farin si na rozkošném místě najal útulnou vilku uprostřed stinné zahrady a s vyhlídkou do nádherného, proslulého Central parku.

Ačkoli pracoval pilně a s chvatem na složité konstrukci přístroje s léčebnými paprsky, jemuž dal tvar podobný umělému horskému slunci, dohotovil jej teprve nyní a odeslal v ocelové skřínce doktoru Goldazovi s příslušným dopisem a podrobným návodem.

Splniv takto své předsevzetí, mohl se nyní plně věnovat Martě a prohlídkám města, tohoto téměř sedmimilionového labyrintu, ohromné směsi pohádkového přepychu, hýřivých rozkoší, nabobského bohatství, ale také nezměrné bídy a nejhorších zločinů.

Farin se rozhodl najmout si na dobu svého pobytu v New Yorku auto i se šoférem do trvalé služby. Z podmínek, jež si od několika závodů vyžádal, zvolil samozřejmě tu, která byla až podivně výhodnější než všechny ostatní. Farin zajel s Martou do závodu, aby osobně dojednal smlouvu.

Všecko šlo hladce. Sám ředitel podniku, starší, naprostou důvěru budící muž, je prováděl velikými sály, v nichž stály v řadách desítky a stovky různých typů a výbav. Byly tu cestovní vozy vybavené přepychovým pohodlím. Jeden z nich, černá limuzína, se mu zvláště líbil. Měl chladič zařízení, které bylo v proslulých newyorských vedrech zvláště významné, přístroj na výrobu svěžího vzduchu a rádiový přijímač.

"Cena?" zeptal se se zájmem.

Aniž vzhlédl, odpověděl šéf závodu tiše, sotva slyšitelně a jakoby pro sebe:

"Obvyklá sazba pro vás. Jen ovšem musím znát..."

Trapné, číhavé ticho se rozplížilo kolem Farina. Jak si má vysvětlit tuto záludnou, nedokončenou odpověď?

Ředitel stál jako kamenná socha, s očima neúčastně upřenými na černou karosérii vozu.

Zatím Farin spatřil to, čeho si dosud nepovšiml: dlouhá, betonová místnost, podobná široké chodbě, neměla okna a byla osvětlena jen řadou nástropních elektrických těles; také dveře nebylo nikde vidět a dokonce i obrysy výtahu, který je sem dopravil, zmizely beze stopy v celistvosti betonové zdi.

Přes rozsáhlost prostoru zachvátil Farina tísnivý pocit, jako by byli uzavřeni v nedobytné a neprodyšné pancéřové síni.

A vzpomněl si, jak podivně byl zařízen výtah: když do něho vstoupili, místo obvyklých dvířek se sesunula shora šedivá stěna, což budilo dojem jízdy vzhůru, avšak přesto měl pocit, že letí rychle dolů.

A další záhada. Sem se dostali teprve, když nejdříve byli prováděni mnoha sály v několika hořejších patrech, kam je místo schodišť z přízemí po telefonickém ohlášení vrátného dopravil v průvodu ředitele pohyblivý chodník, vinoucí se vzhůru podél široké betonové cesty, po které přímo z ulice vjížděla auta do hořejších garáží nebo naopak sjížděla k výjezdu do ulice. Nic zvláštního. Toto zařízení je téměř u všech moderních garáží i s dílnami pro opravy vozů. Nad zemí byl tedy tento dům tím, co hlásal jeho ohromný světelný štít: "Palace Garage". Podivné bylo jen, jak se ocitli ve výtahu a v této místnosti. V rychlém pohybu chodníku a procházení skladiště ztratili orientaci a Farin a Marta by nebyli s to říci, v kterém patře, tím méně na kterém místě nastoupili do zdviže.

Všecky tyto myšlenky prolétly jako blesk Farinovou hlavou a skončily v rozhodnutí, že v tomto podniku vůz nenajme. Z Martiniých očí vyčetl, že se jí vůz líbí. Pováží tedy stručně své rozhodnutí česky. Američan jistě nebude rozumět.

"Marto!"

"Marton!" Ředitelovo zvolání zakončené nosovkou znělo jako Marton. "Well! To jsem chtěl slyšet!"

"Ale!"

"All right! Všecko v pořádku. Není třeba záruky. Vezmete ovšem také šoféra?"

"Vzal bych, ale!"

"Správného, ovšem. Žádné obavy, pane... hm... Konečně, vaše jméno mě nezajímá. Nemám ani právo je znát. Stalo se sice poprvé, že se člen Martonova svazu takto představil, dosud byl vždy ohlášen martonovým kodexem, ale to právě dokazuje váš výjimečně důvěrný poměr k Martonovi a jeho důvěru ke mně. All right! Chci se revanšovat. Dám vám řidiče, který je už skoro dva měsíce - mrtev."

Ředitel ztichl, vychutnávaje účinek svého posledního slova.

Pak řekl spokojeně, vyloživ si údiv dvojice podle svého: "Zajímavé, co?"

Farin pohlédl na Martu, která šeptem vyslovila, co Farinovi vyčetla z očí:

"Blázen!"

"Výborně!" zvolal ředitel s nadšením amerického obchodníka, "jenže dáma nesprávně vyslovila. Ale to nevadí.

Naopak, potvrzuje to mou domněnku. Poznal jsem hned zpočátku, že jste ze Starého světa. Americká výslovnost se značně liší. Yes, je to skutečně Bleeson, správný chlapík, pravý nezmar. Ale tentokrát měl namále. Celá četa kanadské jízdní se za ním hnala od Hurónského jezera až do Toronta. Jeho vůz frčel po stepi, pokud jen v tom bezcestném kraji mohl, ale červenokabátníci mu byli stále v patách, neboť pro jejich koně byl terén mnohem příhodnější. Mohl se jich ovšem snadno zbavit, protože měl právě tento vůz, který jste si správně vyhlédli. Ano, je to typ LW3, samozřejmě opravený a přebarvený. Tehdy, jak víte, byl šedý. Hrubý nátěr, poněvadž byl nový. Dostal jsem jej od Bleesona po té honičce podrápaný, ale jinak v dobrém stavu. Od tohoto pancíře," klepal na karosérii, "se odrazí každý náboj jako hrách od zdi. Nasedněte, přesvědčím vás, že všechno zařízení je v pořádku. Pohodlí v takovém voze, co? Okna i dveře neprodyšně zapadají. Sklo je pancéřové. Jen plný zásah výbušného granátu by jím pronikl. Řízení zadního i předního kulometu, periskopu, převodu na vodní šroub, oboustranných torpédometů i chrlíče omamného plynu, všecko je u šoféra. Ale vy máte možnost pozorovat účinky v tomto zdánlivě nevinném zrcadle, které ve skutečnosti je jakýmsi televizním přístrojem. Zrcadlo se pouhým stisknutím tohoto knoflíku okamžitě změní v televizní desku. Ozdobná váza na květiny je vpravdě citlivým mikrofonem a zároveň mluvítkem, které vás stále spojuje s řidičem. Číslo 3 je poslední, nejnovější typ LW, Lan-Water. Už toto jméno ukazuje, že vůz je obojživelník. Yes, sir: na zemi dosáhne v hodině přes dvě stě kilometrů, na vodě skoro polovičku a pod vodou podle hloubky, od dvaceti do padesáti. To právě bylo, čím Bleeson vyhrál nad kanadskou jízdní, která si umínila, že chlapíka prchajícího ze Sudbury dostane živého. Ale Bleeson je lišák. Vyhnul se chytře Torontu a dvě míle severněji se střemhlav vrhl z několikametrového srázu do jezera, zanechav za sebou četu kanadských policistů nad rozbouřenou hladinou, ze které po chvíli vyvěly mohutné vzdušné bubliny, což si červenokabátníci naivně vyložili jako rozdrčení oken vodním tlakem a samozřejmý konec stíhaného, neboť v těch místech je skoro stometrová hloubka. Zatím to však byl jednak Bleesonův trik a dílem vypuštění vzduchu ze spodních nádrží a vpuštění patřičného množství vody, aby se vůz v příslušné hloubce zastavil v poklesu, a pak se zvolna jako ponorka rozjel k východnímu pobřeží. Asi po kilometru se už mohl odvážit vystoupit tak, aby v periskopu viděl, že policejní četa odjíždí po břehu k Torontu, aby podala zprávu o jeho smrti. A zatím Bleeson pod vodou plul k východu. Nemusel se bát, že ho periskop prozradí, neboť ten kousek tenké roury nemohl nikdo zahlédnout ve vodě, divoce rozvlněné nedalekými Niagarskými vodopády. Pekelné štěstí provázelo Bleesona a vyvrcholilo, když po stokilometrové plavbě pod vodou vyjel za úplné tmy do mírně se svažujícího břehu právě mezi Buffalem a Rochesterem. Než projel šedesát kilometrů travnaté stepi k autostrádě, byl vůz samozřejmě suchý a ještě téže noci byl u mě, změniv několikrát za cestu čísla a značku, což je možno pouhým stisknutím páčky pod volantem. Čísla a značky, které hlásila do Států kanadská policie, zmátly jako obvykle každou stopu a případ zůstal nevyjasněn. Naši policisté ovšem pátrali, také u mě byla prohlídka, ale - samozřejmě - bezvýsledná. Sem se nikdo nedostane. Také vás bych sem nebyl uvedl, kdybych hned zpočátku nebyl správně vytušil... Mám přece dost zkušeností."

"A co kdybyste se byl zmýlil?"

"Nemožné. A kdyby, nic by se nestalo. Můžete vy například určitě tvrdit, v které části závodu a poloze jste?"

"Nemohu."

"Vidíte! V sousedství je ještě několik takových místností, ale jen tato jediná slouží Martonovu svazu."

"Ohlášíte mu...?"

"Ne. Nemohu, ani kdybych chtěl."

"Pročpak?"

"Hm, podivná otázka! Chcete mě zkoumat, co?"

Farinovi se stáhlo hrdlo.

"Znáte vy Martona osobně?"

Tato otázka zastavila Farinovo srdce a po páteři mu přešel mrazivý pocit úleku. Jako hypnotizován hleděl do přimhouřených očí, jež mu řezaly do mozku jako ostré nože... Bleskem mu šlehlo hlavou, co slýchal: často gangsterské tlupy neznají svého šéfa a jsou řízeny a honorovány všelijakými nevyzpytatelnými machinacemi... Není to léčka? Určitě nechybí, odpoví-li záporně a pravdivě:

"Neznám," řekl pevně a s úlevou viděl, že se číhavý výraz v ředitelově tváři rázem rozplynul a změnil v spokojený úsměv, jež, provázela slova:

"Nikdo ho nezná z těch mnoha set členů jeho svazu. Jsou sice dohady, ale není radno na ně myslet, tím méně mluvit. Ale abyste věděl, že také já patřím k jeho důvěrníkům, což je ostatně pochopitelné vzhledem k těmto věcem," mávl rukou po řadě vozů, "povím vám, že o vás vím více, než tušíte."

"Tak?"

"Ovšem. Zmínil jsem se už, že jste ze Starého světa, Evropan. Doplnuji: jste expert, činitel, vyvolený k práci v Evropě, kam se brzy vrátíte. Je tomu tak?"

"Obdivuji vaši informovanost," Farin dovedně zakryl dvojsmyslnost svých slov úsměvem.

"Jste už třetí, pane. Vaši dva předchůdci..."

"Co je s nimi?"

"Zmizeli."

"Dobrovolně?"

"Hm, víte přece, že nikdo z nás není pánem své vůle. Jak jste tu dlouho?"

"Asi dva měsíce," odpověděl Farin podle pravdy.

"Přímě z Evropy?"

"Ne, z jihu," ani teď Farin nelhal.

"Z Brazílie?"

"Skoro."

"Rozumím. Pak jste... vy jste tedy sám dostal zrádného Dana, že? Pak ovšem máte zásluhu u Martona. Přesvědčil jste ho, že neznáte ve službě ani bratra. Opravdu šikovný kousek, jak jste mu zadržel šifrovanou depeši v Rio de Janeiro. Vy jste pak odplul z Ria na těžce lodi, pravda?"

"Ne."

"Jak tedy mohl Dan cestou zmizet? Promiňte, nechtěl jsem, nemám právo vyzvídat o osudu zrádce a vašich zásazích. Hlavní věc, že jste ho dostal."

"To byl můj první předchůdce?"

"Ne, druhý. První byl ten Švéd. To vy však nemůžete vědět, když jste tu nebyl. Jeho tělo bylo vyloveno z kanálu v Jersey City."

"Také zrádce?"

"Nemyslím. Spíše se ukázal slabý. A to Martonovi stačí. Váš úkol vám nezavídím, ačkoli nejsem také zelenáč. Přejí vám rád milióny, kterými vás odmění, uspějete-li, o čemž nepochybuji. Zdáte se pravý muž na svém místě. Zejména vaše paní se jistě dobře uplatní. Ženy mají v Evropě na naboby zvlášť dobrý vliv. A zejména jsou-li tak krásné. Nu, jen se nemračte, lady. Dědek jako já si to už může dovolit."

"Skončíme obchod," vpadl Farin suše.

"Všecko je ukončeno," mávl ředitel rukou.

"Jakpak? Neřekl jste mi ještě nájemné za vůz."

"Všecky tyto vozy mně už byly zaplacený. Také garážování je správně placeno. Pošlu vám vůz dnes večer s Bleesonem. Vaše adresa?" ředitel vytáhl z kapsy blok a tužku.

Má říct svou adresu? Nehrozí pak celé najaté vile nebezpečí? Ale na rozmýšlení nebylo kdy, nechtěl-li vzbudit podezření.

"Nároží 8. Avenue a 64. Street West," diktoval.

"Hm. Krásné místo. Přepychový vůz tam nebude nijak nápadný," bručel ředitel spokojeně.

A tu Farina napadlo:

"Doufám, že Marton se ještě dnes dozví..."

"Jistě. Ví o každém hnutí svých mužů. Ale nemyslím, že byste už dnes pocítil nějaký důsledek. Jak víte, šéf nikdy nespěchá. Musíte klidně čekat na jeho rozkazy. Ale pak ovšem jde vše ráz na ráz. Prozatím užíjte vozu k projíždkám. Policie se nemáte co bát. Všecky listiny a průkazy budou v pořádku a Bleeson už nejlépe ví, jak si počínat. Tak jsme hotovi, kamaráde. Hodně zdaru!"

Přestože si Farin nyní dobře všiml, viděl jen výklenek v betonové zdi, který se v pravém smyslu před nimi objevil a zrovna tak náhle zmizel sál s vozy, když do výklenku vstoupili. Stejně tajemně a neurčitě se dala zdviž do pohybu a v několika vteřinách vystoupili zase v bludišti chodeb. Jediné, co mohl zahlédnout, byl prostý vypínač na stěně, krok od výstupku vlevo, který se však téměř v jediném okamžiku scelil v jednotnou betonovou zeď. Neměl však nic společného s tajemnou zdviží, nýbrž byl zřejmě vypínačem elektrických žárovek, jak se ukázalo, když jím ředitel otočil a v dlouhé chodbě zhasla světla, až na jedinou žárovku nad východem k pohyblivému chodníku a druhou na průčelí chodby. Avšak Farin byl elektrotechnik a cosi ho nutkalo zdržet se zde co možno nejdéle, alespoň několik vteřin, neboť snad tato napohled nevinná žárovka . .

"Smím si zapálit doutník?" vyňal pouzdro z kapsy.

"V mém průvodu ano."

"Kouříte?" nabízel řediteli.

"Děkuji," přijal vedoucí závodu ochotně.

"Hm, kdepak mám... kam jsem dal...?"

"Prosím," škrtl ředitel zápalkou.

"Jste laskav. Jen ještě špičku oříznout... hotovo. Aha! Hm, díky. V pořádku."

Farinův spokojený výkřik patřil žárovce. Ta pojednou samočinně blikla a pak zhasla. Tato nepatrnost stačila, aby věděl, že zdánlivě jednoduchý vypínač světla je ve skutečnosti složitý automat, podobný vypínači několikamenných lustrů, s tím rozdílem, že spojuje elektrické světlo s řízením něčeho jiného, nepochybně zdviže. Nyní bylo jen třeba, aby si zapamatoval vstup do této chodby. Avšak tento úkol byl těžký v množství jiných, navlas stejných, prostých otvorů bez dveří, ba i veřejí v celistvé betonové zdi, vinoucí se v nepřehledném oblouku podél pohyblivého chodníku. Také se nemohl zdržovat přemýšlením a pozorováním, které by bylo nápadné. Vtom mu šlehla hlavou myšlenka...

Vykročil za ředitelem a Martou na běžící pásmo a zavrával. Jeho ruka se žhavým doutníkem se zachytila hrany vchodu do chodby, na které, jak dobře viděl, ulpěla skvrnka temného popelu.

"Promiňte," omlouval řediteli svou líčenou neobratnost, "nejsem zvyklý na pohyblivý chodník."

Než sjeli do přízemí, podařilo se Farinově napjaté pozornosti nabýt alespoň tolik orientace, že mohl usoudit, že poznamenaný vchod je asi ve střední výši budovy.

* * *

"Prosím tě, Arnošte, kam jsme to zašli?"

"Mlč, Martičko!" stiskl jí varovně paži. "Jsme sice už daleko, ale newyorské ulice mají uši pro všechny jazyky světa. Až doma si promluvíme. Není ještě poledne a do dnešního večera tam budeme ještě v bezpečí."

"Pojedem autem?" pokynula k parkujícím drožkám.

"Ne. Nedůvěřuji jim. Nejlépe podzemní drahou. S nikým nemluv, neodpovídej na otázky. Oba budeme němí, dokud za sebou nezavřeme dveře své vilky."

Když konečně usedli v jídelně do křesel, napětí povolilo.

"Tak mluv, prosím tě!" ozvala se Marta naléhavě. "Proboha, kam jsme to vpadli? Do čeho jsme to zabředli?"

"Ano, hrůza, Marto!" přitiskl dlaň na horké spánky. "Osud nás vrhl do chapadel jedné z nejmocnějších hyder."

"Proč jsi neodmítl?"

"Nebylo možné. Vždyť víš, jak se vše událo. Nejasné, ale přece jakési podezření ve mně vzkličilo, když jsme se octli před řadou těch vozů, které mně připadaly jako číhající netvoři. Mrtvé ticho toho sálu na mě křičelo výstrahou a děsem velikého žaláře, neprodyšné pancéřové síně, hrobky... a podivné chování toho muže..."

"Proč jsi tedy přijal?"

"Ano, v tom okamžiku bych se snad byl ještě mohl nějak vymluvit, říci, že se ještě rozmyslíme. Viděl jsem, že se ti vůz líbí; oba jsme v té chvíli neměli ani tušení. Chtěl jsem ti říci své rozhodnutí, výmluvu, ale víš, co následovalo, sotva jsem vyslovil: Marto."

"Ano, Marton!"

"Osudná náhoda! Od tohoto okamžiku jsme už nemohli zpátky. Nejnepatrnější náznak, že jde o náhodnou shodu ve výslovnosti jmen, by nás byl nevyhnutelně připravil o život."

"O život?"

"Ano, Marto. Byli bychom zmizeli beze stopy."

"Přeháníš!"

"Naprosto ne! Bylo vysloveno jméno šéfa mocné, snad nejmocnější organizace gangsterů. Je mi jasné, co by se stalo s každým nezasvěcencem, jemuž bylo toto jméno prozrazeno. Všichni zločinci, tím více gangsteři, mají zásadu, že pouze mrtví nemluví."

"Strašné!" Marta se otřásla děsem. "Ale co teď? Přece se nestaneme členy lupičské a vražedné bandy?"

"Má drahá, kdyby to byla jen tlupa prostých lupičů a vrahů, věděl bych si pomoci. Oznámil bych věc policii."

"To rozhodně učiníme."

"Nemožné. Alespoň zatím ne."

"Snad nechceš přijmout ten vůz a šoféra?"

"Nechci, ale musím."

"Prchněme!"

"Kam?"

"Kamkoli. Do večera je ještě dost dlouhá doba. New York je veliký. Vezmeme kufříky a přestěhujeme se někam na druhý konec."

"Neznáš gangstery," usmál se Farin trpce. "Já sice s nimi také nemám zkušenosti, ale mnoho jsem o nich četl a slyšel. Jejich organizace je nesmírný polyp, z jehož každé částičky se množí a vzrůstá nový. Pro ně je desetimilionový New York nepatrnou vesničkou. Dostali by nás ještě této noci."

"Odjedeme tedy expresním vlakem na západ."

"A na nejbližší stanici vstoupí do vlaku Martonova buňka."

"Jak by mohla?"

"Takový gangsterský král má své orgány všude. Přece slyšelas, že se chystá až do Starého světa. Hleď, Marto: nejhorší a nejpošestilejší by byl útěk, který by rozhodně ztroskotal už při pokusu. Vlakem, lodí nebo letadlem, vše jedno. Všude by nás dostihli. Mají k dispozici tytéž, ale rychlejší prostředky. A v pronásledování by se nerozmýšleli zničit celý vlak nebo loď."

"Oznámíme to tedy policii. Musí nás chránit."

"Ani policii nelze věřit. Aspoň ne bezvýhradně."

"Co tedy zamýšlíš?"

"Jediné, co nám zbývá: hrát roli, jakou nám osud vnutil."

"Loupit! Vraždit!" zajekala zděšeně.

"Neboj se, miláčku! Nikomu ani vlas nezkřívíme. Slyšelas, jsem vyhlédnut za činitele pro Evropu a mám vyčkat na další Martonovy rozkazy. Je tu ovšem jasné nedorozumění, neboť Marton o nás nemá ani tušení. Jde tedy jen o to, jak se věc s námi vyvine dále. Marton prý sice ví o každém hnutí svých členů, ale naopak o detaily se nestará. A je mou jedinou nadějí, že se mi totiž podaří vniknout do tajemství Martonovy tlupy dřív, než Marton pozná omyl. Pak budu moci snáze jednat."

"Šílenství!" Marta vyskočila z křesla. "Hazard s životem! Nyní jsme v chapadlech a ty chceš vlézt přímo do tlamy."

"Nelze jinak, drahá. Ale jde mi o tebe. Budeme se muset na několik dnů rozloučit."

"Nikdy! Na krok se od tebe nehnu!"

"Měj rozum, Martičko," vtlačil ji do křesla, "klidně mě vyslechni. Zůstaneme-li spolu a zúčastníš-li se se mnou všech těch nebezpečí, budeme v té tlamě oba a jediné stisknutí čelistí nás oba rázem rozdrtí. Zůstaneš-li stranou, budeš v bezpečí a já budu mít vnější oporu."

"Ano, ale..."

"Před několika dní jsem četl v novinách, že předsedou zdejší české obce byl zvolen továrník Gajdoš, padesátiletý Slovák, rodák z Buchlovic. Schoval jsem si jeho adresu: Brooklyn, Eliot Street 126. Trochu daleko. Musíme na jih a přes Brooklynský most."

"Arnošte, nechci!"

"Ale ano," pohládl ji po vlasech. "Neodporuj! Což nechceš být mým strážným andělem? Odvážně do boje! Sbal si své věci a hajdy!"

Její odpor byl zlomen. Věděla, že proti ráznosti svého muže nic nepořídí.

"Samozřejmě," hovořil dále, zatímco připravovala své zavazadlo, "Gajdošovi ani komukoli jinému nesmíme nic prozradit. Vymluvím se na nutný odjezd na západ, kam by ti cesta byla obtížná. Budu denně telefonovat Gajdošovi šifrované zprávy. Snad je rozluštíš podle tohoto klíče."

* * *

Všecka tíseň z Farina i Marty spadla pod dojmem ochotného a srdečného přijetí Gajdoše a jeho choti. Měli týž příjemný pocit jako v rodině Goldazových. Uklidněn se Farin vrátil do vily. Avšak zde na něho padla tíseň. S blížícím se večerem jako by zavřenými dveřmi prolínalo neviditelné a nehmátelné, ale tím hrozivější nebezpečí, které se zálučně plížilo kolem něho...

KAPITOLA DVACÁTÁ TŘETÍ TICHÁ BITVA

Slunce zapadalo a záhy začal soumrak halit ohromný Central park s malebnými houštinami a skupinami i s uměle rozeklanými břehy jeho dvou jezírek a nádherných vodotrysků. Řada pouličních stožárových svítilen na 8. Avenue vzplála.

Farin rozsvítil v jídelně lustr. Připraví se. Kdoví, nebude-li už této noci někam vyzván.

Plochou skříňku s reostatem snadno ukryl na prsou pod vestu a pistoli vložil do vnitřní kapsy kabátu. Bylo to sice trochu nepohodlné, ale výhodné, neboť ani tenký kabel ani plochá pistole, podobná dětské hračce, nebyly pod vestou vidět. Víc nepotřebuje. Jen - ostražitost.

Vyšel na malou terasu, podepřenou dvěma sloupy, obrostlými břečťanem. Zde byl skoro ve stínu, neboť zdola se až skoro k němu vypínala široce rozvětvená koruna platanu. Dosud si toho ani nevšiml. Nyní ho to znepokojilo. Jen poněkud hbitější člověk by se tudy dost snadno dostal na terasu...

Pohlédl na svítící ciferník náramkových hodinek: bezmála jedenáct. Tedy vlastně už noc. Že by vůz nepřišel? To by bylo zlé, neboť by to znamenalo, že byl mezitím odkryt omyl a pak by...

Tu je! Černá limuzína se klidně šinula po hladkém asfaltu a stanula u zahradní brány.

Farin rychle seběhl dolů a otevřel obě zamřížovaná křídla.

Vůz vjel do parčíku a - podivně - jako by se zde šofér dobře vyznal, bez jakéhokoli Farinova pokynu objel vilu a stanul před garáží. Přední okno sjelo a vynořila se ruka s klíčem:

"Otevřít!" slyšel Farin tlumený, úsečný rozkaz.

"Vy máte klíč od garáže?"

"Jste nějaký zelenáč. Tenhle klíč otvírá mnoho zámků."

Železná roleta vzlétla vzhůru, vůz vskočil do garáže a s hukotem vychrlil nahromaděný plyn; ve svitu měsíčního srpku viděl Farin malou, ale jako lasice mrštnou postavu muže, který vyskočil vzhůru a strhl roletu.

"Goddamn!" zaklel zdušeně, "řve to jako buvol. Proč jste ji nenamazal? Takhle ji nechat zrezivět."

"Nejsem tu dlouho."

"Dva měsíce."

"Jak to víte?"

"Zase tak hloupá otázka. A za celou tu dobu jste... Eh, to je věc starého."

Farin měl drzosti tohoto skrčka právě dost.

"Poslyšte, jste vy můj šofér či ne?" uvázl, zmražen zvukem, který z rozplesklého Bleesonova nosu zněl jako ďábelský chechtot, krátké sípavé vyštěknutí.

"Šoférem jsem u volantu," vytahoval svou postavičku, snaže se co nejvíc přiblížit k Farinově tváři, "jinak vám prokazují čest, řeknu-li, že jsme si rovni. U nás se hodnota neměří na metry. Já jsem..."

"Bleeson," doplnil Farin.

Ostré zasyčení, zaskřípání zubů a Farin hleděl vytřeštěně do ústí krátkého browningu.

"Kdo že jsem? Kdo vám to prozradil...? Ach, vy ubohý klacku s kolibřím mozkiem. Vy nejste fízl. Jste jen velký pitomeček, co? Ani není třeba, abyste zvedal ruce, chlapečku."

Farin byl vztekem tak ohromen, že v té chvíli skutečně nebyl schopen pohybu. V poctivém zápase by tuto kolčavu rozmačkal. Ale teď tu stál s holýma rukama proti browningu, v jehož kulatém tlumiči by výstřel zazněl jen jako slabé kýchnutí. A křeček se tvářil stále výsměšněji; bylo jisté, že při Farinově nejmenším pohybu stiskne spoušť.

"O-óhhh!" vrčel lupič jako tygr, "s vámi to starý v Evropě vyhraje, co? To byli Dan i Steve jiní chlapíci. No, je mou povinností upozornit starého. Anebo mu mám ušetřit práci a skončit to s vámi sám? Mám věru chuť. Babo! Klepete se jako... čichněte si k té kuličce! Voní ještě prachem. Před hodinou jsem totiž..."

Co se stalo před hodinou, se už Farin nikdy nedověděl. Míra jeho trpělivosti byla dovršena. Bleskurychle sevřel Bleesonovo zápěstí a zkroutil mu ruku. Za zvuku, jako když slabě tleskne dlaněmi, vyšlehl z hlavně žhavý paprsek a kulka neškodně zasvištěla vzduchem. Současně dopadla Farinova zaťatá pěst na hranu Bleesonovy široké brady a skrček se s protáhlým stenem zhroutil k jeho nohám. Farin stál chvíli rozpačitě nad bezvědomým lupičem a snažil se usměrnit přívál nápadů a otázek, které se mu vyrojily v hlavě. Co bude dělat Bleeson, až se vzpamatuje? Zbytečná otázka. Předně musí být odzbrojen. V zadní kapse jeho kalhot našel ještě jeden revolver bez tlumiče a na opasku v pochvě dlouhou dýku s úzkou, na obě strany broušenou čepelí. Znal tu zbraň, je v ruce dovedného vraha nebezpečnější než hmotný revolver.

Tak, teď tu leží bezmocný chřestýš, jemuž byly vylámány jedové zuby.

Ano, teď je zneškodněn. Ale později? Nebude se chtít pomstít? Jak ho uhlídá, když je s ním sám?

I tato obava se mu zdála planá, když si vzpomněl, že pěstní zápasy jsou zde obvyklým jevem a poražený se pak vždy podrobí vítězi. Je to staré a chvalitebné pravidlo. Mimo to jsou tu zákony organizace, jistě tvrdé a nesmlouvavé, které jsou pro jeho postavení výhodnou oporou.

Farin si vzpomněl na poslední Bleesonovy výroky, a zejména na hrozbu, že upozorní "starého" (ovšem Martona) na Farinovu domnělou zbabělost a neschopnost. Zná se s ním osobně? Nikdo Martona nezná, řekl výslovně ředitel. Ale což je-li Bleeson výjimkou? Vyloučeno to není. Ale je možné, že se jen chvástá. Až se vzpomene, vezme si ho řádně na paškál a dá mu lekci, kdo je pánem a kdo podřízeným. Zjedná si respekt.

Ale nebylo by lépe, aby celý případ rázem ukončil a oznámil všechno policii? Nemožné. Telefonovat? Má telefon v bytě; ale kdo mu může zaručit, že odpoledne za jeho nepřítomnosti Bleeson už ve vile nebyl a neupravil telefon tak, aby, ať vytočí jakékoli číslo, vždy mohl hovor vyslechnout některý člen bandy? Vyzná-li se ve složitě mechanice vozu, byl by pro něho takový úkol hračkou. A vilu zná, bylo to vidět podle jistoty, s jakou zajel ke garáži, a výtky, že nechal zrezivět mechanismus rolety. Také tuto záhadu musí vyzvědět.

Spoutat bezvědomého a dopravit i s vozem na policii? To by byla skoro jistá sebevražda. Předně se nevyzná v řízení tohoto vozu a snadno by mohl stisknout nějakou páčku nebo knoflík zařízení, jež by ochromilo vůz anebo snad naopak uvedlo v činnost tajnou bezdrátovou telegrafii, jež by samočinně přivolal Martonovu bandu. Všecko je možné...

Vtom se bezvládné Bleesonovo tělo pohnulo.

"Už jste se vyspal?"

"Co... já... Eh, jděte k čertu!"

"K čertu půjdete vy, křečku, dovolíte-li si ještě nejmenší drzost. Vstávejte, chlapče! Odvezu vás k Martonovi."

"Co... cože? Neblázněte!" vymrštil se lupič ze země.

"Nemám důvěru v takového zelenáče, který se s revolverem v ruce nechá uspat bezbranným mužem. Potřebuji spolehlivého muže a sluhu, a ne drzého cvrčka, který by si chtěl hrát na pána."

"Já jsem už něco dokázal, člověče..."

"Sire!" zvedl Farin pěst.

"To... to je..."

"Řekni sire, nebo tě srazím k zemi znovu!"

"Tak tedy sire. Ale upozorňuji vás, že je to proti stanovám!"

"Mně do vašich stanov nic není," Farinovi vzrostla odvaha, "jsem zmocněnec pro Evropu. Stanovy si dělám já. A první paragraf zní: jsem pánem tvého života. Jasně?"

"Ano."

"Sire!"

"Ano, sire."

"Tak se odpovídá! Za druhé: slepá poslušnost. Nu?"

"Ano, sire."

"All right! Nezapomeň na to! Za třetí: budeš mluvit, jen když jsi tázán."

"Well, sir."

"Bleesone!"

"K čertu, nevyslovujte to jméno! Vždyť víte, že se jmenuji Slim. Fízlové mají dlouhé uši."

"A jakou mám záruku, že sám nejsi policejní čmucha? Uši máš dost dlouhé, ohavo. Ve své drzosti jsi mně neřekl ani heslo."

Bleeson vztáhl před sebe paže, spojil oba palce a souběžně vztyčil ukazováčky, takže povstalo zřetelné M, počáteční písmeno šéfa bandy. Farin se v duchu usmál, jak lehce se mu věc daří. Ale cosi ho nutkalo.

"To je jen značka," odvážně vkročil do tmy. "Chci heslo, které se často mění. Jaké je dnes?"

"Ještě mě chcete zkoušet? Vždyť víte, že vám ho nemohu říct zde, venku. Pojďme do vily!"

"Jdi napřed! Pokusíš-li se o nějaký úskok, provrtám tě tvou vlastní hračkou. Víš, že se tu vyznáš."

"Jak by ne, když zde před vámi bydlil ten Švéd."

"Steve?"

"Ovšem. A pusťte z hlavy, že bych vám chtěl něco provést. Víš už, že jsem se proklátě zmýlil. Jste první, který mě dostal. Jste chlapík."

"Nestojím o tvé úsudky," Farin dovedně líčil lhostejnost.

"All right. Ale to "sirování" nechťějte! Aspoň ne před ostatními. Mohlo by to s vámi špatně dopadnout. Na schůzkách se musíte podřítit našim stanovám jako všude v Americe. Však víte, zákon starého."

Usedli v jídelně. Bleeson si počínal jako doma. Zavřel dveře na terasu a spustil záclony.

"Půlnoc. Máme půlhodinku čas. Něco zhltneme, co? Máte ve špižírně studenou pečení. Přinesu ji."

"Jste vy ale drzý, Blees... eh, Slime. Vloupal jste se sem dnes odpoledne a prošmejdil celou vilu, he?"

"Tyhle zámky jsou pro kočku. Starý šmejd. Přinesl jsem nové. Zítřka je vmontuji," slyšel Farin Bleesona ze sousední špižírny. "Máte whisky?" zeptal se.

"Jak můžete chtít whisky? Vždyť ji máte jako šofér zakázanou. Ovocný mošt, chcete-li, nebo vodu."

"Brr! Jen kalíšek whisky! Dal jste mi pořádnou ránu. Dosud jsem připitomělý."

"To je váš přirozený stav," ušklíbl se Farin.

"Možná," stáhl Bleeson koutky úst. "Ale vy také nejste prozíravý, chcete-li pít coctail, který bych vám byl namíchal."

"Pročpak?"

"Inu," šklebil se Bleeson s plnými ústy, "já jsem, 'sire', dovedný mixér."

"Hlupáku! Byl jste tu odpoledne. Stejně jste mohl otrávit whisky. A cocktail namíchám já. A budete pít napřed. Na mě jste krátký, kamaráde."

"Nu, to je v pořádku! Řekl jste kamaráde! Well, tak to má být. Důvěra za důvěru. Ale musíme jít, aby nečekali. Ale znáte také dnešní heslo?"

"Ovšem," Farin byl nucen přikývnout, ale již usilovně přemýšlel, jak z toho vyvázne.

"Jak dlouho?"

"Už skoro dvanáct hodin."

"Poděkujte mi, poněvadž dnešní heslo se změnilo před dvěma hodinami, kdy mně Flag hlásil... Ale to je vedlejší věc... zkrátka: nynější heslo je oksírf."

"Frisko! Ah, podá zprávu agent ze San Franciska?"

"Yes. Pedro."

"Španěl."

"Mexičan. Ale to je jedno. Pedro je jediný chlapík, před kterým smeknu. Ale kdepak máte tu svou krasotinku?" padla náhle Slimova otázka.

Farin už měl na jazyku ostrou odpověď, ale hned se vzpatoval. Bude lépe, vytrvá-li v chytrém předstírání shody.

"Kdo vám o ní řekl?" zeptal se přísně.

"Willy."

"Ten garážník zbytečně žvaní. Poslyšte, Slime, nikde nikomu o mé... hm... sestře ani slova, nechcete-li následovat Steveho."

"Sestře? Myslil jsem..."

"Nemyslete! Na to váš mozek nestačí. Marta je pod přímou ochranou šéfa."

"Mar - ta!? Mar - ton! Hm, ale to je..."

"Ano, to je!" potvrdil Farin směle Bleesonův úžas, svědčící o domnělé totožnosti Marty s Martonem.

Podivuhodné, jak se mu skoky do tmy daří...

Farinovi bylo až směšné, jak Bleeson zkoprněl:

"Pojďte, sire, musíme se vhodně obléct. Mám ve voze vhodné úbory pro nás oba."

V garáži se oblékli do montérských šatů a na obličej nasadili černé masky. Vyšli z garáže, kterou lupič za sebou zamkl a vedli Farina do tmavého parku; zastavil se v propadlém zákoutí mezi křovinami, které sloužilo k odtoku dešťových vod; na nejhlubším místě byla mříž stoky, kterou Bleeson otevřel.

"Dolů?" zeptal se Farin stísněně.

"Jen několik metrů, pak už bude cesta pohodlná."

* * *

Vrátili se k ránu.

Ačkoli byl Farin velmi unaven, jeho nervy byly tak rozjittěny, že nemohl spát. Skoro záviděl Bleesonovi, jehož spokojené chrápání doléhalo k němu do ložnice z vedlejšího pokojíku, vlastně komory, která původně sloužila za šatnu. Nyní viděl, jak byl prozíravý, když Martu odklidil do bezpečí. Této vycházky by se nemohla účastnit. Byl by jí musel nechat ve vile, která se ukázala nikoli bezpečným útlukem, nýbrž částí, ba průchodem úžasné spleti lupičských doupat, spojkou mezi newyorským podzemím a povrchem.

V této noci se Farinovi všechno vysvětlilo. Zvěděl například, že jeho domácí, známý bankéř, je členem Martonova svazu. Tento peněžní velmož byl na schůzi. Bezpečně ho poznal. A takových velikánů, peněžníků i průmyslových a obchodních, bylo více, kteří se s pravou demokracií kamarádsky družili s jedinci, z nichž čišely schopnosti nejhorších zločinců.

Cesta stokou nevedla daleko, jen několik set metrů, kde podobně jako v jeho zahradě vyústila do malého čtvercového dvorku v některém mrakodrapu, takže Farin měl dojem, že stojí na dně vysokého čtyřhranného komínu. Dobře si všímal a zapamatoval si, jak se na heslo "oksírf", které Bleeson tiše vyslovil do skříňky důmyslně předstíraného požárního automatu, odsunul ve stěně domu betonový obdélník, prošli úzkou chodbičkou a po točitých, příkrých schodech sestoupili do hlubokého, rozsáhlého sklepení, kde stál v čele jen malý stolek a jedna židle. Shromážděných bylo asi sto, spíše víc.

A hlavní věc: Farinovi byl už nyní znám účel a cíl Martonovy bandy. A byl hrozný! Daleko předstihoval všecky jeho dohady.

To nebyla lupičská společnost, jež by ohrožovala soukromý majetek jednotlivců. Naopak, bylo to sdružení velkokapitálu, představitelů těžkého průmyslu, lodařství, zbrojařství, zemědělství... Uhelní, železniční, naftový a jiní králové a bankéři se "bratříčkovali" s řemeslnými zločinci a hrdlořezy, kteří se jim za tučné odměny prodali. A cílem tohoto svazu bylo vyvolat hospodářský zmatek, strhnout občanstvo všech států do bída a hladu, zničit civilizaci a na těchto troskách postavit "nový svět".

Zvěděl také, že je přítomen členské schůzi, jakési valné hromadě v ústřední svazové místnosti. Příští schůze měla být za týden. Farin však už z průběhu této schůze vystihl, že Marton je - pouhé prázdné jméno. Svaz neměl jednoho šéfa. Tím byli všichni ti peněžní velikáni. Dosud o něm neví tato mnohohlavá saň. Ale každým okamžikem se to může dovědět. Zná ústředí. Stoka ho tam zavede. Ale nezná nové heslo pro příští schůzi. Bude tedy muset týden počkat. Sedm dní nejistoty a smrtelného nebezpečí. Sedm nocí spát s otevřenýma očima i ušima a napjatými nervy.

Nic naplat, musí vydržet.

Musí? Což kdyby... hm... věru, není to zlý nápad. Počkejte, myšlenky, ne tak překotně! Pozvolna. Bleeson bude ještě dlouho spát. Času dost. Nuže...?

Ano! Tak to udělá!

Oblékl se a vyplížil se z ložnice. Chvilí ještě naslouchal a pak vyběhl z domu. Postál pod oknem ložnice a hleděl, neobjeví-li se v něm nebo v malém okénku sousední šatny Bleesonova tvář.

"Spi," usmál se spokojeně, "mohu klidně jednat."

Vyšel brankou do ulice, v ranním úsvitu téměř liduprázdné, a vstoupil do telefonního automatu. Vytočil číslo Gajdošova bytu:

"Haló, zde Farin. Zajďte ihned na policejní ředitelství. Máte tam někoho vlivného? Sám policejní prezident? Výborně!

Do bytu? Ano, tak to bude nejlepší. Vyřídíte mu, aby se dnes v noci, přesně o půlnoci, dostavilo do mé vily deset vyzbrojených detektivů. Dále ať je svolán oddíl naprosto spolehlivých policistů, několik set mužů, který přesně o deset minut později musí obklíčit skupinu domů, čtverec mezi 8. a 9. Avenue a 64. a 62. Street West. Každého, kdo by chtěl vyjít, bezpodmínečně zadržet, a bude-li třeba, použít zbraně. - Ano, gangsteři. Nic nového? Ovšem. Ale tentokrát jde o zvlášť podařenou tlupu. Policie se nesmí dát oklamat průkazy známých velmožů, neboť o ty právě běží. Třetí kordon musí v téže chvíli obsadit Palace Garage v 8. Východní třídě a zneškodnit zejména ředitele Willyho. Od toho okamžiku nesmí z garáže vyjet žádné vozidlo. To by bylo všechno. Vyřídíte mu to? Děkuji vám. - Ne, nemyslím, že budu v nějakém zvláštním nebezpečí, bude-li policie zdatná, jak doufám. Proto Martě prozatím ani slovo. Obracím se na vás. Tlupa má jistě své buňky i v policii. Ale teď musím rychle zpátky, aby se snad můj muž zatím nevzbudil a nepojal podezření.

Farinova obava byla zbytečná; Bleeson dosud spal.

A tu Farina napadlo, že mu zahraje komedii. Rychle se svlékl a oblékl do pyžama, jako by právě vstal z postele. Vytočil v telefonu číslo policejního ředitelství. Ozve-li se, vymluví se na omyl. Avšak místo policie se ozval ze sluchátka hlas:

"Co je, Slime?"

Tu to máme! Bleeson včera odpoledne za jeho nepřítomnosti upravil telefon, jak Farin správně tušil.

"Tom?" zeptal se namátkou.

"Jaký Tom, popleto? Tom je vedle. Přece víš, že spojil přímou linku s Blackem."

"Co nového?"

"Proto mě budiš tak časně? Jdi k čertu! Až budu vědět novinku, zavolám sám!" V sluchátku cvaklo. Bylo zavěšeno. Avšak těch několik slov Farinovi stačilo, aby se dovtipil: Black! To může být pouze Black Co. Ltd., zbrojařský král, majitel mrakodrapu v tomtéž domovním bloku na rohu 9. Avenue. A vedle je palác známého loďáře Torna Vernona. Není pochyby, že v jednom z těchto dvou byla v noci schůze. Dobrá. Zase krok kupředu. Ale nyní Bleesonovi zahraje. Tiše, aby ho nevzbudil, otevřel dveře do komůrky a vrátil se k telefonu. Jako elektrotechnikovi mu nebylo zatěžko najít závadu a uvést přístroj do pořádku. Ale to neučinil. Dost času až v noci před příchodem policie. Do té doby by Bleeson mohl sám telefonu použít a změna by všechno pokazila. Nesmí ho poplašit, vyvolat v něm předčasné podezření. Zato provede něco jiného.

Zvedl sluchátko, a aniž vytočil číslo, křičel hodně hlasitě, aby probudil spáče:

"Haló! Ano, zde Farin!... Evropa!... Dnes v noci? Přesně o půlnoci. Jako včera... Dobře... Ano, šéfe, zařídím. Bleeson, ovšem, obstará to. Jaké heslo? Uragán? Well!" zavěsil.

Podařilo se. Bleeson stál na prahu ložnice.

"S kým to mluvíte?" tázal se vyjeveně.

"Se šéfem, samozřejmě."

"Black?"

"Jak víte, že Black... Vy lišáku! Spojil jste s ním přímo telefon, co! Nu, nemusíte se tvářit tak udiveně. Vlastně jste provedl chytrý kousek. Čirá náhoda. Ano. Black je šéfem. Ale chraňte se dát nějak najevo, že to víte. Spal jste jako přezimující čolek. Ani jste neslyšel zvonění telefonu. Nuže, milý kamaráde, mám pro vás práci. Šéfov rozkaz: Dnes přesně o půlnoci schůze všech členů v téže místnosti. Vy je máte seznat. Začnete s Blackem, ačkoli sám dal rozkaz. Aspoň nebude mít podezření, že jste vyčenichal jeho šéfovství."

"Mluvíte zbytečně," bručel Bleeson rozespale. "Vždyť musí být svoláni Blackovou vysílačkou. Heslo Uragán, jak jsem slyšel?"

"Ano."

"All right! Hned tam doběhnu. Ale Black? Myslel jsem spíš..."

"Myslel jste špatně. Už jsem vám řekl, že váš mozek nestačí na správné myšlení. Tak hajdy! Už ať jste venku!"

"Musíte mi dát nějaké peníze."

"K čemu?"

"Black může seznat jen asi polovičku. Ostatní musím oběhnout, vlastně objet. Nemohu použít náš vůz. Není radno jej nechat stát před různými chajdami v dělnické čtvrti. Tak přepychový vůz by vzbudil nežádoucí pozornost. Musím tedy najmout nějakou starou fordku. A zčásti budu muset podzemní drahou, omnibusey a trolejbusy a někde také pěšky. Pěkná práce na celý den. Abych lital jako honící pes po celém městě," bručel Bleeson, kvapně se oblékaje.

"Kolik potřebujete?"

"Aspoň deset dolarů. Musím přece také jíst."

"Zde máte dvacet, dopřejte si!"

"Děkuji, sire. Jste kavalír. Budu hledět se brzy vrátit."

"Nemusíte pospíchat. Dost času, vrátíte-li se hodinu před půlnoci."

"Pak bych mohl zajet až do Richmondu na Staten Islandu. Bylo by spolehlivější tu část vyřídít osobně."

"Well."

"Ale to bych potřeboval ještě nějaký dolar."

"Ještě deset, stačí?"

"Jak by ne! Ó, sire, vy jste gentleman!"

* * *

Farin osaměl. Byl spokojen. Ba víc, byl nadšen. Nyní ví, že hlavním činitelem je zbrojařský velmož Black. Do večera má volno. Ale přece je spoután. Nesmí ho ani napadnout se vzdálit nebo dokonce navštívit Gajdoše. Zeptá se ho však později, kolem poledne, na výsledek jeho zákroku u policie. Zatelefonuje mu odněkud z automatu. Prozatím si obhlédne skupinu domů a zejména Blackův mrakodrap.

Na budově, která se tyčila jako ohromný jehlan se svými třiceti patry, nebylo zvenčí nic nápadného. Příznačný newyorský obchodní dům, zrovna jako sousední, o něco vyšší palác lodaře Torna Vernona.

Když se vrátil domů, vyrojily se mu v hlavě obavy:

Neprovede Bleeson nějakou hloupost? Stačí sebemenší náhoda, aby vzniklo podezření... Je to přece jen příliš odvážná hra. Což jestliže se některý člen přímo zeptá některé té hlavy? Co ví o té hydře, mnohohlavé sani? Celkem nic. Co když některý z těch prostých údů tvoří přímou spojku s mozkiem, hlavní nerv? Zbývá mu jen spolehnout se na Bleesona. Ale nehraje s ním ten lstivý tvor komedii?

Marta měla pravdu: byl přímo v tlamě toho polypa.

* * *

Den plynul klidně.

Avšak když se slunce klonilo k západu, zazvonil telefon.

Zvuk třeskl do ticha tak ostře, že Farinovi sjela po zádech mrazivá vlna. Teprve na opětovné, ještě naléhavější zazvonění sáhl po sluchátku. Ale v posledním okamžiku ho napadlo: nebylo by lépe se nehlásit? Jeho ruka utkvěla strnule nad vidlicí. Zvonek se nyní rozječel tak vztekle, že nemohl odolat.

Bohu poručeno! Farin zvedl sluchátko.

KAPITOLA DVACÁTÁ ČTVRTÁ

ROZKAZ: HOĎTE PUMY!

"Slim?" slyšel otázku.

Jak odpovědět? Na druhém konci drátu nemůže být nikdo jiný než Black, poněvadž spojení dosud nebylo změněno. Odpoví-li kladně, je nebezpečí, že bude prozrazen, bude-li muset hovořit déle, neboť Slimův hlas nedovedl dlouho napodobit. A také to může být léčka. Je možné, že Bleeson na své obchůzce na něco přišel a nyní čeká u Blacka, jak se jeho "sir" představí.

"Nuže!" třeskla ostrá pobídka.

"Není to Slim."

Chvilí bylo ticho. Konečně:

"Nájemník vily?"

"Ano," přiznal Farin. Ať už se stane cokoli.

"Hm! To vy svoláváte dnešní schůzi?"

"Yes"

V mikrofonu se ozvalo zavrčení. A vtom Farin napadlo:

"Byl jsem už včera na vaší schůzi. Proto se chci dnes představit všemu členstvu a přednést své plány. Žádné zbytečné řeči. Podám důkazy," odmlčel se, čekaje na projev účinku. Ale telefon mlčel.

"Nu tak?" pobídl Farin muže na druhém konci drátu.

Konečně se ozvalo jediné slovo:

"Uvidíme!" a klepnutí ve sluchátku svědčilo o přerušeném spojení.

Setmělo se.

Farin přistoupil k oknu. A tu spatřil na protějším chodníku muže, který se zvolna, jakoby bez cíle, plouhal ulicí. V pouličním osvětlení bylo vidět, že nese jakousi skříňku nebo balíček. Muž došel ke stožáru svítlny a vrátil se zpátky. Farin pochopil, že je střežen. To je zlé. Musí ven, do automatu, zeptat se Gajdoše. Možná že se mýlí. Ten člověk snad na někoho čeká. Vyjde. Zahne za roh. Bude-li ho muž sledovat, vrátí se. Gajdoš už jistě vykonal úkol. Pokusem nic nezkaží.

Nebyl sledován a klidně mohl telefonovat. Všecko bylo v pořádku. Policie je připravena. Když se Farin vracel, muž v ulici už nebyl.

V jídelně rozsvítil lustr. Dveře do ložnice byly otevřené. Má přece ve zvyku je zavírat. Snad zapomněl...

Usedl k večeři. Tisnivé ticho se k němu plížilo otevřenými dveřmi z tmavé ložnice.

Deset hodin. Za hodinu přijde Bleeson. A za další hodinu bude půlnoc.

Měl by si chvilku odpočinout. Alespoň si lehnout na pohovku. Nespál celou noc a hodinka ho osvěží. Dveře do jídelny nechá otevřené, ale v ložnici nerozsvítí. Stačí mu pruh světla z jídelny.

Ulehl na pohovku. Teď teprve cítí, jak je unaven. Ale nesmí usnout, jen si tak v klidu pohovět...

Co je to? Jakýsi tikot... To přece nejsou hodiny z jídelny, jejichž kyvadlo má mnohem volnější chod... Nyní odbilo v jídelně čtvrt. A teď- rrrrrr - suchý, chřestivý zvuk... A zase tikot...

Chřestýš! Zmrazil ho nápad. Někde je tu chřestýš. Vzpomněl si na muže s balíčkem. Což jestli se sem vloupal, zatímco on telefonoval v automatu, a vpustil mu sem tu jedovatou obludu?

Farin hrůzou znehybněl. Orloj v jídelně odbil další čtvrt a hned poté se vrzavý zvuk ozval znovu. Farinova napjatá pozornost mu umožnila zjistit, že vychází zpod pohovky.

Jeho děs vyvrcholil. Rozhodně je to chřestýš. Bití hodin ho zlobí, proto se ozývá. Kdyby aspoň měl při ruce pistoli. Ale ta je schovaná v trezoru ve zdi. Je tam? Neuloupil ji ten, kdo sem vpustil hada? Proboha, to by bylo zle! Má se přesvědčit? Klíček má v kapse. Ale nevrhne se na něj ten zběsilý plaz? Jeho uštknutí znamená v několika minutách smrt. A co to vlastně...? Co jiného, než že je - prozrazen. Ale pak mu hrozí smrt tak jako tak. Selže-li chřestýš, odpraví ho jinak.

Farin cítil, jak mu z čela tekou stružky studeného potu. Nelze vydržet déle tuto trýzeň. Má-li to být jeho konec, ať přijde brzy.

Přemáhaje strnutí těla, zvedl nohy a prudkým knitem vzlétl z pohovky. Byl to akrobatický výkon, jakého je schopna jen smrtelná hrůza. Jediným skokem byl u vypínače a ložnice rázem vzplanula v ostrém elektrickém světle. S nervy napjatými jako struny čekal útok hada. Avšak byl úplný klid a v hrůzném tichu se mu opět zdálo, že slyší jemný tikot. Nový nápad se mu vbodl do mozku: pekelný stroj! Black zjistil jeho podvod. Každou vteřinu může z vily být kupa trosek a z jeho těla beztvaré kusy rozmetané do okolí...

Obrovskou silou, jaké je schopno jen zoufalství, zvedl pohovku. Vtom hodiny v jídelně odbily tři čtvrti a současně se rozlehl opět chřestot.

Další bylo dějem jediného okamžiku: Farin mrštil pohovkou do kouta, kde se s pronikavým třeskem a praskotem roztrhl toaletní stůl s velkým zrcadlem, rázem otevřel pancéřovou skříňku ve stěně - ano, pistole je tu.

Už chtěl stisknout červenou spoušť, když ho napadlo: Co ten tikot? Leží tu sice na parketách svinutý chřestýš se vztyčenou kroužkovanou palicí ocasu, ale - je to chřestýš? Proč tedy leží nyní nehybně, mrtvě? Což je-li to přece pekelný stroj, který by výbojem paprsků okamžitě vybuchl? Spáchal by vlastně sebevraždu.

Farinovi oči zbystřely a prudké světlo lustru mu umožnilo pozorovat podrobnosti. Je to stroj. Výborná napodobenina chřestýše. S odvahou přistoupil blíž a sklonil se nad příšerný předmět!! Nyní slyší tikot hodinového stroje zřetelněji. A na palicovitém konci ocasu je kulatý knoflík. Svinutý kotouč je naplněn třaskavinou, jejíž výbuch je časován. Jako obvykle, také tento stroj vybuchne, až hodinové ústrojí dospěje na určenou vteřinu. Možná že za minutu...

Ale k čemu je ten knoflík? Spouštěč, samozřejmě. Ale jistě se zároveň zastaví chod stroje, stiskne-li se knoflík podruhé. To je samozřejmě sestavení elektrických vypínačů.

Má se odvážit? Směle, neboť třaskavina se může vznítit jen samočinně ve stanovené vteřině.

Nezklamal se: jakmile stiskl knoflík, tikot rázem ustal. Ale zároveň se stalo něco podivného: svinuté klubko jako by pozbylo své pevnosti, ocas mdle sklesl a hadí trup jako by zrosolovatěl.

Farin zvedl předmět a srdečně se rozchechtal. Už podle nepatrné tíže věděl, že hadí tělo je duté. Byla to dětská hračka.

Chřestýš z celuloidových kroužků, v nichž byl ukryt hodinový stroj, který vždy po patnácti minutách uvedl do pohybu chřestítko v ocasu. Žádná třaskavina ani zápalná hmota. Hračka. Strašidlo pro děti. Jaký je to vtip?

Hm, ano, tak to bude! Ale to Blackovi nedaruje. Pováží si své mínění. Dříve se však připraví. Bleeson se může vrátit už každou chvíli.

Ukryl baterii pod vestu a pistoli vsunul do kapsy. A pak zvedl mikrofon telefonu.

"Haló," volal klidně, "poslyšte, Blacku, proč děláte takové klukoviny?"

"Cože? Co si to dovolujete?" slyšel zlostnou otázku.

"Co vy jste si dovolil? Není to klukovina vpašovat mně do ložnice pitomou dětskou hračku?"

"Jakou hračku?"

"Nazapírejte! Toho chřestýše. Čeho jste tím chtěl docílit? Myslíte, že jsem dítě? Má to snad být nedůvěra? Pak všeho nechám a hleďte si jiného!"

"All right, kamaráde! Chtěl jsem vás jen vyzkoušet."

"Tak? Jste k politování, když vás nenapadlo něco chytřejšího. Ztrácím víru v Martonovu zdatnost, když si hlava svazu libuje v dětských hračkách. To my v Evropě máme jiné zkušební prostředky."

"Nechte toho. Všecko je teď už v pořádku. Věru, těším se na seznámení s vámi."

"Eh, budiž! Ale teď mě už nevolejte. Slim se brzy vrátí a není třeba, aby věděl o našem hovoru."

"Dobře. Beztak musím odjet, abych ještě vyřídil jistou věc."

"Na shledanou!" ukončil Farin a položil sluchátko do vidlice.

* * *

O několik minut později přišel Slim. Vlastně přivrávorál.

"Haló," škytl, "to byla práce."

"Vidím a cítím," šklebil se na něho Farin. "Krásné! Takhle se chcete ukázat šéfovi? Člověče, vždyť sotva stojíte na nohou a čpíte jako sud od kořalky."

"Já? Cheche, vždyť..."

"Mlčte! Lehněte si v komoře. Máte čas skoro hodinu. Aspoň se trochu prospíte. Vzbudím vás včas a uvařím vám silnou černou kávu."

"Inu, jste dže-žentl-men."

"Oběhl jste všechny?"

"A-áno. Dnes bude natřískáno, cheché!"

* * *

Ačkoli to bylo zbytečné, neboť Slim chrápal jako rámová pila, zastavil Farin pět minut před dvanáctou hodiny v jídelně, aby jejich dvanáct úderů spáče neprobudilo, a tiše sešel do temného parčíku. S uspokojením viděl, že žárovky na stožárech po obou stranách vily nesvítí. Dovtípl se, že je policie vypnula. Marně čekal na deset civilních policistů. Na ulici bylo pusto. Pojednou křoví kolem něho oživilo. Než se nadál, byl obklopen statnými muži.

"Farin?" slyšel tichou otázku.

"Ano."

"Je nás deset."

"V pořádku. Kdo vede?"

"Já, inspektor Weldt."

"Pojďte, inspektore! Ostatní počkají dole. Odevzdám vám Slima."

"Slim? Snad ne Bleeson?"

"Uhodl jste."

"Vida, nemýlil jsem se! Nevěřil jsem, že se utopil. Kde ho máte?"

"Ve vile."

"Nebezpečný chlap!"

"Nebojte se. Přišel opilý a spí."

Bleeson se vzbudil teprve, když na jeho zápěstích zaklapla pouta, a než se vzpamatoval, ležel svázan do kozelce s roubíkem v ústech. Nechali ho zamčeného v komoře a vrátili se k ostatním.

Záhy zmizel celý průvod v propadlině.

"Tohle je přece dvorek Blackova mrakodrapu," šeptal inspektor Weldt udiveně. Bez obtíží se dostali do známé místnosti, kde bylo shromážděno několik set mužů. Přírůstek se v tomto množství rozplynul tak rychle, že Farin s pocitem náhlé tísně ani nestačil vystihnout, kam se jeho průvod poděl.

Avšak neměl čas na úvahy. Rychle si razil cestu davem k řečnickému stolku, obklopenému maskovanými muži.

Prostor se rozhučel vzrušením, když Farin s černou maskou na tváři stanul za stolem. Ale rázem nastalo napjaté ticho, jakmile zvedl ruku. A pak se rozjel:

"Dřív než začnu mluvit, musím mít jistotu, že jsou zde přítomny všechny hlavy Martonova svazu."

"Za to ručím!" zvolal maskovaný muž přímo před stolem.

"To mi nestačí. Vás sice poznávám po hlasu, ale je tu ještě šest jiných kolem vás. Přesto musím žádat, abyste alespoň na okamžik odhalili své tváře. Musím zjistit vaši totožnost."

"Neslycháno!"

"To je proti stanovám!"

"Nikdo nemá právo..."

"Dávám si to právo!" zahřměl Farin do výkřiků odporu. "Mé postavení mě k tomu opravňuje. Ale budiž! Chci šetřit vaše inkognito. Zde je papír a pero. Každý Člen rady ať se podepíše. Znam dobře vaše podpisy."

Sedm hlav Martonovy hydry se seskupilo k poradě, která měla pro Farina příznivý výsledek.

"Jen s ohledem na váš úkol jsme vám vyhověli," podal mu poslední člen papír se sedmi podpisy.

"Uslyšíme, jak budete mluvit," dodal s netajenou výhrůžkou. Farin s uspokojením zastrčil papír do kapsy. Má v rukou nesporný důkaz.

"Budu mluvit docela krátce," začal klidně. "Jak už včera zde bylo prohlášeno, je cílem tohoto svazu hospodářský rozvrat ve všech státech. Nesmí být dbáno obětí. Čím víc jich bude, tím lépe. Je tomu tak?"

"Yes!" zahřmělo sálem.

"Well! Až bude práce skončena, budou zapáleny doutnáky..."

Ano, neklame se: těsně za těmi sedmi maskovanými poznává jednoho z desíti detektivů; ostatní jsou jistě rozděleni.

Ukončí: "Přijde okamžik, kdy zazní rozkaz: Hoďte puny!" vykřikl z plna hrdla.

Téměř současně se na různých místech ozvaly slabé třesky, jako by se roztřístily skleněné nádoby. Farin viděl, jak se detektivova ruka za zády sedmi náčelníků kmitla k podlaze, černá škraboška byla stržena a místo ní zahalila v okamžiku obličej plynová maska.

Zahlédl ještě zmatené rozvlnění davu, zaslechl úzkostné výkřiky a dunivé pády hroutících se těl... Nasládlá vůně mu vnikla do nosu. Měl příjemný pocit tělesné nehmotnosti...

* * *

Udiveně se rozhlížel. Kde je? Spuštěnou žaluzií slabě pronikalo sluneční světlo. V příjemném stínu rozeznával přepychový nábytek cizí ložnice. Ležel oblečený na pohovce a za jeho hlavou tiše šuměl větrák, z něhož se linula osvěživá vůně.

Chtěl vstát, ale pocit slabosti ho srazil zpátky.

"K čertu!" zamumlal.

A vtom se zavlnil závěs na dveřích.

"Marto!" vydechl radostně.

"Dobré jitro, Arnošte! Vlastně už je skoro poledne. Jak je ti?" položila mu dlaň na čelo.

"Jako po hrozném pitce. Co vlastně... ach, už si vzpomínám. Jak to dopadlo?" probouzel se v něm zájem.

"Skvěle!" rozhovořila se. "Dostali celou tu bandu. Všichni jsou za mřížemi. I ten ředitel garáží. Na mnohé čeká elektrické křeslo. Také na toho Bleesona. Asi dvacet je těch, které policie už dlouho hledala. Mají na svědomí i vraždy. Tys byl ve strašném nebezpečí!"

"A co rada Sedmi?"

"Míniš ty šéfy? O těch rozhodne porota. Ale nemyslím, že zaplatí životem. Jsou to velmoži a kapitál zde má ohromný vliv. Snad jediný ten zbrojař..."

"Black?"

"Ano, Black je na tom zle, poněvadž mnozí z té chátrý svědčí, že některé vraždy byly spáchány na jeho přímý rozkaz. Ostatní se asi vykoupi penězi. Ale i to je na ně dost tuhý trest, neboť přijdou o všechno. Jejich majetek zabral stát."

"A co se dalo se mnou?"

"Přivezl tě sem policejní lékař, poněvadž naše vila je zapečetěna. Měls ho slyšet, jak láteřil, že ti detektivové zapomněli dát plynovou masku. Ale pro tvé zdraví to není nebezpečné. Plyn jen omámí. Jinak je neškodný. Vyspal ses, otevřu okno. Čerstvý vzduch tě brzy osvěží."

"Kde vlastně jsem?"

"U továrníka Gajdoše. Hleď se vzpružit. Za chvíli musíš k obědu. Bude to slavnostní hostina, Arnošte. Přijde také policejní prezident, chce ti osobně odevzdat písemnou pochvalu od vlády."

"O tu nestojím," zabručel Farin. "Chtěl bych jen, abychom se vrátili domů, do Černova."

"To je také má touha." Martě se rozzářily oči. "Budeme klidně žít, sami sobě, své lásce."

"Ano, Martičko," hladil ji po vlasech.

* * *

Farin si oddechl, když se s ním policejní prezident po obědě rozloučil.

"Milý krajane," začal Gajdoš, když konečně osaměli, "nerad vás ztrácím, ale musím být upřímný. Radím vám, abyste co nejdříve odjel. Váš zákrok nesporně velmi prospěl celému státu, ale bojím se, že věc není tak docela vyřízena. Amerika je zamořena gangstery a jednotlivé tlupy, ačkoli si vzájemně konkurují a nevraží na sebe, se podporují, byla-li některá z nich ohrožena. V tomto směru má gangsterský cech mohutný smysl pro vzájemnost. Nejste tu v bezpečí. Budou se snažit, aby se pomstili a zneškodnili vás."

"Jsme připraveni odjet. Jen nám poradte, kterou lodí."

"Žádnou. Na lodi byste nebyl bezpečný."

"Letadlem?"

"Ani tím ne. Totiž..."

"Jak tedy?"

"Znám jedinou možnost, která zaručuje vaši naprostou bezpečnost. Je jen otázka, zda Kmitko svolí k výletu do Evropy. Doufám, že ano. Vždyť je to krajan, Slovák, a dosti se s ním znám. Právě dnes je o něm zpráva v časopisu The Avion. Přečtete si!"

"Přes všechny pochybnosti," četl Farin, "ba jízlivé úvahy, jimiž v poslední době častovaly různé listy mladého vynálezce Juraje Kmitka, se zdá, že byl v leteckém oboru objeven technický génius. Alespoň včerejší pokusný let, konaný na letišti v Chicagu, působil ohromné překvapení a pochopitelný rozruch. Kmitkova autogrya se vznesla s úžasnou rychlostí kolmo do výše, takže v několika vteřinách se jevila jen jako bod, který pak kroužil a kličkoval s neslýchanou lehkostí jako vírník na vodní hladině. A stejně úžasné byly skoky, v nichž letadlo padalo dolů jako kámen. Pak, jsouc těsně nad zemí, jakoby vymršťeno obří silou vzlétlo do závratné výše.

Je také podivuhodné, že kromě slabého šelestu vrtulí, který se však ve výši zcela ztrácí, neuslyšet zvuk, jakým všechna ostatní letadla už z dálky prozrazují svou přítomnost.

Vynálezce sdělil našemu zpravodaji některé podrobnosti, jež přinášíme:

Stroj je zhotoven z hmoty lehčí než hliník, ale proti nárazu odolnější než ocelový pancíř. Gondola tvoří kouli, která spočívá na podvozku, jenž umožňuje jednak rychlou jízdu po silnici, a dutý rám udrží stroj na vodní hladině, kde může s velkou rychlostí plout jako závodní motorový člun.

Vnitřek gondoly je vybaven všemi nejnovějšími vymoženostmi a účelným pohodlím. Pohon tvoří elektrický motor-generátor, který si samočinně vyrábí nevyčerpatelnou pohonnou sílu.

Nad gondolou jsou čtyři vodorovné vrtule o podivuhodně malém průměru pro kolmý vzestup, dvě svislé vrtule vpředu a dvě vzadu ženou letadlo vpřed a umožňují úžasné kličkování a rychlé změny směru.

Autogrya dosahuje rychlosti až 1 000 kilometrů v hodině, což ji činí nedostižnou, uvážíme-li, že může letět vysoko ve stratosféře.

Inženýr Juraj Kmitko je původem Slovák a je mu 26 let. Jeho rodiče se přistěhovali před třiceti lety do Chicaga, kde se Juraj narodil. Unie je hrdá na tohoto svého nadějněho mladého občana."

"Velmi zajímavé. Ale není to americká kachna?" zapochyboval Farin.

"Není. The Avion je vědecký časopis. Na jeho zprávy se lze spolehnout. Mimoto Juraje osobně znám. Vím, že se už dva roky zabývá tímto vynálezem. Je to důvěryhodný hoch, žádný mluvka. Jsme spolu v čilém spojení, neboť je jednatelem chicagské České obce. Jeho otec byl můj dobrý přítel už v mládí. Byli jsme totiž krajané, oba moravští Slováci z Buchlovic."

"Proč mluvíte v minulém čase?"

"Poněvadž Jurajův otec je už rok mrtev. Také jeho matka zemřela."

"Myslíte, že by byl ochoten dopravit nás do Čech?"

"Pochybují, že odmítne mou žádost. Promluví s ním."

Gajdoš zvedl telefon a za několik minut byl spojen s Kmitkem.

Výsledek byl příznivý pro Farina, ale nikoli pro Martu, neboť autogrya může přijmout jen jediného cestujícího. Kmitko přiletí v noci a přistane na nádvoří Gajdošovy továrny. Farin ať je připraven k okamžitému startu. A Marta?

Gajdoš pohlédl na hodinky:

"Ještě to můžeme stihnout. Řekněte své choti, aby se ihned připravila. Zavezu ji autem do přístavu. Za hodinu vypluje do Hamburku Queen Mary, znamenitý rychloparník. Můžete jí pak do Hamburku přijet naproti."

Po Martině odjezdu četl Farin ve večerníku "The Capital" paličský článek, sršící zlobou a hrozbami, jaké může otisknout jen americká "svoboda tisku":

"Neslýchaný zásah do svobody amerických občanů, spáchaný zabráním soukromého majetku představitelům našeho průmyslu a obchodu, nesmí zůstat bez odezvy! Jak se dovídáme na směrodatných místech, byla již také na dnešní večer svolána schůze odpovědných činitelů všech vlivných obchodních a průmyslových organizací, kartelů a svazů,

kteřé jsou šmahem odhodlány vyvodit z tohoto pirátského činu nejkrasnější důsledky! Podnikatelský kapitál se nedá ničím a nikým brzdit! Jeho nynější stav je takový, že všechny rušivé pokusy jsou směšné a předem odsouzeny k ztroskotání, ale zároveň nejvyšší povážlivé a nebezpečné. Za následky, které nevyhnutelně vzniknou, budou samozřejmě odpovědní ručitelé. Varujeme v posledním okamžiku s výzvou, aby hanebný zákrok byl ještě dnes odvolán! Zítra už bude pozdě!"

Farin se zamyslel:

Hle, mamon, zlatý moloch veřejně hrozí nejtěžšími důsledky každému, kdo by se jen pokusil o spravedlnost!

Má na ten článek upozornit Gajdoše? Co by tím získal? Je věcí vlády, aby se s touto hydrou vypořádala.

Pojednou se Farinova zachmuřená tvář zjasnila.

Ano, to by bylo jediné, co dává naději...

Je jen otázka, má-li Kmitko ve svém letounu vysílací přístroj. Jistě, neboť článek v The Avion praví, že gondola je vybavena všemi vymoženostmi.

KAPITOLA DVACÁTÁ PÁTÁ USMÍŘENÍ

Po denním slunečním záru se snesl nad New Yorkem dusný večer. Z oceánu stoupala teplá mlha, která záhy zahalila oblohu nad městem. K desáté hodině zmizela poslední hvězda za neproniknutelnou černou clonou.

Farin seděl s Gajdošem na terase. Hluk velkoměsta k nim doléhal jen tlumeně a úplně v něm zaniklo slabé šumění, které se na několik okamžiků ozvalo shůry, až se náhle s jemným svistem zřítíl kolmo dolů kulatý předmět jako černý meteor, s krátkým zahučením utkvěl několik metrů nad zemí a pak lehce přistál na betonové ploše nádvoří.

Farin byl připraven a rychle sešel s hostitelem dolů.

Nebylo radno odletět, neboť v okolí továrny bylo ještě živo a také tovární noční hlídka sem už běžela, puze na pochopitelnou zvědavost. Proto se Farin rozloučil s Gajdošem jen po americkou stiskem ruky a několika vřelými slovy, a pak už za ním zapadla dvířka letounu.

V příštím okamžiku se autogrya lehce vznesla a pak jako střela zmizela v oblacích.

Teprve nyní vzplanul vnitřek gondoly v ostrém jasu elektrického světla a Kmitko stiskl Farinovi ruku s upřímným:

"Vítejte!"

Mladý inženýr si rázem získal Farinovu plnou důvěru. Byl to pravý muž: vysoký, štíhlý jako mladá jedle, s tváří, z níž vyzařovaly ráznost a přímost.

"Letíme do Čech?" tázal se Juraj krátce.

"Chtěl jsem původně do Černova," odpověděl Farin, "avšak poslední události mě nutí ke změně. Nevím, budete-li se moci zdržet..."

"Jak dlouho?"

"Dva dny."

"Třeba týden. Nespěchám. Navštívím také strýce v Buchlovicích. Vy jste inženýr?"

"Elektrikář a chemik, pane."

"Well. Moji přátelé mně říkají Juraj. A tykají si se mnou."

"Velmi rád, Juraji. Jmenuji se Arnošt."

"Tak je to v pořádku."

"Mám k tobě prosbu."

"Ven s ní!"

"Vidím, že zde máš vysílačku."

"Diktuj!" položil Juraj ruku na páčku.

"Redakci The Capital! Vyřiďte ihned dnešní schůzi svazů a kartelů, že varuji před jakýmkoli činy. Zakazuji každý pokus o zneklidnění. Zítra přesně o půlnoci podám důkaz, že mám v ruce moc."

"Hm, podivná depeše, kamaráde. Myslíš, že bude mít účinek na kapitalistické naboby?"

"Doufám."

"Jaký je to zázrak?"

"Prostý technický vynález."

"Nechci vyzvídat. Je správné, šetříš-li své tajemství. Až se sblížíme, svěříme si svá tajemství navzájem, pravda?"

"Ovšem," přisvědčil Farin. "Řekl jsem ti, že jsem změnil svůj plán. Místo do Černova poletíme přímo do Buchlovic, kde chceš navštívit svého strýce."

"Dobře, ale přistaneme ve zřícenině Cimburku. Autogrya by v tom městečku vzbudila pozdvižení. Zítra je všední den a v rozvalinách Cimburku ji nikdo nebude hledat. Je to pro ni nejistější garáž."

"Kdy tam doletíme?"

"Ještě před svítáním. Letíme dvacet kilometrů nad hladinou oceánu, rychlostí přes tisíc kilometrů za hodinu."

"Krásný výkon. Juraji, my dva se musíme spojit."

"Nejsem proti tomu. Promluvíme si o tom později. Beztak mám v úmyslu se vrátit do své domoviny. V Americe mně začíná být půda horkou. Gangsteři by se neštíteli žádných prostředků, aby mě donutili k prozrazení tajemství vynálezu. Možná že se už vůbec do Ameriky nevrátím. Rozmyslím se ještě. Nic mě tam neváže."

* * *

Ještě za tmy pronikl letoun mlžným závojem, kterým jen slabounce prosvítal měsíční úplňek, v jehož svitu mohli dost zřetelně rozeznat zalesněné hřebeny a stráně Chřibů a Ždánských hor.

S podivuhodnou jistotou se letoun snesl do středu hradní zříceniny a přistál mezi zbytky bývalé rytířské síně.

"Prospíme se," navrhl Kmitko moudře. "Ráno zajdu pěšky do Buchlovic. Prosím tě, Arnošte, zůstaneš zde, abys obhájil letadlo, kdyby sem snad přece zabloudil nějaký tulák."

Farin s radostí svolil. Alespoň bude moci nerušeně provést svůj úmysl. Důvěřoval sice Kmitkovi, ale jejich přátelství nebylo ještě tak pevné, aby se mu mohl svěřit s tajemstvím svého přístroje.

Ráno spolu posnídali ze zásob, které měl Kmitko v letounu, a Farin osaměl; Juraj se vrátí až příští den.

Výborně! Farin bude tedy i v noci sám.

Chvilí hleděl za svým přítelem, který svižně sestupoval ze stráně, až se ztratil v hustém lese. Teď přišla Farinova chvíle. Stiskl páčku vysílačky:

"Všem státním hvězdárnám v Evropě, Asii, Africe i Americe. Gangsteři mezinárodního velkokapitálu osnují hospodářský rozvrat. Jim na výstrahu vyryji dnes přesně o půlnoci do tváře Měsíce svůj rozkaz."

Hotovo.

Den uplynul Farinovi zcela klidně. A stejně se plížil večer, jehož ticho bylo rušeno hejny kavek, které se z okolních lesů slétaly do rozvalin hradu, roji netopýrů a jelení rodinkou, která se klidně pásla opodál na bujné trávě.

Konečně nadešla půlnoc.

* * *

Je samozřejmé, že celý svět byl zachvácen rozechvěním, když rozhlas y všech států oznámily veřejnosti tuto neslýchanou zprávu, která zejména ve vědeckých kruzích způsobila poplach.

Kdo je to, jenž takovou fantastickou zprávu oznámil všem jazykům? A není to žvást? Nevhodný žert některého vtipálka, který chce jen na několik hodin vzrušit a vyděsit? Redakce všech novin byly zaplaveny rukopisy technických odborníků, v nichž bylo více nebo méně varováno před ostudou a raděno, aby tento zřejmý nesmysl byl ignorován.

Rotačky se rozhučely výrobou letáků, které však jen zvýšily zmatek.

Výsledek všeho byl, že toho večera byly ulice a náměstí ve všech městech a obcích, kam jen civilizace nasadila rádiový přijímač, přeplněny davy lidstva, které se tísnily kolem pouličních zesilovačů. Státní rozhlas ochotně převzaly úkol, aby líčily veřejnosti ohlášený div, jenž se bude odehrávat na mrtvém těle Měsíce.

Ovšemže také Praha tonula v rozechvění. Její veřejná prostranství se podobala rozrytému mraveništi. Provoz byl úplně ochromen a na Václavském náměstí hlava na hlavě.

Každá minuta do půlnoci se zdála věčností. Čas se plížil jako hlemýžď a před půlnocí jako by se zastavil...

Roztržitě a se vzrůstající netrpělivostí vyslechly davy poučnou přednášku ředitele státní hvězdárny o Měsíci.

Konečně přednáška skončila a ozval se zpravodaj:

"Zahajujeme zprávy o pozorování měsíční plochy. Ohromný dalekohled naší hvězdárny přibližuje Měsíc našemu oku na tři sta osmdesát pět kilometrů. Povrch Měsíce je dosud klidný."

"Nějaký šibal nás tahá za nos!" vykřikl kdosi do toho napjatého ticha.

Ale vtom zazněl rozhlasový půlnoční signál. A sotva dozněl, ozval se zpravodaj:

"Haló! Zdá se, že zpráva nebyla lichá. Ano, na severním konci Mare Nectaris se tvoří kráter. Nyní se od něho s úžasnou rychlostí šíří hluboká brázda k jihu před kráter Capelia, drtí pohoří, postupuje podél kráteru Maskelyne, protíná Mare Tranquillitatis a končí u kráteru Jansen!"

Úžasné! V těchto několika minutách se propadlo do propasti území v délce několika set kilometrů a v šířce asi dvou tisíc metrů.

"A... haló! Nyní začíná zkáza opět nahoře v tomtéž místě. Postupuje na východ... ostře se odklání k jihu... zahýbá k západu a vrací se právě v polovici k první brázdě. Tak povstalo obrovské písmeno. A opět nová zhoubá drtí severní pohoří Mare Vaporum. Postupuje přímo na sever, hltá řadu drobných kráterů, láme skalní štíty a končí těsně pod kráterem Purbach. Odtud se vrací k jihovýchodu podél pobřeží Mare Nubium a končí, pohltivši kráter Reinhold. Příčkou od kráteru Herschel až k Parry vzniká zřetelné písmeno další. Nyní se řítí do hlubin východní pobřeží oceánu Procellarum; zhoubá postupuje na severovýchod a končí v temném jícnu velkého kráteru Mersenius. A dále... rozlétají se v prach okraje kráteru Agantharch, beze stop mizí malý jícen Herigonius, řítí se štíty a hřebeny vysokých pohoří... celá východní oblast oceánu Procellarum je přetřata brázdou, jež končí na samém okraji viditelné měsíční plochy. Jasně je vidět písmeno konečné."

Nelhal záhadný oznamovatel. V mrtvé řeči vyryl do mrtvé měsíční tváře živému lidstvu věčný rozkaz:

PAX

ZÁVĚR

Rok je atomem věčnosti. Pro lidskou jepici je dobou, důležitou částí věku.

Pokusme se spojit své city s blahem Farina a Marty a jistě nám jako jim prchne rok jako minuta.

Nuže, za rok se shledáváme s našimi přáteli.

Inženýr Juraj Kmitko zůstal ve své vlasti. Je ředitelem a předsedou správní rady veliké továrny, kterou v Praze založil.

Vyrábí letadla podle svého vynálezu. Avšak nejsou to už malé autogyry, akrobatické "nebeské blechy". Jsou to velké vzducholodi pro dopravu osob i zboží do celého světa. Marně se namáhají věhlasní odborníci vyzkoumat složení látky a stavbu pohonných strojů. Cizina nabízí Kmitkovi závratné milióny, ale Juraj je odmítá. Nikdy neprozradí své tajemství, jež je zdrojem blahobytu jeho vlasti.

Farinův přístroj odpočívá hluboko v podzemní pancéřové síni banky, která však netuší, co skrývá. Nikdo to neví. Nikdo na světě, ba ani Marta nemá tušení.

Paprsky smrti spí. Bůh dej, aby spaly věčně!

Manželé Farinovi už nejsou sami. Inženýru Farinovi, univerzitnímu profesorovi, čestnému členu Akademie věd atd., přibyla k mnoha titulům nová hodnost, zajisté nejkrásnější, nejvznešenější: je otcem.

Paprsky života, které Farin věnoval světu ve prospěch trpících neduživců, plní zdárně svůj blahodárný úkol.

Paprsky života!

Ach, ano!

Když se Farin s Martou skloní nad postýlku, odkud se k nim vztahují něžné, baculaté ručky malého Arnoštka, tu září na šťastné rodiče z modrých dětských oček ty nejkrásnější paprsky života!